

GEORGES SIMENON

Liberty Bår

INSPECTOR MAIGRET

GEORGES SIMENON

LIBERTY BÁR

EURÓPA KIADÓ
1991

LIBERTY BAR © GEORGES SIMENON, 1932

FORDÍTOTTA RÖHRIG ESZTER

HUNGARIAN TRANSLATION © RÖHRIG ESZTER, 1991

1. A halott és két neje

Mikor Maigret leszállt a vonatról, igazi nyaralói hangulat fogadta, az antibes-i pályaudvar oly vakító napfényben fürdött, hogy a sürgő-forgó emberek árnyaknak tűntek a számára. Szalmakalapos, fehér nadrágos, teniszütős árnyaknak. Zsongott a levegő. A peronon pálmák, kaktuszok, a lámparaktáron túl pedig ott kéklett a tenger.

Egyszer csak előtte termett valaki.

– Maigret felügyelőhöz van szerencsém, ugye? Hála istennek, megismertem, az újságokban megjelent a fényképe... Boutigues felügyelő vagyok...

Boutigues! Már a neve is kész vicc! Boutigues elvette Maigret bőröndjeit, és már az aluljáró felé szaporázott. Gyöngyszürke öltönyben volt, a gomblyukában vörös szegfű, a lábán meg kamásli díszelgett.

– Először jár Antibes-ban?

Maigret sűrűn törölgette magáról az izzadságot, s közben igyekezett lépést tartani kísérőjével, aki sebesen furakodott át a tömegben. Aztán egyszer csak egy ingó-bingó rojtokkal díszített ponyvatetejű fiáker előtt találta magát.

Beszállt a kocsiba, megreccsentek alatta az öreg rugók, a kocsis a lovak közé cserdített az ostorával, a paták tompán klappogtak a felpuhult aszfalton – mindez régi emlékeket idézett fel Maigretben...

– Először iszunk valamit... Igen, igen! A Café Glacier-be hajtsen...

A kávéház k t lépésre volt a pályaudvartól. A felügyelő magyarázni kezdett:

– Ez itt a Mace t r, Antibes központja...

A szép, parkos t r h zain körbe-körbe sárgásfehér és narancssárga napellenzők tark llottak. Muszáj volt ki lni a teraszra és meginni egy  nizst. Szemben, az egyik üzlet kirakata telis-tele volt f rd ruh val, sportfelszerel ssel, f rd k pennyel... balra egy fot  ruh z... Néhány gyönyörű autó a j rdaszeg lyen... .

Mintha csak nyaralna az ember!

– Hova k v n először menni, a börtönbe vagy a házhoz, a b ntett színhelyére?

Maigret gondolatai messze jártak, szinte nem is tudta, mit beszél, mikor ezt válaszolta:

– A házhoz, a b ntett színhelyére.

Folytatódott a nyaralás. A felügyelő szivarral kínálta Maigret-t, ő pedig rágyújtott. A tengerparton kocogtak végig. Jobbra a fenyőfák közt villák lapultak, balra néhány szikla látszott, aztán a kék víz, melyen két-három vitorla fehérlett.

– Ismeri a vidéket? Mögöttünk van Antibes... Itt kezdődik a Cap d'Antibes, a villanegyed, itt csak a gazdagok laknak...

Maigret mélán helyeselt. Elkábult a fejére tűző naptól, s mindegyre Boutigues vörös szegfüje felé pillantgatott.

– Boutigues-nak hívják, ugye?

– Igen, nizzai vagyok... itt is születtem!

Vagyis tősgyökeres, hamisítatlan, igazi nizzai, nizzai!

– Hajoljon csak előre! Akkor láthatja a fehér villát. Ahol...

Maigret tessék-lássék odanézett. Nem tudta még rávenni magát a munkára, nem fogta fel, hogy egy bűnügy miatt tó-vatták ide.

Igaz, elég sajátos utasításokkal bocsátották útnak:

„Cap d'Antibes-ban meggyilkoltak egy Brown nevű férfit. Az újságok sokat cikkeznek róla. Jobb lenne, ha nem csinálna nagy felhajtást!

– Értettem!

– Brown a háborúban a Második Ügyosztályon szolgált.

– É-értettem!”

A fiáker megállt. Boutigues előhúzott a zsebéből egy kis kulcsot, kinyitotta a rácsos kaput, és előreindult a kavicsos úton.

– Ez az egyik legszerényebb villa a környéken.

Csúnyának azért ez sem volt csúnya. A mimózák édeskés illatot árasztottak. Néhány kicsi fán narancsok aranylottak. Maigret szeme megakadt valami kétágú fürtös virágon, ilyet még sose látott.

– Az ott szemben egy maharadzsa villája. Talán most éppen itt tartózkodik... Balra, ötszáz méterre, egy akadémikus lakik... Emez egy híres táncosnőé, egy angol lord a lovagja...

Igen, igen. Maigret legszívesebben ledőlt volna a ház előtti padra, és elbóbiskolt volna egy órácskát. Hiszen egész éjjel utazott!

– Most pedig nagy vonalakban vázolnám a körülményeket.

Boutigues kinyitotta az ajtót, és beléptek a tengerre néző hűs hallba.

– Az utóbbi tíz évben itt lakott Brown.

– Dolgozott valahol?

– Nem... Biztos életjáradékot kapott... Az járja róla: Brown és a két neje...

– Kettő?

– Igen, ám bár csak az egyik volt a szeretője, a lány... bizonyos Gina Martini...

– Becsukták?

– Igen, az anyjával együtt... Hármában éltek, nem tartottak alkalmazottat...

Ezek után érthető volt, miért olyan elhanyagolt a ház. De talán van néhány értékesebb bútordarab, néhány szebb napokat megért berendezési tárgy?

Ragadt minden a piszoktól, nagy volt a rendetlenség. A lakást elborították a szőnyegek, drapériák, szőttesek – még a fotelokra is jutott belőlük – és a sok porlepte kacat...

– És most lássuk a tényeket. A villához egy garázs is tartozik... Brownnak volt egy ócska kocsija... Vásárolni jártak vele Antibes-ba...

– Igen... – sóhajtotta Maigret az ablakon kibámulva. Egy ember nádbottal böködte a vizet, tengeri sünnre vadászott az átlátszó tengerfenéken.

– A szomszédoknak feltűnt, hogy a kocsi három napja kint áll az úton. Ez nagy szó, mert az itteniek nem törődnek egymással... Aztán hétfő este...

– Bocsánat, ma csütörtök van, ugye?

– Hétfő este a hentes hazafelé tartva kis teherkocsiján, arra lett figyelmes, hogy Brown kocsija megindul. Majd olvassa el a tanúvallomását... Hátulról látta az autót... Először azt hitte, hogy Brown részeg, olyan szörnyen kacszázott. Aztán egyszer csak egyenesen kezdett menni az autó... Annyira egyenesen, hogy a kanyarban, innen háromszáz méterre, nyílegyenesen belerohant a sziklába... A hentes utánuk szaladt, de mielőtt odaért volna, a nők kiszálltak, s mikor észrevették, hogy követik őket, futni kezdtek a város felé...

– Volt valami csomagjuk?

– Három bőrönd... Alkonyatkor történt... A hentes nem tudta, mitévő legyen... Eljött a Mace térre, ahol, mint maga is látta, mindig posztol rendőr. A rendőr a két nő nyomába eredt, meg is találta őket, de nem az antibes-i pályaudvar, hanem a három kilométerre lévő Golfe-Juan felé tartottak...

– Még mindig bőröndöstül?

– Egyet eldobtak útközben. Tegnap megtaláltuk, egy tamariszkuszfa odvába rejtették... Hebegtek-habogtak... Lyonba készültek, meglátogatni a beteg rokonokat... A rendőr megnézte a bőröndöket, értékpapírokat, pár száz frankot, néhány jobb holmit

talált bennük... Bámészkodók gyűltek köréjük... Ebédidőtájt történt... Nagy csődület támadt, díszkísérettel mentek a rendőrségre, onnan a börtönbe...

– Átkutatták a villát?

– Igen, tegnapelőtt, éjjel egykor. Először semmit nem találtunk. A két nő váltig bizonygatta, hogy tudomásuk szerint Brown nem jött haza. Aztán dél felé a kertész friss földhányást talált a kertben. Öt centire a föld alatt megtalálták Brown holttestét...

– Erre a két nő?

– Más nótát kezdtek fűjni. Látták három napja megjönni az autót, csodálkoztak is, miért állt meg az úton, hiszen Brown mindig beteszi a garázsba... Aztán Brown keresztültántorgott a kerten... Gina rákezdt az ablakból, kiabált, szidta, mint a bokrot, azt hitte, megint részeg... Mígnem a lépcsőfeljárón a férfi összeesett.

– Persze holtan!

– Méghogy holtan! Késsel a hátában!

– És ezek három napig lapítottak a hullával?

– Igen! Semmi elfogadható magyarázatot nem tudtak rá adni! Esküdöztek, hogy Brown érdekében tették, ki nem állhatta a rendőrököt...

– Eltemették isten hírével, aztán megléptek a pénzzel és néhány értékesebb holmival!... Értem már, miért állt három napig odakint az autó. Gina kocavezető, nem mert beállni a kocsival a garázsba... Mondja, kérem, találtak vérnyomot a kocsiban?

– Vérnek hűlt helye. Megesküdtek égre-földre, hogy ők – takarították el.

– Ez minden?

– Igen. Majd szétpukkadnak mérgükben. Követelik, hogy engedjék szabadon őket...

Odakint felnyerített a fiákeres lova. Maigret nem merte eldobni a szivart, pedig nem esett jól, nem kívánta volna végigszívni.

– Egy whisky? – kérdezte Boutigues, mikor felfedezte a bárszekrényt.

Nem, nem lehetett átérezni a helyzet drámaiságát. Maigret hiába igyekezett, hogy komolyan vegye a dolgokat. Talán mert sütött a nap, illatoztak a narancsok meg a mimózák, talán mert az a tengerisün-vadász még mindig az átlátszó vízben kotorászott.

– Itt hagyná a kulcsot?

– Hát persze! Mostantól maga veszi kezébe a nyomozást...

Maigret kiitta a whiskyjét, megnézte a fonográfon hagyott lemezt, gépiesen nyomogatni kezdte a rádió gombjait, el-elkapva egy-egy hangfoszlányt:

„...a gabona eladási határideje... november...”

Ekkor a rádió mögött megpillantott egy fényképet, elvette, hogy közelebbről megnézze.

– Ő az?

– Igen. Sose láttam, de megismerem.

Maigret kissé idegesen kikapcsolta a rádiót. Valami megmozdult benne. Felcsillant az érdeklődése? Annál is több!

Valami kellemetlen, zavaros érzés kerítette hatalmába. Brown eddig idegen volt a számára, a neve után ítélve külföldi, aki többé-kevésbé rejtélyes körülmények között eltávozott az élők sorából. Kit érdekelt, mit gondolt életében, hogyan vélekedett erről-arról, volt-e búja-baja egyáltalán...

A kép azonban felkavarta, valahogy ismerősnek tűnt neki ez az ember. Sőt mintha látta volna már valahol...

Nem, a kinézete hidegen hagyta... egészséges, pirospozsgás arc, ritkás, rőt haj, borotvált bajusz, nagy, világos szem...

De összhatásában, a megjelenésében Maigret valami hasonlóságot fedezett fel kettejük között. Ahogy egy kicsit behúzza a vállát... Az a végtelenül nyugodt tekintet... Az a jóságos és egyben ironikus mosoly a szája szélén...

Brown kilépett halotti mivoltából... A felügyelőt a hús-vér ember izgatta, vágyott rá, hogy minél jobban megismerje.

– Még egy whiskyt? Egész iható...

Boutigues jópofáskodott. És nem értette, miért hagyja Maigret válasz nélkül a poénjait, és miért nézeget szórakozottan ide-oda.

– Mi lenne, ha megkínálnánk a kocsist is egy pohárával?

– Nem, nem, menjünk inkább...

– Nem is nézi meg a házat?

– Majd legközelebb!

Majd egyedül! Majd ha nem zsong a feje a naptól. Útközben nem beszélt, csak bólogatott Boutigues-nak, az meg egyre azon tépelődött, hogy mivel sérthette meg a vendégét.

– Mindjárt beérünk az óvárosba... A börtön a piac mellett van... De majd holnap reggel...

– Melyik szállodához vigyem? – fordult hátra a kocsis.

– A központban akar megszállni? – kérdezte Boutigues.

– Tegyen csak ki itt! Itt nagyon jó lesz.

Cap d'Antibes és a város közt félúton látott egy penziót.

– Nem látogat el ma este a börtönbe?

– Holnap, majd meglátom.

– Eljöjtek magáért? Egyébként, ha vacsora után el óhajt menni a Juan-les-Pins Casinóba, én szívesen...

– Köszönöm, de álmos vagyok...

Álmos éppen nem volt, de nem érezte jól magát a bőrében. Átizzadt a hőségben. Kivett egy tengerre néző szobát, felment, megeresztette a kádba a vizet, fürödni készült, de meggondolta magát, pipázva, zsebre dugott kézzel visszajött a fürdőszobából.

Kifelé menet futó pillantást vetett az ebédlőre, a fehér terítős asztalkákra, a poharakba dugott, legyező formájú szalvétákra, a boros- és ásványvizes üvegekre, a söprögető szobalányra...

„Brownt leszúrták, a két nej meg le akart lépni a pénzzel...”

Homályos ügy. Tekintete ösztönösen a napot kereste, mely Nizza felé az Angol sétány fehérülő szalagja mögött lassan lebukott a tengerbe.

Aztán elnézte a fehér hősipkás hegyeket.

„Huszonöt kilométerre, balra van Nizza, jobbra, tizenkét kilométerre Cannes... Mögöttem hegyek, előttem a tenger...”

Formálódni kezdett benne egy világ, közepén Brownnal és a két feleséggel. Egy világ, mely csalogató, mint daráznak a méz, mimóza- és édeskés virágillatot áraszt, pilledt szúnyogok zümmögnek benne, és autók suhannak el a puha aszfalton...

Letett róla, hogy begyalogoljon az egy kilométerre lévő Antibes-ba. Visszament a szállodába, a Hotel Baconba, és felhívta a börtönigazgatót.

– Az igazgató szabadságon van.

– És a helyettese?

– Nincs bent. Egyedül vagyok.

– Jó. Kísérje a két foglyot a villába.

Alighanem az őrt is elkábította a hőség. Vagy fejébe szállt, ha ivott, az ánizs, mert elfelejtett tőle biztosítékot kérni.

– Rendben. Maga hozza vissza őket?

Maigret ásított, nyújtózkodott, megint pipára gyújtott. Most még a pipának is más volt az íze!

„Brownt megölték, a két nő meg...”

Kényelmesen elgyalogolt a villához. Megint megnézte azt a helyet, ahol a kocsi nekiszaladt a sziklának. Nevetés környékezte. Ilyesmit csak egy tanuló vezető csinálhat. Összevissza kacsázik, míg egyenesbe kerül, aztán nem tud befordulni...

Mögöttük jön a hentes a félhomályban... A két nő futásnak ered a nehéz bőröndökkel, egyet aztán eldobnak útközben...

Egy limuzin ment el mellette, a volánnál sofőr ült, a hátsó ülésen pedig egy ázsiai arcú ember, biztosan a maharadzsza... A tenger vörös, kék és narancsszínben játszott... Felgyulladtak a sápadt fényű lámpások...

Ott állt egyedül e roppant díszletek között. Aztán odasétált a villa rácsos kapujához, mintha csak hazamenne, otthonosan megforgatta a kulcsot a zárban, nyitva hagyta a kaput, és felment a tornácra. A fákon madarak nyüzsögtek. Megnyikordult az ajtó, Brown fülének bizonyára ismerősen.

A küszöböt átlépve Maigre-t megpróbálta elemezni a szagokat... Ahány ház, annyi szag. Itt átható parfümillat érződött, mósusz, amelybe áporodott dohányszag vegyült...

Felkattintotta a villanyt, és elindult, hogy leüljön a szalonban, a rádió és a fonográf mellé, Brown helyére, a legelnyűttebb fotelba.

„Brownt meggyilkolták, és a két nő...”]

A gyér világítás ellenére észrevette, hogy az egyik nagy rózsaszín ernyőjű lámpa külön konnektorba csatlakozik. Felkapcsolta ezt is, és a helyiség megtelt étellel.

„A háborúban a Második Ügyosztálynál szolgált.” Ennyit tudott róla. A vonaton elolvasta a helyi lapokat, bizonyára emiatt lovagolnak annyira az ügyön. Ha kémkedésről van szó, az emberek mindig titkokat, rejtélyeket szimatolnak.

Ezért adtak üyen idióta címeiket a Brownról szóló cikkeknek:

Nemzetközi ügy

Újabb Kotyupoff-ügy?

Kémdráma

Az újságírók a Cseka kezét látták a dologban, mások az Intelligence Service-re gyanakodtak.

Maigret-nek valami zavarta a közérzetét. Rájött, hogy fázik. A nagyablakból jött a hideg. Behúzta a függönyt.

„Ebben a karszékben valószínűleg egy kézímunkázó asz-szony ült...”

Meg is találta a hímzést a kisasztalon.

„A másik itt ülhetett a sarokban...”

Talált is ott egy könyvet: *Rudolf Valentino szenvedélyes élete.*

„Most már csak Gina és az anyja hiányzik innen...”

Fülelt egy kicsit, hogy meghallja a sziklának csapódó hullámok hangját. Ismét megnézte a nizzai fotós kézjegyével ellátott fényképet.

„Csak semmi felhajtást.”

Vagyis derítse ki a lehető leghamarabb az igazságot, és vessen véget az újságírók és a lakosság homályos találgatásainak. Magas, csilingelő hangon megszólalt a csengő. Maigret ajtót nyitott, megpillantott két női alakot és egy egyensapkás embert.

– Elmehet... Én felelek értük... Lépjenek be, hölgyeim!...

Úgy tessékelt be őket, mintha ő volna a házigazda. Nem látta az arcukat, de az orrát máris megcsapta a mósuszillat.

– Remélem, végre minden tisztázódott – szólt egy enyhén rekedtes hang.

– Persze, persze... Jöjjenek be, kérem... Helyezzék magukat kényelembe...

Beléptek a fénybe. Az anya csupa ránc arcán vastagon állt a festék. Megállt a szalon közepén, vizsgálódva körbenézett, nem hiányzik-e valami.

A másik, ruhája ráncait igazgatva, bizalmatlanul méregette Maigret-t, s bosszantásul gúnyosan mosolygott.

– Igaz, hogy egyenesen Párizsból hívták ide?

– Vegyék le a kabátjukat, kérem... Érezzék otthon magukat...

Nem tudták, mitévők legyenek. Idegennek érezték magukat a saját lakásukban. Attól tartottak, csapdát állítottak nekik.

– Elbeszélgetünk egy kicsit hármásban...

– Tud már valamit?

A lány kérdezte, de az anyja nyomban rászólt:

– Vigyázz, Gina!

Az igazat megvallva, Maigret-nek ismét nehezebbre esett komolyságot erőltetnie magára. A kikent-kifent vénség ijesztően nevetséges látványt nyújtott.

A lány meg, telt, talán túlságosan is dús idomaival, testhez tapadó ruhájában amolyan végzetasszonya-félének akart kinézni.

És ez a szag! Ez a tömény mósuszillat megint betöltötte a szobát!

Mintha valami lebuj színház portáskuckójában volna az ember.

Hol itt a dráma? Milyen rejtélyt kéne kibogozni? Maigret képzeletében feltűnt a kézimunkázó anya, hímezget, közben figyeli a lányát, aki Rudolf Valentino szenvedélyes életét olvassa!

Maigret visszaült Brown foteljába, és faarccal bámulta a nőket, de közben azon tépelődött, hogy az a tökkelütött Brown vajon mi a fenét csinálhatott tíz éven át ezzel a két nővel.

Tíz év! Hosszú, örökké verőfényes nappalok, az ablak alatt hajladozó, illatos mimózák, a nagy kék tenger, tízévnnyi véget nem érő éjszaka csendje, melyet csak néha-néha ver fel egy-egy sziklának csapódó hullám, és két asszony, az anya a karosszékekben, a lánya meg a rózsaszín selyem lámpaernyő mellett...

Gépiesen forgatta a kezében Brown fényképét, akinek az ábrázata oly ismerős volt a számára.

2. Beszéljenek Brownról

– Mit csinált Brown esténként?

Maigret keresztbe vetett lábbal, unottan nézte, hogyan próbálja tenni az öreg az úrinőt.

– Nagyon ritkán jártunk el otthonról... A lányom többnyire olvasott, én meg...

– Meséljen Brownról!

– Nem csinált semmit! – sziszegte.

– Rádiózott – sóhajtotta Gina nemtörődömséget mímelve. – Amennyire szeretem a jó zenét, annyira utálok a...

– Beszéljenek nekem Brownról! Hogy állt az egészsége?

– Ha hallgat rám – kezdte rá az anya –, sosem fájt volna a mája vagy a veséje... De ha az ember eléri a negyvenet...

Maigret olyan képet vágott, mint amikor az ember kedélyeskedő, szenilis vénemberek szakállas vicceit hallgatja, akik már előre heherésznek az özönvíz előtti poénokon. Nevetségesnek találta mind a kettőt, az anyát a merev szigoráért, a lányát a csábos pózáért.

– Azt mondták, este megjött az autóján, keresztülment a kerten, és összeesett a tornácfeljárón...

– Hullarészegen, igen! Rákiabáltam az ablakból, hogy addig be nem teszi a lábát, míg ki nem józanodik...

– Gyakran jött haza részegen?

Gina helyett az anyja válaszolt:

– Ha tudná, mekkora türelem kellett hozzá a tíz év alatt..

– Gyakran jött haza részegen?

– Ahányszor csak eltűnt, vagy majdnem mindig... Ha rájött a mehetnék...

– És gyakran jött rá a mehetnék?

Maigret nem tudta megállni, hogy elégedetten el ne mosolyogja magát. Ezek szerint Brown nem töltött minden percet a két nővel!

– Szinte minden hónapban.

– Mennyi időre ment el?

– Három, négy, öt, néha több napra... Pizkosan, tökrészegen került elő...

– És mégis hagyták, hogy újra és újra elmenjen?

Egy pillanatra csend lett. Az öreg nő merev, átható pillantást vetett a felügyelőre.

– Gondolom, ketten csak rá tudták venni valamire.

– Hogy pénzt hozzon a házhoz!

– És nem tudták volna elkísérni?

Gina felkelt a fotelból. Fásultan sóhajtott.

– Hogy mennyit kínlódtunk vele! Megmondom az igazat, felügyelő úr... Nem házasodtunk össze, de William a feleségének tekintett, a mamát pedig arra kényszerítette, hogy velünk éljen... Az emberek szemében Madame Brown voltam. Máskülönben nem mentem volna bele...

– Én sem – kontrázta a másik.

– Azért van itt egy-két apróság. Nem akarok rosszat mondani Williamről. De egy ponton mindig összekülönböztünk, a pénzen...

– Gazdag volt?

– Nem tudom...

– Miből származott a jövedelme? Azért hagyták elmenni minden hónapban, hogy pénzt hozzon?

– Bevallom, egyszer megpróbáltam nyomozni utána... Talán nincs jogom hozzá?... De óvatosságból autóval járt...

Maigret most már elemében érezte magát.

Kezdte szórakoztatni a dolog. Kibékült a csibész Brown-nal, tíz évet lehúzott a két boszorka mellett úgy, hogy sikerült titokban tartania a jövedelemforrását.

– Sok pénzt hozott haza ilyenkor?

– Éppen kijöttünk belőle... Kétezer frankot... Tizenötödike után nagyon meg kellett nézni, mire költünk...

Aha, ez a gyenge pontjuk! Lám, hogy bedühödtek mind a ketten!

Bizony ám! Mikor a pénz fogyni kezdett, egyre nyugtalanabbul lesték, mikor megy már el Brown kiruccanni. Persze nem kérdezhettek rá egyenesen: „Na mi van? Nem mész mulatni?” Csak célozgatnak rá.

Maigret szinte maga előtt látta a jelenetet.

– És ki kezelte a pénzt?

– A mama – válaszolta Gina.

– Ő osztotta be a háztartási pénzt?

– Hát persze! És ő főzött! Mert arra nem futotta, hogy alkalmazottat tartsunk!

Megvan! Ezzel zsarolták! Az utolsó napokban lehetetlen ételeket kotyvasztottak neki. És amikor kifogást emelt, kapott a fejére:

– Ezt tudjuk nyújtani abból a pénzből, amit adtál!

Kérette néha magát? Vagy pont fordítva, nagyon is menni akart?

– Hány órákor szokott elmenni?

– Mindig máskor! Tett-vett a kertben, vagy autót mosott a garázsban, aztán egyszer csak motorzúgást hallottunk...

– Megpróbáltak utánamenni... Taxin követték?

– Három napja várt ránk a taxi, száz méterre innen... Aztán Antibes-ban szem elől tévesztettük, eltűnt az egyik kis utcában... De megtudtam, hol teszi le az autóját... Egy cannes-i garázsban... Ott hagyta, míg a kimenője tartott...

– Lehet, hogy vonatra szállt, és Párizsba vagy máshova utazott?

– Meglehet!

– De az is lehet, hogy a környéken maradt?

– Nem hiszem, mert akkor valaki csak látta volna...

– Az egyik ilyen kimenő után halt meg?

– Igen... Már egy hete volt távol...

– Találtak pénzt nála?

– A szokásos kétezer frankot.

– Érdekli a véleményem? – szolt közbe az öreg nő. – Williamnek biztosan volt egy nagyobb összegű járadéka... Úgy négyezer frankja... Vagy ötezerje... Kétezret nekünk adott, a többit magára költötte... Arra kárhoztatott bennünket, hogy ilyen nevetséges összegből tengessük az életünket...

Maigret kéjesen belesüppedt Brown foteljába. A kihallgatás alatt egyre szélesebb mosoly ült az arcára.

– Komiszul bánt magukkal?

– Ő?... A férfiak gyöngye volt...

– Váljunk csak egy kicsit! Ha megengedi, pergessük le egy napjukat. Ki kelt fel elsőnek?

– William... Általában a hallban aludt, a díványon. Már kora hajnalban hallottuk a császkalását... Pedig százszor megkértem...

– Bocsánat! Ő készítette a kávé?

– Igen. Mikor lejöttünk, úgy tíz óra felé, ott találtuk a kávé a rezsón... Kihűlve...

– És Brown?

– Tett-vett... Matatott a kertben... A garázsban... Vagy a tengernél ücsörgött... Nézte a halászokat... Kihozta a kocsit a garászból... Van még egy dolog, amire nem sikerült rávennem: hogy hozza rendbe magát, mielőtt elmegy... Mindig a pizsamafelsőre húzta a zakóját, nem lehetett lekönörögni róla a papucsot, soha meg nem fésülködött... Antibes-ba mentünk... Az üzletek előtt ácsorgott, míg mi odabent vásároltunk...

– Amikor visszajött, átöltözött?

– Néha igen! Néha nem! Előfordult, hogy négy-öt napig nem mosdott.

– Hol étkeztek?

– A konyhában! Ha egyszer az embernek nincs alkalmazottja, nem piszkíthat be minden helyiséget!

– És délután mit csináltak?

Mit csináltak volna? Sziesztáztak! Aztán öt óra felé megint elkezdett csoszogni fel-alá a házban!

– Sokat veszekedtek?

– Szinte soha! Mégis, ha az ember szóvá tett valamit, William tüntetően hallgatott...

Maigret nem nevetett. Egyre közelebbi barátjának érezte a megboldogult Brownt.

– Tehát meggyilkolták... Akkor történhetett, amikor keresztüljött a kerten... De minthogy vért találtak az autóban...

– Miért hazudnánk magának?

– Hát persze! Tehát másutt gyilkolták meg! Vagy inkább, máshol sebesült meg! Ahelyett, hogy doktorhoz, rendőrhöz ment volna, idejött meghalni... Becipelték a házba?

– Nem hagyhattuk odakint!

– Most pedig árulják el, miért nem értesítették a hatóságokat. Gyanítom, hogy jó okuk volt rá...

Az öreg nő álltában, kategorikusan kijelentette:

– Igen, uram! Megmondom, miért! Előbb-utóbb úgyis megtudja az igazságot! Brown valamikor réges-régen megnősült Ausztráliában... Merthogy ausztráliai. Megvan még a felesége... Az asszony sosem egyezett bele a válásba, és tudta, miért teszi... Az a nő az oka, hogy nem a miénk a legszebb villa a Côte d'Azurön...

– Látták valaha a feleségét?

– Sosem hagyta el Ausztráliát... De addig ügyeskedett, míg elérte, hogy a férjét bírói felügyelet alá helyezték... Tíz éve viseljük a gondját, törődünk vele... Nekünk köszönheti, hogy van egy kis félretett pénz... Igen, ha...

– Ha Brownné megneszeli a férje halálhírét, mindenre ráteszi a kezét!

– Pontosan! Ártatlanul meghurcoltak volna minket! És nemcsak erről van szó! Nekem van némi vagyonom! A férjem a hadseregben szolgált, kapok utána egy kis nyugdíjat... Ezek a holmik itt nagyrészt az enyéme... És akkor az a nő a törvény nevében kitett volna minket az utcára...

– Tehát tanakodni kezdtek... Három napig fontolgatták, mit tegyenek, és ezalatt a holttest ott heveit kiterítve a díványon, a hallban...

– Két napig... A második napon eltemettük...

– Kettesben! Aztán összeszedték a legértékesebb holmikat, és...
Voltaképpen hová akartak menni?

– Mindegy! Brüsszelbe vagy Londonba...

– Vezetett már autót? – kérdezte Maigret Ginától.

– Soha! De beindítottam már a garázsban!

Micsoda heroizmus! Szinte látta maga előtt őket, ahogy elindulnak, a hulla a kertben elásva, cipelik a három nehéz bőröndöt, kacsáznak az autóval...

Maigret-nek kezdett elege lenni a jelenetből, a mósuszillatból meg a lámpaernyőn átszűrődő pirosas fényből.

– Megengedik, hogy egy pillantást vessek a házra?

Magukhoz tértek, visszanyerték a magabiztosságukat.

Talán a felügyelő zavarta meg őket, azzal, hogy mindent olyan egyszerűen fogott fel, és szemmel láthatóan természetesnek találta a történeteket!

– Ugye, megbocsát a rendetlenségért?

Hát persze! Egyébként, amit itt látott, nemigen lehetett rendetlenségnek nevezni. Inkább disznóólnak, ahol ételmaradék és ürülék szaga terjeng, de lakói polgári módon pöffeszkednek benne.

A hallban az egyik fogason Brown elnyútt kabátja lógott. Maigret átkutatta a zsebeit, kihúzott belőle egy ócska kesztyűt, egy kulcsot és egy doboz kasucukorkát.

– Gyógycukorkát szopogatott?

– Igen, ha ivott, nem akarta, hogy érezzük a leheletén.. Mert eltettük előle a whiskyt... Mindig eldugtuk az üveget...

A fogas felett egy agancsos szarvasfej. Távolabb egy nádfonatú asztalka, rajta ezüsttálca a vizitkártyáknak!

– Ide szokta akasztani a kabátját?

– Nem, az esőköpenyét...

Az ebédlőben zárva voltak a spaletták. A helyiség lomtárul szolgált, a földön homárfogó varsa hevert, ezek szerint Brown itt tartotta a horgászfelszerelését.

Aztán benézett a konyhába, a tűzhelyet sosem gyújthatták be. A spirituszfőzőt használták. Mellette ötven-hatvan ásványvizes üveg.

– A víz nagyon kalciumos, úgyhogy...

Rézkorlát, kopott szőnyeg a lépcsőn. Ment a szag után, a mósuszillat egyenesen Gina szobájához vezette.

Se fürdőszoba, se WC. A ruhák szanaszét hányva a bevetetlen ágyon. Szétválogatták őket, a legjobbakat magukkal vitték.

Maigret jobbnak látta, ha nem megy be az öreg nő szobájába.

– Olyan sebtében távoztunk... Restellem ilyen állapotban megmutatni a házat...

– Majd még meglátogatom magukat.

– Szabadok vagyunk?

– Nem kell visszamenniük a börtönbe... Legalábbis pillanatnyilag nem... De ha megpróbálják elhagyni Antibes-ot...

– Soha!

Kikísérték az ajtóig. Az öreg nőben felcsillant valami a jó modorból:

– Egy szivart, felügyelő úr?

Gina még tovább ment az udvariaskodásban! Nem árt elnyerni egy ilyen befolyásos ember rokonszenvét!

– Az egész doboz a magáé, William úgysem szivarozik már többé...

Ez nem igaz! Maigret valósággal kiszédelgett a házból. Hol a nevetés környékezte, hol meg a fogát csikorgatta volna mérgében. Visszafordult a rácsos kapuból, s most egészen másnak látta a zöld növényzetben fehérítő villát.

A hold éppen a tető háromszögéhez ért. Jobboldalt megcsillant a tenger, susogtak a mimózák... <

Hóna alá csapta az esőkabátját. A Hotel Bacon felé tartott, most nem akart gondolkodni, szabad folyást engedett zűrzavaros benyomásainak, hol szomorú, hol vidám érzéseinek.

„Átkozott William!”

Későre járt az idő. A szálloda ebédlője kiürült, a pincérnő dologtalanul újságot olvasott. Most vette csak észre, hogy Brown piszkos, pecsétes esőkabátját hozta el a magáé helyett.

Bal zsebében egy angolkulcsot, a jobban maroknyi aprót és néhány számozott, szögletes érmét talált.

Játékautomatába való zsetonok voltak, kisebb bárók pultjain látni efféle masinákat.

Vagy egy tucat érmét halászott elő a kabátzsebből.

– Halló!... Itt Boutigues felügyelő beszél... Magáért menjek?

Reggel kilenc óra volt. Maigret már hat órája aludt a nyitott ablaknál, néha fel-felébredt, aztán azzal a kéjes érzéssel merült álomba, hogy a Földközi-tenger nyúlik el alatta.

– Miért, hová akar vinni?

– Nem akarja látni a holttestet?

– Igen... ö-ö... Nem... Talán délután... Hívjon vissza ebédtájban...

Idő kellett hozzá, hogy felébredjen. Ebben a reggeli hangulatban valószínűtlennek tűntek a tegnapi események. A két nő lidércnyomásként rémlett fel az emlékezetében.

Ők még bizonyára az igazak álmát alusszák. Ha Brown élne, már javában tenne-venne a kertben vagy a garázsban. Egy szál magában. Mosdatlanul. A hűlt kávé ott állna a hideg rezsón!

Borotválkozás közben megpillantotta a kandallón heverő zsetonokat. Nagyon össze kellett szednie magát, hogy rájöjjön, mit is keresnek ebben a históriában.

„Brownt a szokásos kiruccanásakor gyilkolták meg, vagy még mielőtt kocsiba szállt, hogy hazainduljon, vagy az autóban, vagy amikor átment a kerten, az is lehet, hogy a házban...”

A bal arcáról lehúzta a szappanhabot, aztán ezt dünnyögte:

– Brown nemigen járhatott Antibes kis bisztróiba... Azt a nők elmondták volna...

Különben is, Gina kinyomozta, hogy mindig Cannes-ban hagyta a kocsiját.

Negyedóra múlva telefonált a cannes-i rendőrségre.

– Maigret felügyelő vagyok a párizsi rendőrségtől... Össze tudna állítani nekem egy listát azokról a bárokról, ahol játékautomatát tartanak?

– Nincs már egy sem! Rendőrségi határozat értelmében megtiltották az üzemeltetését, két hónappal ezelőtt... Egy darabot se látni a Côte d'Azurön...

Megkérdezte a szállásadónőjét, hol talál taxit.

– Hová akar menni?

– Cannes-ba.

– Akkor nincs szüksége taxira. A Mace térről hárompercenként indul busz Cannes-ba.

Úgy is volt. A reggeli napsütésben a Mace tér még derűsebbnek látszott, mint tegnap. Brown erre vihette a két nőt a piacra.

Maigret buszra szállt. Fél óra múlva megérkezett Cannes-ba, és elindult ahhoz a bizonyos garázshoz. Ott volt nem messze a Croisette-től. Minden fehérlett körülötte. Fehérek voltak a szállodák, az üzletek. Fehér nadrágok és fehér ruhák. Fehér vitorlák a tengeren.

Mintha az élet fehérben-kékben játszó mesevilág volna.

– Magánál szokta tartani Brown a kocsiját?

– Igen!

– Mit tud róla?

– Csak a bajt hozza rám. Sejtettem is, mikor megtudtam, hogy meggyilkolták... Igen, itt szokta hagyni a kocsiját... Nincs mit

eltitkolnom... Este lerakta a tragacsát, és nyolc-tíz nap múlva érte jött.

- Merevrészezen?
- Nemigen láttam másképpen!
- És nem tudja, hová szokott innen menni?
- Azután, hogy letette az autót? Fogalmam sincs róla!
- Nem szokta lemosatni, rendbe hozatni a kocsit?
- Á, soha! Egy éve olajat sem cseréltetett.
- Mi a véleménye róla?

Az autószerelő megvonta a vállát.

- Semmi!
- Eredeti figura volt?
- Annyi van itt errefelé, megszokja az ember. Már észre sem veszem őket... Ide figyeljen! Tegnap bejött hozzám egy amerikai lány, és azt kérte, alakítsam át hattyú formájúra a kocsiját... És előre kifizette volna!

Maradtak a játékautomaták! Maigret betért egy kikötői matrózkocsmába.

- Van játékautomatájuk?
- Egy hónapja betiltották... Hoznak majd egy újabb fajtát, és két-három hónap elteltével megint betiltják...
- Sehol nincs?

A tulaj se igent, se nemet nem mondott.

- Mit iszik?

Maigret rendelt egy vermutot. Elnézte a kikötőben sorakozó hajókat, aztán a matrózokat, trikójukon felirat, azé a hajóé, ahol szolgálnak.

- Nem ismeri Brownt?
- Miféle Brownt?... Akit meggyilkoltak?... Nem járt ide...
- Akkor hová járt?

A tulaj vállat vont. Már másokat szolgált ki. Tűzött a nap. Még csak március volt, de tapadt az embereken a ruha az izzasztó melegtől, és a bőrük nyárszagot árasztott.

- Hallottam róla, de hogy kitől, nem emlékszem! - mondta a tulaj, mikor egy üveggel a kezében elment mellette.

- Bánja fene! Végül is a játékautomatát keresem...

Brown esőkabátot viselt a kiruccanásain. Nagyon valószínű, hogy visszatértkor a két nő átkutatta a zsebeit.

Tehát a zsetonok az utolsó kiruccanáson kerültek hozzá...

Az egész ügy homályos és kusza volt előtte. És a napfény minduntalan arra csábította Maigret-t, hogy kiüljön valamelyik

kávéház teraszára, és mint a többi ember, bámulja a víztükrön alig-alig mozduló hajókat.

A világos színű villamosok... A szép autók... Felfedezte a város bevásárlóutcáját, párhuzamosan futott a Croisette-tel...

– Ha Cannes-ba jött kiruccanni – dűnnyögte magában –, nem itt vesztegette az idejét...

Sétálgatott. Időnként be-betért egy bárba. Ivott egy vermutot, és szóba hozta a játékautomatát.

– Hol van, hol nincs! Háromhavonta lefülelik és betiltják. Aztán hoznak helyette másikat, és újabb három hónapig békén hagynak vele...

– Nem ismeri Brownt?

– Azt, akit meggyilkoltak?

Egyhangúan telt az idő. Elmúlt dél. Az utcákon tűzött a nap. Maigret szívesen megkörménykezett volna egy helybéli rendőrt, mondja már meg neki: hol rúghat ki a hámból egy mulatni vágyó külföldi?

Ha most meglátná a felesége, biztosan azt mondaná, hogy nagyon csillog már a szeme a sok vermuttól.

Befordult az egyik utcasarkon, aztán egy másikon. Egyszer csak vége szakadt Cannes-nak, a nagy, napfényben fürdő házaknak, és Maigret egy új világba került, méternyi keskeny utcácskákba, ahol a házak közt drótkötél volt kifeszítve, s azon száradt a fehérnemű.

Jobbra egy cégtábla: A jó tengerészhez.

Balra egy másik: Liberty bár.

Maigret belépett A jó tengerészbe, és a pultnál rendelt egy vermutot.

– Figyeljen ide! Ha jól sejtem, maguk tartanak játékautomatát.

– Csak tartottunk!

Elnehezült a feje, a lába megdagadt a sok mászkálástól.

– Talán akad valahol egy-kettő!

– Igen, akad! – morogta a pincér, miközben konyharuhával törölgette a pultot. – Mindig megmarad egy-kettő. De ugyebár ez nem a mi dolgunk...

Kibámult az utcára, úgy válaszolt Maigret következő kérdésére:

– Két frank huszonöt... Nem tudok visszaadni...

Így hát a felügyelő benyitott a Liberty bárba.

3. *William keresztlánya*

A helyiség legfeljebb három méter hosszú és két méter széles lehetett. Üres volt. Két lépcsőn kellett lemenni.

Keskeny bárpult. A polcon tucatnyi pohár. Játékautomata. Két asztal.

Hátul tüllfüggönnyel takart üvegajtó. A függöny mögött mozgó fejek körvonalai sejlettek. De senki nem sietett a vendég fogadására. Kikiáltott egy nő:

– Na mire vár?

Maigret benyitott hozzájuk. Ez a helyiség még egy lépcsőfokkal alacsonyabban volt, mint az előző, szellőzőnyíláshoz hasonló ablakából az udvar kövére lehetett kilátni. A gyenge fényben a felügyelő három alakot pillantott meg, egy asztal körül ültek.

Az asszony, aki kikiáltott, folytatta az evést, s nyugodtan, tetőtől talpig végigmérte, Maigret is ugyanígy szokta megnézni az embereket.

Az asztalnál könyökölve felsóhajtott, és állával egy alacsony, támlátlan székre bökött:

– Üljön le, ha már idefárasztotta magát!

Háttal Maigret-nek egy férfi ült, makulátlan tengerészenyruhában. Tarkóig felnyírt szőke haja volt. Kézelőt viselt.

– Egyél nyugodtan, nincs semmi baj... – mondta neki az asszony.

Az asztal másik végében egy sápadt arcú fiatal lány bizalmatlanul figyelte Maigret-t

Egy szál pongyola volt rajta. Kilógott az egész bal melle, de ez senkit sem zavart.

– Foglaljon helyet! Ha megengedi, folytatjuk az ebédet.

Negyvenöt éves lehetett? Ötven? Vagy még több? Nehéz volt megmondani. Kövér, mosolygós arcú, magabiztos teremtés. Látszott rajta, hogy nem ijed meg a saját árnyékától, eleget látott, hallott, tapasztalt az életben.

Azonnal kitalálta, mi járatban van Maigret. De cseppet sem zavartatta magát. Vágott egy jókora darabot a báránycombból, amely rögtön felkeltette Maigret figyelmét, mert ritkán látni ilyen jóféle, zsíros falatot.

– Tehát honnan jött, Nizzából, Antibes-ből? Sosem láttam errefelé...

– A bűnügyi rendőrségtől, Párizsból...

– Aha!

Ez az „aha” azt jelentette, érti a különbséget, s egyben értékeli a látogató rangját.

– Tehát igaz lenne?

– Mi?

– Hogy William valami nagy fej volt...

Maigret most profilból láthatta a matróz arcát, nem úgy nézett ki, mint akiből tizenkettő egy tucat. Az egyenruhája finom anyagból készült. Aranypaszományos sapkájára egy klub fegyveres parolija volt hímezve. Mintha zavarta volna, hogy itt találták. A tányérjába mélyedve evett.

– Ő kicsoda?

– Mindenki csak Yannak hívja... Nem tudom a teljes nevét... Hajópincér egy svéd jachton, az Ardenán, amelyik mindig itt telel Cannes-ban... Yan főpincér... Ugye, Yan?...

Az úr a rendőrségtől jött... Meséltem már, mi történt Williammel...

A másik bólogatott, de nemigen tudta, miről van szó.

– Bólogat, bólogat, de azt se tudja, miről meséltem neki – mondta az asszony. – No nem baj, majd belejön a franciába... Rendes fickó. Odahaza felesége, gyerekei vannak... Mutasd a fényképüket, Yan!... Igen, fénykép...

A férfi előhúzott a zubbonya zsebéből egy fényképet. A képen egy fiatal nő ült a ház előtt, körülötte a fűben két kisgyerek.

– Ikrek – magyarázta a bártulajdonosnő. – Yan hébe-hóba itt eszik, nálam otthon érzi magát. Ő hozta a báránycombot és az őszibarackot...

Maigret tekintete a lányra siklott, aki továbbra sem tartotta szükségesnek, hogy eltakarja a mellét.

– És ez a...

– Ő Sylvie, William keresztlánya...

– A keresztlánya?

– Ó, nem hivatalosan!... Nem úgy, hogy ott volt a keresztelőn... Megkereszteltek egyáltalán, Sylvie?

– Hát persze!

A lány változatlanul bizalmatlanul méregette Maigret-t, és közben kelleetlenül turkált az ételben.

– Nagyon közel állt William szívéhez... Sylvie feltárta előtte hányatott életét... William vigaszt nyújtott neki...

Maigret a támlátlan széken ült, rákönyökölt a térdére, és állával a tenyerére támaszkodott. A kövér asszony fokhagymás salátát készített, valóságos remekmű került ki a keze alól.

– Ebédelt már?

Maigret nem mondta meg az igazat.

– Igen, én...

– Mert azt mondani kell... Itt senki nem szégyenlősködik. Ugye, Yan? Nézze csak meg! Azt mondja, igen, de közben egy kukkot nem ért... Szeretem ezeket az északi fiúkat!...

Az asszony megkóstolta a salátát, és hintett még rá egy kis illatos olívaolajat. A kétes tisztaságú asztalon nem volt terítő. A konyhából lépcső vezetett valahová, nyilván az emeletre. Az egyik sarokban egy varrógép állt.

Az udvart előzönlötte a napfény, nem sok jutott belőle a szellőzőnyílás négyszögébe, ettől még inkább úgy érezte az ember, hogy zord félhomályban élnek idebent.

– Nyugodtan kérdezhet... Sylvie mindenről tud... Yan meg...

– Régóta vezeti az üzletet?

– Úgy tizenöt éve... A férjem, egy angol, valaha akrobata volt, jól ment az üzlet, idejárt az összes angol matróz, aztán a kabaréból a művészek... A férjem kilenc éve vízbe fulladt egy evezősversenyen... Egy bárónő fogadta fel, biztosan ismeri, három hajója van...

– És azóta?

– Semmi! Őrzöm a házat...

– Sok a vendég?

– Nem kapkodok utánuk... Inkább a barátoknak vagyok nyitva, mint Yan vagy William... Tudják, hogy nincs senkim, és társaságra vágyom... Eljönnek, iddógálunk egy kicsit, vagy hoznak halat, én meg összeütök belőle valamit...

Töltött, s közben észrevette, hogy Maigret-nek nincs pohara.

– Hozz egy poharat a felügyelő úrnak, Sylvie.

A lány szó nélkül felállt, és a bár felé indult. A pongyolán kívül csak egy szandál volt rajta. Véletlenül meglökte Maigret-t, de nem kért elnézést érte. Az asszony, kihasználva a lány rövid távollétét, ezt sutyorogta

– Kesztyűs kézzel bánjon ám velem... Imádta Williamet... Nagyon megrázta a halála...

– Magánál alszik?

– Mikor hogy...

– Mi a foglalkozása?

Az asszony szemrehányón nézett Maigret-re. Mintha azt akarta volna mondani ezzel:

„Épp maga, a párizsi rendőrség felügyelője kérdezi?”

– Nem rossz lány... Ingyen nem rosszkodik...

– William tudott róla?

Megint ugyanaz a pillantás. Talán túlbecsülte Maigret emberismeretét? Tényleg nem érti? Muszáj mindent a szájába rágni?

Yan végzett az evéssel. Várta, hogy szóhoz jusson, de az asszony kitalálta, mit akar mondani.

– Igen, mehetsz, Yan. Eljössz este?

– Ha a főnökök a kaszinóba mennek...

Felállt, tétovázott, hogy úgy búcsúzzon-e el, mint máskor. De mivel az asszony odanyújtotta a homlokát, gépiesen megcsókolta, közben elvörösödött, annyira feszélyezte Maigret jelenléte. Kifelé menet belefutott a poharakat hozó Sylvie-be.

– Elmész?

– Igen.

A matróz megcsókolta a lányt, ugyanolyan szertartásosan, mint az előbb az asszonyt, furcsán tisztelgett Maigret-nek, megbotlott a lépcsőn, és sapkáját igazgatva szó szerint kiesett az utcára.

– Nem tivornyázik a fiú, mint a többiek... Inkább ide szeret járni...

Az asszony is befejezte az evést. Kényelmesen rákönyökölt az asztalra.

– Idehoznád a kávé, Sylvie?

Alig hallatszott be az utcazaj. Ha nem süttött volna be a nap, azt se lehetett volna tudni, éjjel van-e vagy nappal.

A kandalló közepén állt egy ébresztőóra, az jelezte az idő múlását.

– Egész pontosan mire kíváncsi?... Egészségére!... Ez még William whiskyje...

– Hogy hívják magát?

– Jajának... De kövér Jajának csúfolnak...

És ránézett az asztalra omló hatalmas keblére.

– Régóta ismeri Williamet?

Sylvie ismét elfoglalta a helyét, állát a tenyerébe süllyesztve Maigret-re meredt. Pongyolája ujjá belelógott a tányérjába.

– Azt mondhatnám, hogy mindig is ismertem. De a teljes nevét csak a múlt hét óta tudom... Míg élt a férjem, a Liberty bár felkapott hely volt... Csupa művész fordult meg itt... A művészek idevonzották a pénzes vendégeket, csábította őket a bohém társaság.

Főleg jachttulajdonosok jártak ide, szinte mind szeretett mulatni, csupa eredeti figura... Emlékszem, akkoriban William is

többször megfordult itt, fehér tányérsapkában, fess nők társaságában.

Hajnalig pezsgöztek, vége-hossza nem volt a mulatozásnak...

Aztán meghalt a férjem... Bezártam egy hónapra... Uborkaszezon volt... A következő télen hashártyagyulladást kaptam, bevittek a kórházba...

Kapóra jött valakinek, s a közelben nyitott egy bárt...

Azóta csend van... Nem is töröm magam a vendégekért...

Egy szép napon William visszatért, valójában ettől fogva ismerjük egymást...

Leittuk magunkat... Beszélgettünk erről-arról... A díványon aludt, mert nem tudott már megállni a lábán...

– Most is tányérsapkát hordott, mint a régi időkben?

– Nem! Ez már egy másik William volt. Az alkohol mindig kihozta belőle a szomorúságot... Ideszokott, meglátogatott néha.

– Tudja a címét?

– Nem, nem szoktam kérdezősködni. Ő meg sose beszélt az ügyeiről...

– Sokáig maradt itt?

Három-négy napot... Hozott ennivalót... Vagy adott pénzt a vásárlásra. Folyton azt hajtogatta, hogy sehol nem eszik ilyen jót, mint nálam.

Maigret rápillantott a rózsaszín báránycombra meg az illatos salátamaradéokra. Valóban étvágygerjesztő látványt nyújtott.

– Már akkor is itt volt Sylvie?

– Ugyan, hová gondol? Alig huszonegy éves...

– Honnan ismeri?

Minthogy Sylvie továbbra is csökönyösködött, Jaja odaszólt neki:

– Ugyan, hagyd már, a felügyelő tudja, mi újság!... Szóval egy este itt volt William... Kettesben ücsörögtünk a bárban... Egyszer csak beállított Sylvie néhány pasassal, isten tudja, hol szedte fel őket, ügynökök vagy valami effélék lehettek... Volt már bennük egy kis nyomás... Inni kértek... A leánykán egyből látszott, hogy kezdő... Dülőre akarta vinni a dolgot, mielőtt teljesen berúgnak... De nem tudta, hogy fogjon hozzá. .. Aztán megtörtént, aminek meg kellett történnie. A pasasok annyira beszívtak, hogy már nem is foglalkoztak vele, s a végén egész egyszerűen itt hagyták... Bögött... Kiöntötte a szívét, Párizsból jött a nyárra, bevallotta, hogy még annyi pénze sincs, hogy kifizesse a szállodát. Itt marasztaltuk, velem aludt az éjjel... Aztán ideszokott...

– Végeredményben – dűnnyögte Maigret aki betér ide, mind ideszokik...

Az öreg nő arca felragyogott:

– Hát persze, mert ez egy vendégszerető ház! Mi nem csinálunk felhajtást. Jól elvagyunk itten...

Az asszony őszintén beszélt. Tekintete lassan a lány mellére vándorolt:

– Kár, hogy ilyen gyengécske – sóhajtotta. – Kilátszanak a bordái... William fizette volna, ha egy hónapra befekszik a szanatóriumba, de ő sosem állt rá...

– Bocsánat! Volt valami William... és a lány...

Sylvie most mérgesen megszólalt:

– Soha! Ez nem igaz...

A kövér Jaja kávéját szürcsölgetve magyarázni kezdett:

– Nem olyan ember volt... Főleg nem vele... Nem mondom, időnként előfordult...

– Kivel csinálta?

– Afféle nőekkel. Felszedte őket valahol... De ritkán fordult elő... Nem nagyon érdekelte az ilyesmi...

– Hánykor ment el innen pénteken?

– Rögtön ebéd után... Két óra tájban, mint amikor maga jött...

– Nem mondta, hová megy?

– Sosem beszélt ilyesmiről...

– Sylvie itt volt akkor?

– Öt perccel előbb ment el.

– Hová? – fordult Maigret Sylvie-hez.

– Micsoda kérdés! – torkolta le Jaja.

– A kikötőbe?... Ott szokott...?

– Ott és máshol is!

– Senki más nem volt a bárban?

– Senki... A nagy melegben elbóbiskoltam egy órácskát a székben...

Márpedig elmúlt öt óra, mikor William Brown megérkezett Antibes-ba!

– Más bárókba is eljárt?

– Nem! Különben is, nincs még egy ilyen, mint ez!

Így igaz! Maigret is alig egy órája üldögélt itt, s máris úgy érezte, mintha régi ismerős volna. Talán mert itt nem számított, ki kicsoda? Vagy mert itt az ember kényelmesen elengedhette magát?

Nem bírt felállni és elmenni. Lassan múlt az idő. Az ébresztőóra mutatója araszolt előre a fakó számlapon. A szellőzőnyíláson egyre kevésbé sütött be a nap.

– olvastam az újságokat... Nem tudtam William vezetéknevét... A fotóról jöttem rá, hogy róla van szó... Elsirattuk Sylvie-vel... Mi a fenét kezdhetett azzal a két nővel?... A mi helyzetünkben jobb nem belekeveredni az efféle ügyekbe... Számítottam rá, hogy bármelyik percben beállíthat a rendőrség. Amikor megláttam, hogy kilép a szemközti bárból, már sejtettem...

Lassan beszélt. Töltött a poharakba. Apró kortyokban ivott.

– Szemét alak lehet, aki tette, mert kevés ilyen embert ismerni a világban, én már csak tudom...

– Sosem beszélt a múltjáról?

Jaja újból felsóhajtott. Hát nem képes Maigret felfogni, hogy *ebben a házban soha nem beszélnek a múltról?*

– Csak azt mondhatom, hogy úriember volt! Valaha nagyon gazdag lehetett, de talán még mindig az volt... Nem tudom... Volt egy jachtja, temérdek alkalmazottja...

– Szomorú ember volt?

Jaja újból felsóhajtott.

– Hát tényleg nem érti?... Láttam Yant... Ő talán szomorúnak látszott? Persze az más... Ha az ember iszik, lassan megoldódik a nyelve, és sírni támad kedve...

Sylvie rosszállóan nézte Jaját. Míg ő csak kávéét ivott, a kövér Jaja már a harmadik pohár whiskynél tartott.

– Örülök, hogy eljött, legalább ezt is letudtam... Nincs mit takargatnom, nincs vaj a fejemen... De ha az emberre rászáll a rendőrség... Tudja, a cannes-i rendőrség holtbiztosán becsukatna...

– William sok pénzt költött?

Teljesen reménytelen megértetni vele a helyzetet!

– Költött, de nem szórta a pénzt... Adott enni- és innivalóra... Néha kifizette a gáz- és villanyszámlát, vagy adott Sylvie-nek száz frankot, hogy vegyen harisnyát magának.

Maigret éhes volt. Ott volt az orra előtt az ínycsiklandó báránycomb. Két szelet maradt a tálon. Pusztán kézzel elvette az egyiket, csak úgy, beszéd közben, mintha otthon volna.

– Sylvie idehozza a kuncsaftokat?

– Soha! Ilyesmiért becsukatják az üzletet... Épp elég szálloda van erre Cannes-ban!...

Mélyen Maigret szemébe nézve hozzátette:

– Tényleg azt hiszi, hogy az a két nő tette...

Ebben a pillanatban hátrafordult. Sylvie felemelkedett egy kicsit a székből, hogy a tüllfüggöny fölött kilásson. Kinyílt az ajtó. Valaki végigjött a báron, és benyitott hozzájuk, de az ismeretlen arc láttán meglepetten megtorpant.

Sylvie felállt. Jaja mintha elpirult volna.

– Gyere csak be! – mondta. – A felügyelő van itt, ő foglalkozik William ügyével...

Aztán Maigret-hez fordult:

– Egy barátunk... Joseph... Pincér a kaszinóban...

Fehér ing, fekete csokornyakkendő, szürke öltöny és lakkcipő volt rajta.

– Majd visszajövök... – mondta.

– Nem! Gyere be...

Nem nagyon akaródzott maradnia.

– Erre jártam, csak be akartam köszönni... Van egy jó tippem, és...

– Lóversenyeznek? – kérdezte Maigret félig a kávéházi pincér felé fordulva.

– Néhanapján igen... Némelyik vendég szokott tippeket adni... De most rohannom kell...

És már ment is, de Maigret-nek az volt az érzése, hogy előbb adott valami jelet Sylvie-nek. Sylvie nyugton maradt. Jaja sóhajtozott:

– Egyszer még megjárja... Nem rossz fiú...

– Öltöznöm kell – mondta Sylvie, és felállt, szétnyíló pongyolája felfedte szinte az egész testét, de inkább természetes volt, mint kihívó.

Felment az emeleti szobába, s föntről hamarosan jövésmenés hallatszott. Maigret-nek úgy tűnt, hogy Jaja hegyezi a fülét.

– Néha Sylvie is lóversenyeznek... Sylvie vesztett a legtöbbet William halálával...

Maigret hirtelen felállt, átsietett a báron, és kinézett az utcára. De elkésett. Joseph már nagy léptekkel távolodott, vissza se nézett, amikor az emeleten becsukódott egy ablak.

– Mi ütött magába?

– Semmi... Eszembe jutott valami...

– Még egy pohárral? Tudja, ha ízlik a bárány...

Sylvie jött lefelé a lépcsőn, szinte rá sem lehetett ismerni, úgy nézett ki a kék angolkosztümben, mint egy bakfis. A fehér selyemblúz alatt minden lépésnél meg-megremegő apró mellecskéi most valóban kívánatosnak látszottak. A szoknyában

kidomborodott keskeny hasa, izmos fenéke. A selyemharisnya feszesen állt a lábán.

– Az esti vizontlátásig! – szolt Sylvie.

Ő is homlokon csókolta Jaját, és tétován Maigret felé fordult. Legszívesebben el se köszönt volna tőle, sőt elküldte volna melegebb éghajlatok felé.

Mindenesetre nagyon ellenségesen viselkedett. És nem is akarta megjátszani magát.

– Vizontlátásra... Gondolom, nincs már szüksége rám.

Nagyon kimért volt. Várt egy kicsit, aztán határozott léptekkel elindult.

Jaja csak nevetett rajta, és megint töltött.

– Ne törődjön vele... Taknyos még, nem nőtt be a feje lágya... Adjak tányért, megkóstolja a salátámat?

A bár üresen tátongott, egyetlen nagyablaka az utcára nézett; a csigalépcsőn túl, az emeleten bizonyára nagy volt a felfordulás; a szellőzőnyílástól és az udvartól egyre jobban hátrált a napfény.

Maigret ott ült e furcsa világ kellős közepén, előtte ízes salátamaradék, mellette egy kövér, rengő keblű asszony sóhajtozott.

– Annak idején velem egész másképp bántak! Maigret értette, mire gondol. Nagyon is el tudta képzelni, amint valahol a Saint-Denis vagy a Montmartre környékén áttetsző selyemruhában ácsorog, s közben egy bár üvegablakából árgus szemekkel felügyeli egy rendíthetetlen jó barát.

– Bezzeg manapság...

Jaja berúgott. Elhomályosult szemmel nézett Maigret-re. Száját gyerek módra legörbítette, mint aki mindjárt sírva fakad.

– Maga Williamet juttatja az eszembe... Az ő helyén ül... Ő is a tányérja mellé tette a pipáját, mielőtt evéshez fogott... A válla, mint Williamé... Tudja, hogy hasonlítanak egymásra?

És törölgetni kezdte szeméből a nem létező könnyeket.

4. Ürmöspálinka

Tompultak a nappali fények, a lemenő nap izzasztó melege szertefoszlott a közelgő éjszaka hűvösségében. Maigret zsebre dugott kézzel, kalapját mélyen a szemébe húzva lépett ki a Liberty bárból, mint ahogy rossz kocsmákból lép ki az ember. Tíz lépés után mégis úgy érezte, hogy vissza kell néznie, mintha csak meg akart volna bizonyosodni róla, hogy valóságos világban járt az imént.

A bár tényleg ott állt, két ház közé szorítva, csúnya barnára festett keskeny homlokzatán a sárga betűs felirattal.

Az üvegajtó mögött cserepes virág, mellette szunyókáló macska.

Jaja is biztosan elbóbiskolt odabent, mellette ébresztőóra, mely számolja a perceket...

Az utcácska végében újrakezdődött az élet, üzletek, normálisan öltözött emberek, autók, villamosok, rendőr...

Jobbra, a Croisette most szakasztott úgy nézett ki, mint azok az akvarellképek, melyeket a cannes-i idegenforgalmi hivatal reklámozott a luxusújságokban.

Minden békés nyugalmat árasztott. Az emberek ráérősen sétáltak... Az autók hangtalanul suhantak, mintha motor nélkül működnének... Jachtok fehérlettek a kikötő vizén...

Maigret fáradtnak, tompának érezte magát, mégsem akaródzott visszamennie Antibes-ba. Céltalanul ödöngött, néha megállt, s vaktában elindult egy másik irányba, mintha az eszét Jaja odújában felejtette volna, mintha még mindig ott ülne, szemben a pucér mellű Sylvie-vel a leszedetlen asztalnál, ahol délben egy kifogástalan öltözetű svéd hajópincért láttak vendégül.

Tíz éven keresztül William Brown havonta néhány napot ejtőzött Jaja akolmelegében, néhány pohár után kiadott mindent, ami a lelkét nyomta, aztán elszenderedett a székben.

„Hát persze, az ürmöspálinka!”

Maigret megörült, hogy negyedórai fejtörés után egyszer csak beugrott neki a keresett szó. Mióta kilépett a Liberty bárból, egyfolytában azon járt az esze, hogyan tudná a festői látszat mélyére hatolva megragadni, megnevezni a lényegét, a valóságot. Megtalálta rá a megfelelő szót! Felötlöttek benne egy barátja szavai és egy közös iszogatás.

„– Mit iszol?

– Egy ürmöst!

– Mi ez az új hóbort?

– Ez nem hóbot! Hanem a korhelyek utolsó menedéke! Tudod, milyen az ürmös. Keserű. És nincs benne alkohol. Ha az ember egy életen át teleszívta magát a legkülönfélébb szeszekkel, csak ez az egy káros szenvedélye marad, ezt a keserű ízt még érzi a nyelve.”

Pontosan ezt jelentette Brownnak a Liberty bár! Ott nincs bűn, se gonoszság! A bár egyenesen a konyhába nyílik, Jajánál rögtön otthon érzi magát az ember!

Eliszogatott, míg Jaja megfőzte az ebédet! Átment a henteshez, saját kezűleg kiválasztotta a legjobb húst. Mire visszaért, Sylvie is felébredt, álmosan, félmeztelenül lejött a lépcsőn, ő meg homlokon csókolta, ügyet sem vetve nyamvadt mellére.

Nem adtak a tisztaságra, alig érte őket fény. Nem beszéltek sokat, félszavakból is megértették egymást...

Semmi nem kötötte őket a külvilághoz. Csak a szellőzőnyílás négyyszögén beszökő napfény...

Enni, inni... Elbóbiskolni, aztán megint iddogálni, közben Sylvie felöltözik, feszesre húzza a lábán a harisnyát, aztán elmegy a dolgára...

– Viszlát, keresztapa!

Hát nem ugyanazt jelentette Brownnak a Liberty bár, mint a korhelynek az ürmös? Hát nem utolsó menedéke annak, aki túl van már minden jón s rosszon?

Ezek a nők nem szépek, nem kívánatosak, elég, ha homlokon csókolja őket, ad száz frankot harisnyára, s mikor Sylvie megjön, megkérdi tőle:

– Na, jól ment a munka?

Maigret-t már kissé nyomasztották ezek a gondolatok. El akarta hessegetni őket. Megállt a kikötőnél, és nézte a víz felett terjengő könnyű párát.

Aztán elsétált a kis jachtok, versenyvitorlások előtt. Tíz méterre tőle, egy nagy gőzös fedélzetén félholdas vörös lobogót vont fel egy matróz, úgy látszik, egy török basáé volt a hajó.

Odaért egy negyven méter hosszú jachthoz, a hátulján aranybetűkkel ez állt: *Ardena*.

Egy pillanatra mintha Jaja svédjét látta volna, kinyújtotta a nyakát, hogy jobban megnézze, ott állt a hajóhídon, fehér kesztyűsen teát szervírozott egy nádfonatú asztalkánál.

A tulajdonos két nő társaságában a korláton könyökölt. Nevetett, kivillantotta csodaszép fogait. Egy három méter hosszú palló vezetett a hajóhoz. Maigret vállat vont, aztán elindult

feléjük, s majdnem elnevette magát, mikor látta, mennyire megnyúlik a svéd ábrázata.

Vannak pillanatok – mint most is –, amikor az ember csak azért cselekszik, mert addig sem kell gondolkodnia.

– Elnézést, uram...

A tulajdonos már nem nevetett. A két hölgyel együtt várakozón Maigret felé fordult.

– Szeretnék kérdezni valamit. Ismer ön egy bizonyos Brown urat?

– Hajója van?

– Csak volt. William Brownnak hívják...

Válaszra nem nagyon számított. Megnézte a férfit, úgy negyvenöt éves lehetett, a két lenge öltözetű nő között valóban fajtája díszének látszott.

Maigret eltűnődött:

„Brown is éppilyen lehetett! Szép nőssel vette körül magát, akiknek csábos öltözete felszította a férfivágyat. Kísérgette, szórakoztatta őket, s a kis mulatókban boldog-boldogtalant meghívott pezsgőzni.”

A férfi idegenes kiejtéssel válaszolt Maigret-nek:

– Ha Brown az, akire gondolok, akkor az övé volt az a nagy hajó, az az utolsó... A Pacific... Mióta eladta, már két-háromszor is gazdát cserélt...

– Nagyon köszönöm.

A férfi és a két hölgy nem tudták mire vélni Maigret látogatását. Nézték, hogy távolodik tőlük, s a felügyelő apró női kacagást hallott a háta mögött.

A Pacific... Csak két nagy hajó állt a kikötőben, ez volt az egyik, a másikon török zászló lengedezett.

Egyedül a Pacific látszott elhagyatottnak. Sok helyen lepattogzott róla a festék, s előbukkant alóla a hajó fémteste. A rézszerelvényeket zöld patina vonta be. A hajókorláton apró betűs ákombák: *Eladó*.

A matrózok ez idő tájt rajzoltak szét a városban, csoportosan, mint a katonák, kimosdva, egyenruhában.

Maigret visszafordult, s mikor újra elhaladt az Ardena mellett, érezte, hogy merőn nézi a három ember, és gyanította, hogy a hajópincér is őt lesi valahonnan a hajóhíd rejtekéből.

Az utcák esti fényben égtek. Maigret-nek eszébe jutott valami, gondolta, utánajár, nagy nehezen vissza is talált a garázshoz.

– Hány órakor jött Brown pénteken a kocsijáért?

A tulaj odahívta a szerelőt.

Öt előtt néhány perccel! Vagyis a kellő időben, hogy pontosan hazaérjen Cap d'Antibes-ba.

– Egyedül volt? Senki nem várt rá odakint? Biztosan nem volt megsebesülve?

William Brown két óra körül ment el a Liberty bárból. Mit csinált három órán keresztül?

Maigret-nek mára nem volt több keresnivalója Cannes-ban. Bevárta a távolsági buszt, felszállt, beprézelte magát a sarokba, s szórakozottan bámulta a felgyújtott reflektorral, konvojban haladó autókat.

Miután leszállt a Mace téren, első pillantásra észrevette a Café Glacier teraszán ülő Boutigues felügyelőt, aki tüstént elébe sietett.

– Reggel óta keresem magát!... Foglaljon helyet... Mit iszik?... Pincér!... Két pernod-t...

– Nekem ne azt!... Én egy ürmöst kérek!... – szölt Maigret, mert ki akarta próbálni, milyen az íze...

– Először kifaggattam a taxisofőröket. Egyik se látta magát, akkor megkérdeztem a buszsofőröket. Így tudtam meg, hogy Cannes-ba ment...

Gyorsan, izgatottan beszélt.

Maigret szeme önkéntelenül elnyílt a csodálkozástól, de a felügyelő nem zavartatta magát, hadart tovább:

– Van öt-hat étterem, ahol rendesen lehet étkezni... Mindet körbetelefonáltam... Hol az ördögben ebédelt?

Boutigues igencsak elhűlt volna, ha Maigret elárulja az igazat, hogy báránycombot és fokhagymás salátát evett Jaja konyhájában, hogy kikkel iszogatózott, ha megtudná, hogy nézett ki Sylvie...

– A vizsgálóbíró addig nem akar semmit csinálni, míg nem beszél magával... Új fejlemények vannak... Megérkezett a fia...

– Kinek a fia?

Maigret-nek eltorzult az arca, éppen most kóstolt bele az ürmösbe.

– Brown fia... Amszterdamban érte a hír, hogy...

Maigret-t fejfájás gyötörte. Igyekezett összeszedni magát, nagyon erőlködött, hogy figyelni tudjon.

– Brownnak van fia?

– Több is... Az Ausztráliában élő törvényes feleségétől... Az egyik Európában van, és gyapjúval kereskedik...

– Gyapjúval?

Boutigues-nak most bizonyára lesújtó véleménye volt Maigret-ről. De hát még mindig a Liberty bár körüljártak a gondolatai! Pontosabban, most éppen a ló versenyző pincért próbálta felidézni magában, akivel Sylvie szót váltott az ablakból...

– Igen! Brownék nagy urak Ausztráliában... Birkát tenyésztenek, s a gyapjút Európába szállítják... Az egyik fiú a legelőkre felügyel, a másik Sydneyben a szállítással foglalkozik, a harmadik Európa kikötőit járja, hogy a gyapjú rendben megérkezzen Liverpoolba, Le Havre-ba, Amszterdamba vagy Hamburgba... Ő az, aki...

– És mit mond?

– Temessék el az apját, amilyen gyorsan csak lehet, kifizeti... Siet, nem ér rá... Holnap este indul a gépe...

– Antibes-ban van?

– Nem! Juan-les-Pins-ben... Előkelő szálloda kellett neki, külön apartmannal... Egész éjjel foglalta a nizzai vonalat, összevissza telefonált, Anvers-be, Amszterdamba, meg tudom is én, hová.

– Járt a villában?

– Ajánlottam neki. Nem akart elmenni.

– Mit csinált tulajdonképpen?

– Találkozott a bíróval. És kész. Minél hamarabb túl akar lenni az egészen. És azt kérdezte, mennyi!

– Mi mennyi?

– Hogy mennyibe kerül.

Maigret szórakozottan bámulta a Mace teret.

Boutigues folytatta a mondókáját:

– A bíró egész délután magát várta az irodájában. Meg kellett adnia a temetési engedélyt, nem várhatott vele tovább, hiszen már megtörtént a boncolás... Brown fia háromszor telefonált, aztán végül megígérték neki, hogy holnap kora reggel megtarthatják a temetést...

– Kora reggel?

– Igen, nem akar csődületet... Ezért keresem... Ma éjjel lezárják a koporsót... Ha netalán látni akarná Brownt, mielőtt...

– Nem!

Maigret valóban nem kívánta látni a hullát. Anélkül is elég jól ismerte Williamet!

Sokan ültek a kávéház teraszán. Boutigues megjegyezte, hogy többen is nézik őket, ami szemlátomást legyezgette a hiúságát. Aztán mégis ezt suttogta:

– Beszéljünk halkabban...

– Hol lesz a temetés?

– ...Antibes-ban... A halottaskocsi reggel hétre jön a hullaházhoz. Már csak vissza kell jeleznem Brown fiának...

– És a két feleség?

– Erről nem döntöttünk... Brown fia jó néven venné?...

– Melyik hotelban is szállt meg?

– A Provengalban. Akar vele találkozni?

– Majd holnap. Gondolom, maga is ott lesz a temetésen.

Különös hangulat lett úrrá Maigret-n. Jókedv és borzongás bizsergette. A taxi letette a Provengalnál, ahol a portás egy paszományos alkalmazotthoz irányította, az meg egy íróasztal mögött gubbasztó fekete öltönyös keszeg fiatalemberhez.

– Brown úr? Megnézem, itthon van-e. Szabad a nevét? Csengetés ide, csengetés oda, londiner jön, londiner megy.

Jó öt percbe beletelt, míg végre jött valaki, s a folyosók útvesztőiben elvezette Maigret-t a 37-es számú szobához. Odabent írógép csilingelt. Kiszólt egy fáradt hang:

– Tessék!

Maigret szemtől szembe találta magát Brown fiával, az Európa Gyapjú három megbízottjának egyikével.

Kortalan külső. Harmincéves, de lehet negyven is. Magas, vékony férfi, vonásait megkeményítette az idő, arca simára borotvált, öltözéke kifogástalan, fekete-fehér csíkos nyakkendőjén igazgyöngy tű.

Idegen tőle bármi rendetlenség, bármi lazaság. Sehol egy elálló hajszál a fején. Meg se rezzen az arca a vendég láttán.

– Megbocsát egy pillanatra?... Foglaljon helyet...

A rokokó asztalnál egy gépírónő ült, Brown titkára pedig angolul beszélt a telefonba. Ifjabb Brown egy távirat szövegét diktálta a dokkmunkások sztrájkja miatt fizetendő kártérítésről.

A titkár a telefonhoz hívta:

– Brown úr...

Átnyújtotta neki a telefonkagylót.

– Halló!... Halló... Igen!...

Sokáig szótlánul hallgatta a másik felet, majd kimondta a döntő szót:

– No!

Azzal letette a kagylót, megnyomott egy csengőt, s Maigret-hez fordult:

– Egy portóit?

– Köszönöm, nem.

Már jött is a pincér, úgyhogy mégis rendelt:

– Egy portóit!

Mindent szenvtelenül, ám gondterhes arccal végzett, mintha a legapróbb cselekedetein, a mozdulatain, arcának minden rezdülésén is egy világ sorsa múlna.

– Gépeljen a szobámban – mondta a titkárnőnek a szomszéd helyiségre mutatva.

Aztán a titkárához fordult.

– Hívja fel a vizsgálóbírókat...

Aztán végre leült, keresztbe vetette a lábát, és felsóhajtott:

– Fáradt vagyok. Maga vezeti a nyomozást?

Maigret elé tolta a portóit.

– Micsoda nevetséges történet...

– Egyáltalán nem olyan nevetséges – mormogta Maigret a foga közt, korántsem barátságos arccal.

– Akarom mondani, bosszantó...

– Naná! Ha az embert hátba szúrják, és belehal, az mindig bosszantó...

A fiatalember ingerülten felállt, benyitott a szomszéd szobába, parancsoló pózt vett fel, és újabb utasításokat adott angolul, aztán visszatért Maigret-hez, és cigarettával kínálta.

– Köszönöm! Maradok a pipámnál...

Brown ekkor angol dohányt tett elé egy kis asztalkáról.

– Szürkét szívok – szölt Maigret, előhúzva a saját dohányját.

Brown nagy léptekkel föl-alá járkált a szobában.

– Ugye tudja, hogy az apám... botrányos életet élt?

– Szeretót tartott?

– Ez még semmi! Sok minden van még a rovásán!... Tudnia kell róla, különben... hogy is mondják maguk?... könnyen bakot lóhat.

Telefoncsörgés szakította félbe a beszélgetést. A titkár sietve felvette, ezúttal németül beszélt, közben Brown nemet jelzett neki. Hosszúra nyúlt a diskurzus. Brown elvesztette a türelmét, s mivel a titkár még mindig nem fejezte be, egyszerűen kivette a kezéből a kagylót, és letette.

– Az apám nagyon régen jött át Franciaországba... az anyámat nem hozta magával... És kis híján tönkretett minket...

Brown nem ült vissza a helyére. Beszéd közben rácsukta az ajtót a titkárra. Megérintette a portóis poharat.

– Nem iszik?

– Köszönöm!

Brown ingerülten vállat vont.

– Bírói felügyelet alá helyeztettük... Boldogtalanná tette az anyámat... Aki rengeteget dolgozott...

- Szóval az anyja vette át az üzletet?
- Igen, és a nagybátyám!
- Az anyja fivére, ugyebár!
- Yes! Az apámból kihalt az emberi méltóság... igen, a méltóság... Szóval, jobb lenne, ha nem szellőztetnék túlságosan az ügyet... Érti, mire gondolok...

Maigret kitartóan nézte, és ez kihozta a sodrából a fiatalembert. Nem tudta, mire vélje a másik súlyos pillantását. Semmit nem jelent? Vagy épp ellenkezőleg, rettentően fenyegető lehet?

- Csak egy kérdést, Brown úr. Harry Brown úr, hajói láttam a nevét az utazótáskáján. Hol volt ön az elmúlt szerdán?

Ki kellett várnia, míg a fiatalember hosszában kétszer végigrója a szobát.

- Mit képzelsz maga?
- Semmit nem képezek. Csak azt kérdezem, hol volt.
- Van ennek jelentősége?
- Talán igen, talán nem!
- Marseille-ben tartózkodtam, a Glasco érkezését vártam. Gyapjút hozott, s most Amszterdamban vesztegel, nem tud kirakodni a sztrájk miatt!...

- Nem találkozott az apjával?
- Nem...
- Még egy kérdés. Ki és mennyi járadékot fizetett az apjának?
- Én! Havi ötezer frankot... Ki akarja teregetni az újságoknak? Megállás nélkül járt az írógép, csöngetve minden sorvégen. Maigret felállt, és vette a kalapját.

- Köszönöm.
- Brown elhűlt.
- Ennyi az egész?
 - Igen... Köszönöm...

Újra csörgött a telefon, de a fiatalembernek nem azon járt az esze, hogy felvegye. Hitetlenkedve nézte a távozni készülő Maigret-t.

- Kétségbeesve felkapott egy borítékot az asztalról.
 - Ezt a rendőrségnek szántam...
- De Maigret már a folyosón lépdelt. Lement a fényűző lépcsőn, majd egy libériás inas vezetésével távozott a szállóból.

Kilenc órakor egyedül vacsorázott a Hotel Bacon ebédlőjében, s közben a telefonkönyvet böngészte. Egymás után felhívott három cannes-i számot. A harmadiknál felvették.

- Igen, én vagyok...

– Remek! Lenne szíves megmondani Jaja asszonynak, hogy holnap reggel hét órakor lesz a temetés Antibes-ban... Igen, a temetés... Tudni fogja, miről van szó...

Föl-alá járkált egy darabig az ebédlőben. Az ablaktól ötszáz méterre láthatta Brown fehér villáját, melynek két ablakából fény szűrődött ki.

Most menjen el oda is?...

Na nem! Most már lefekszik!

– Van a hölgyeknek telefonjuk, ugye?

– Igen, felügyelő úr! Felhívjam őket?

A fehér fityulás helyes szobalány, mint egy kis egérke, ide-oda cikázott körülötte.

– Uram... Az egyik hölgy vár a vonalban...

Maigret átvette a kagylót.

– Halló!... Itt a felügyelő beszél... Igen! . Nem értem rá meglátogatni magukat... Holnap reggel hét órakor lesz a temetés... Hogyan?... Nem! Ma este nem... Dolgom van... Jó éjt, asszonyom...

Valószínűleg az öreggel beszélt. Most biztos szalad közölni a hírt a lányával. Aztán majd közösen kisütik, mitévők legyenek.

Mézesmázos mosollyal belépett a Hotel Bacon tulajdonosnője.

– ízlett a halászlé?... Saját kezűleg, külön magának főztem, amikor megtudtam, hogy...

– A halászlé? – Kutatni kezdett az emlékezetében. – Á, igen! Remek volt! Kitűnő! – vágta rá udvarias mosollyal.

Persze nem emlékezett a tulajdonosnő remek levesére. Feledésbe merült a többi lényegtelen, csip-csup dologgal együtt, mint Boutigues, a buszozás vagy az autógarázs.

Az evés-ivással kapcsolatban csak egy valamire emlékezett: Jaja birkasültjére és fokhagymás salátájára...

Illetve még valamire: a portóira, melyhez hozzá se nyúlt, s melynek édeskés illata összeolvadt ifjabb Brown hervasztó kölniszagával.

– Hozzon nekem egy üveg Vittel! – szólt vissza, s elindult felfelé a lépcsőn.

5. *William Brown temetése*

A nap már kikerekedett az égen, s noha a redőnyök még le voltak eresztve, az utcák pedig üresen tátongtak, a piacon már megkezdődött az élet. Ráérősen tettek-vettek az emberek, a koránkelők gondtalanságával, vidám olasz és francia kiáltozástól volt hangos a piac.

A piac kellős közepén emelkedett a sárga homlokzatú városháza, kettős lépcsőfeljáró vezetett a bejárathoz. Az alagsorban volt a hullaház.

Hét óra előtt tíz perccel nagy, fekete halottaskocsi állt meg az épület előtt, furcsán festett a virágok és zöldségek társaságában. Szinte ugyanakkor ért oda Maigret is, látta a loholó Boutigues-ot, aki alig tíz perce kelhetett ki az ágyból, még a mellényét is elfelejtette begombolni a nagy sietségben.

– Van idő, igyunk valamit... Senki nincs még itt...

És benyitott egy kis bárba, rumot rendelt.

– Nem is tudja, micsoda bonyodalmakba keveredtem... Brown fia nem mondta, mennyi pénzt szán a koporsóra... Tegnap este felhívtam... Azt mondta, neki mindegy, csak jó minőségű legyen... Tüvé tettük egész Antibes-ot tölgyfa koporsóért... Éjjel tizenegykor sikerült Cannes-ból hozatni egyet... Szóval, gondoskodtam róla, hogy minden rendben legyen a gyászszertartás körül... Egyházi legyen vagy nem?... Felhívtam a Provengalt, de Brown már aludt... A legjobb belátásom szerint jártam el... Nézzen oda!...

A száz méterre lévő piactérre mutatott, ott volt a templom, az ajtaját fekete gyászlepel fedte.

Maigret nem szólt semmit, minek mondja, hogy Brown fia inkább protestánsnak, mint katolikusnak látszik.

Az utcasarki bár mindkét oldalán volt egy-egy ajtó. Mikor Maigret és Boutigues kijött az egyiken, épp akkor lépett be a másikon egy férfi, a felügyelő elkapta a pillantását.

Felismerte benne Josephet, a cannes-i kávéházi pincért, aki nem tudta, köszönjön vagy ne, végül zavart mozdulattal odaintett Maigret-nek.

Talán Jaját és Sylvie-t kísérte Antibes-ba, gondolta Maigret. Nem tévedett. Előtte haladt a két nő, a halottaskocsi felé tartottak. Jaja lihegett, Sylvie meg, attól félve, hogy elkésnek, húzta maga után.

Sylvie a kis kék angolkosztümjét viselte, amelyben jól nevelt kamaszlány benyomását keltette. Jaján látszott, hogy elszokott a

gyaloglástól. Talán fájt is a lába, az is lehet, hogy a bokája volt feldagadva. Fekete, fényes selyemruha volt rajta.

Hajnali fél hatkor kelhettek, hogy elérjék az első buszt. Egyedülálló esemény lehetett a Liberty bár életében!

– Kik ezek? – kérdezte Boutigues.

– Nem tudom... – mondta bizonytalanul Maigret.

Ám ekkor a két nő megállt és hátrafordult, mert odaértek a halottaskocsihoz. Amint Jaja észrevette a felügyelőt, tüstént odasietett hozzá.

– Nem késtünk el?... Hol van ő?...

Sylvie karikás, kialvatlan szemmel változatlanul ellenségesen méregette Maigret-t.

– Joseph elkísérte magukat?

Jaja meglepetésében először hazudni akart valamit.

– Ki mondta ezt magának?

Boutigues elmaradt mellőlük. Maigret szeme megakadt egy taxin, amely nem tudott utat törni a piaci forgatagban, és megállt az egyik utcasarkon. Két hölgy szállt ki belőle, nagy feltűnést keltettek, kreppfátyluk szinte a földet seperte.

Nagyon nem illettek ehhez a környezethez, a napsütéshez, a vidám piaci zsibongáshoz.

Maigret odasúgta Jajának:

– Bocsásson meg egy percre...

Boutigues idegeskedett. Szólt a koporsóért induló gyászhuszárnak, hogy váljon még egy kicsit.

– Nem késtünk el?... – kérdezte az idősebb nő. – Nem érkezett meg időben a taxi...

Azonnal észrevette Jaját és Sylvie-t.

– Kik ezek?

– Nem tudom.

– Csak nem fognak ezek a mi társaságunkban...

Újabb taxi érkezett, még meg sem állt, de már nyílt az ajtaja, s kilépett belőle Harry Brown, kifogástalan gyászöltözékben, rendezett hajjal, látszott az arcán, hogy jól kialudta magát. Mellette a titkára, szintén feketében, élővirág-koszorút hozott a kezében.

E pillanatban Maigret észrevette, hogy Sylvie eltűnt. Mikor megint meglátta, a piac közepén állt egy virágáros standjánál, majd egy óriási csokor nizzai violával tért vissza.

Kapott-e az ötleten a két gyászba borult hölgy? Nagy tanakodás közepette a virágáros felé tartottak. Az öreg nő kiszámolta az aprót, a fiatal meg elvette a mimózát.

Eközben Brown odaért a halottaskocsihoz, s pár méterre tőle megállt, majd köszönésképpen odaintett Boutigues-nak és Maigret-nek.

– Szólni kéne neki, hogy mindent elintéztem – sóhajtott Boutigues.

Közvetlen közelükben alábbhagyott a piaci nyüzsgés, mindenki őket bámulta. De húsz méterrel arrébb zajlott tovább az élet: nevetés, kiabálás, és mindenütt virág, gyümölcs, zöldség, ragyogó napsütés, fokhagyma- és mimózaillat...

Négy alkalmazott hozta a koporsót, hatalmas volt, s gazdag bronzdíszítések borították. Boutigues visszajött.

– Úgy látszik, mindegy neki. Vonogatta a vállát...

A tömeg utat engedett. A lovak elindultak a halottaskocsival. Harry Brown, kalapját a kezében tartva, kimérten lépkedett, és közben a lakkcipője orrát bámulta.

A négy nő habozott. Méregették egymást. Aztán elrendeződött a menet, és úgy alakult, hogy éppen egy sorba kerültek, ifjabb Brown és a titkár mögé.

A szélesre tárt templom kapujából zord üresség és kellemes hűvösség áradt.

Boutigues a lépcső tetején várta a koporsót. Otthonosan mozgott az efféle ceremóniákon. Nem zavarta, hogy mindenki őt nézi.

Sőt nyugodtan, túlzott kíváncsiság nélkül vette szemügyre a négy nőt.

Későn adta ki az utasításokat. Az utolsó percben vette észre, hogy elfelejtett szólni az orgonistának. A plébános odahívta Boutigues-ot, halkán beszélt vele valamit, és a felügyelő lesújtva tért vissza a sekrestyéből:

– Nem lesz zene... legalább negyedórát kéne várni, míg előkerítik az orgonistát... a bordélyházban van...

Közben néhány ember betévedt a templomba, néztek egyet, aztán kijöttek. Brown még mindig merev tartással állt, és jámbor kíváncsisággal tekintett körös-körül.

Gyorsan lezajlott a szertartás, ének-zene nélkül. A halottat beszentelték, s nyomban utána a négy ember elvitte a koporsót.

Odakint már melegedett az idő. Elhaladtak egy borbélyüzlet kirakata előtt, a fehér köpenyes segéd éppen felhúzta a redőnyöket. Egy férfi nyitott ablaknál borotválkozott. A munkába igyekvő emberek csodálkozva néztek utánuk, a nevetséges, szedett-vedett kíséret sehogy se illett a fényűző, első osztályú koporsóhoz.

A két cannes-i és a két antibes-i nő még mindig egy sorban lépkedett, mindössze egy méter választotta el őket egymástól. Egy üres taxi jött a nyomukban. Boutigues, akire mázsás súlyként nehezedett a szertartás minden felelőssége, egyfolytában idegeskedett.

– Gondolja, megússzuk a botrányt?

Nem volt semmi botrány. A csupa virág temető éppoly üdeséget árasztott, mint a piac. Egy üresen tátongó sírgödör mellett várta őket a pap és egy ministránsfiú – senki se tudta, hogy kerültek oda.

Megkérték Harry Brownt, elsőnek ő szóljon földet a koporsóra. Haboztak, ki következzen. A gyászruhás idős nő megbökte a lányát, hogy jöjjön vele.

Brown ezalatt fürge léptekkel már a temetőkapunál járt, ahol taxi várta.

Újabb tévovázás. Maigret félreállt Boutigues-gal. Jaja és Sylvie nem mertek köszönés nélkül elmenni. Csakhogy a két gyászruhás hölgy megelőzte őket. Gina Martini könnyezett, s fátyla mögött gombóccá gyúrta a zsebkendőjét.

Az anyja gyanakodva megkérdezte:

– Ez a fia volt, ugye?... Gondolom, el akar jönni a villába...

– Lehetséges! Nem tudom...

– Ma még találkozunk?

Beszéd közben az öreg nő egyre Jaját és Sylvie-t nézte. Csak ez érdekelte.

– Honnan a csodából kerültek ide?... Nem volna szabad ideengedni effajta népséget...

A fákon csiviteltek a madarak. A sírásók szabályos ritmusban lapátoltak, s ahogy telt a gödör, egyre kisebbeket puffant a föld. A koszorút és a két csokrot a szomszédos sírra tették, és várakozón megálltak. Sylvie mereven nézte a gödröt, arcából kifutott a vér, elfehéredett a szája.

Jaja türelmetlenkedett. Arra várt, hogy a két nő elinduljon, s beszélhessen végre Maigret-vel. Megizzasztotta a hőség. Mg állt a lábán.

– Igen... Nemsokára meglátogatom magukat...

A fekete fátylak a kijárat felé tartottak. Jaja megkönnyebbült sóhajtással fordult a felügyelőhöz.

– Ők azok? Tényleg nős volt?

Sylvie nem jött oda, s továbbra is a már majdnem teljesen betemetett gödröt bámulta.

Most Boutigues kezdett idegeskedni, de nem mert odatolakodni hozzájuk.

– A fia fizette a koporsót? – kérdezte Jaja. Látszott rajta, hogy nem tud mit kezdeni magával.

– Furcsa egy temetés! – mondta. – Nem tudom, miért, de nem így képzeltem... Még csak nem is kerülgetett a sírás...

Most megrohanták az érzelmek. Nézte a temetőt, és valami homályos, rossz érzés kerítette a hatalmába.

– Nem volt benne semmi szomorú!... Mintha csak...

– Mintha csak micsoda?

– Nem is tudom... Mintha nem is igazi temetés lett volna...

Magába fojtotta a sírást, letörülte a szemét, és Sylvie-hez fordult.

– Gyere... Joseph vár bennünket...

A temetőőr a bódéja ajtajában üldögélt, s egy angolna felvagdosásával foglalatoskodott.

– Maga mit gondol erről?

Boutigues gondterhelten eltűnődött. Homályosan sejtette, hogy valami hibádzott a temetésben. Maigret pipára gyújtott.

– Azt gondolom, hogy William Brownt meggyilkolták! – felelte Boutigues.

– Ez nyilvánvaló.

Bandukoltak az utcákon, a kirakatok fölé már kifeszítették a napellenzőket. A reggel látott borbély újságot olvasott az üzlet ajtajában. A Mace téren, a buszmegállóban észrevették a két cannes-i nőt és Josephet.

– Megiszunk valamit idekint? – kérdezte Boutigues.

Maigret elfogadta a javaslatot. Bénító lustaság tört rá.

Számtalan kép torlódott, keveredett össze a fejében, s meg se próbált köztük rendet teremteni.

A Glacier teraszán félig lehunyta a szemét. A nap égette a szemhéját. Összeakadt szempillái árnyékrácsot eresztettek a világra, s az emberek és dolgok mesebeli látvánnyá alakultak.

Látta Josephet, amint segít Jajának felkapaszkodni a buszra. Aztán egy apró termetű, fehér ruhás, trópusi sisakos úr jött, komótosan sétáltatott egy lila nyelvű csaukutyát.

A valósággra újabb és újabb képek vetültek: William Brown zakóban, alatta pizsamában, borostás képpel ül a tragacs kormányánál, s üzletről üzletre szállítja a két asszonyt.

A fia a Provengal luxuslakosztályában most biztosan táviratozik, telefonál, s közben nagy léptekkel föl-alá járkál a szobában.

– Különös ügy! – sóhajtott Boutigues, hogy mondjon valamit, mert nem szerette a csöndet, szétnyitotta, majd újra keresztbe rakta a lábát. – Kár, hogy elfelejtettem szólni az orgonistának!

– Igen! William Brownt meggyilkolták...

Maigret magának ismételte el ezt a mondatot, mintegy meggyőzve magát, hogy mégiscsak tragédia történt.

A keménygallér szorította a nyakát. Izzadt a homloka. Élvezettel nézte, hogy olvad szét a pohárban a jégkocka.

„Brownt meggyilkolták... Eljött otthonról, hogy a szokásos havi kimenőjét Cannes-ban töltsse. Az autóját letette az autójavító műhelyben. Elment a bankba vagy a megbízotthoz, felvette a járadékát. Aztán néhány napot a Liberty bárban töltött.”

Pár nap édes semmittevés, olyan, mint amilyen most Maigret-n is úrrá lett. Néhány nap papucsban, ücsörgés, ténfergés, evés-ivás Jajával, bámulni a jövő-menő, félmeztelen Sylvie-t...

„Pénteken két órakor hazaindul... Ötkor elhozza a kocsiját, s negyedórával később halálos sebbel összeesik a villa lépcsőfeljáróján, a két nő részegnek hiszi, szidják az ablakból... Nála van a szokásos kétezer frank...”

Maigret nem szól semmit. Mindezt csak gondolja, miközben szempillája rácasai mögül nézi az embereket.

Boutigues töri meg a csendet.

– Csak tudnám, kinek lehetett haszna a halálából!

Hát ez itt a bökkenő. A két feleségnek? Nekik az lett volna az érdekük, hogy minél tovább éljen, hiszen abból a kétezer frankból tartották fenn magukat, amit Brown havonta hozott nekik!

A cannes-i nőknek? Becses vendéget veszítenek vele, havonta egy hétig eteti őket, az egyiknek selyemharisnyát vesz, a másiknak kifizeti a villanyszámlát...

Csak Harry Brownnak fűződik anyagi érdeke a halálához, mert nem kell többé a havi ötezer frank járadékot fizetnie.

De mi az az ötezer frank egy olyan családnak, amely több-hajónyi gypjával kereskedik szerte a világban?

Boutigues felsóhajt:

– A végén még én is elhiszem, mint itt mindenki, hogy kémkedési ügyről van szó...

– Pincér! Még egy rundot! – szólta Maigret.

De nyomban meg is bánja. Legszívesebben visszavonná a rendelést, de nem meri! Mert fél, hogy ezzel elárulja a

gyengeségét. Később még gyakran eszébe jut ez a pillanat, a Mace-
téri Glacier kávéház terasza...

Igazán ritkán fogja el ekkora gyengeség. Nem szokta eny-nyire
elengedni magát. Kellemesen langyos a levegő. Egy napbarnított,
mezítlábas kislány mimózát árul az utcasarkon.

Három nadrágkosztümös fiatal nővel és egy pelyhedző bajszú
fiatalemberrel hangtalanul elsuhan a strand felé egy hatalmas,
nikkelezett motorcsónak.

Nyárivakáció-hangulat. Már tegnap is, a cannes-i kikötőben,
vakációhangulatot árasztott a naplemente, hát még az Ardena,
fedélzetén a kívánatos idomú hölgyek közt páváskodó
tulajdonossal.

Maigret a szokásos fekete öltönyében feszeng. Fején, teljesen
feleslegesen, keménykalap.

Szeme előtt egy kék betűs plakát ezt hirdeti:

JUAN-LES-PINS CASINO
ARANYESŐGÁLA...

És a jégkocka lassan szétolvad az opálszínű pohárban.

Vakáció! Zöld vagy narancsszínű bárkából kihajolva bámulni a
selymes víz fenekét... Pihengetni a fenyőfa lombja alatt, és
hallgatni a legyek dongását...

S ami a fő, ügyet sem vetni az ismeretlen úrra, akinek kést
döftek a hátába!

Nem emésztődni a két asszony miatt, akikről egy napja még azt
se tudta, hogy a világon vannak, most meg úgy kísértik, mintha
legalábbis ő aludt volna velük!

Piszkos mesterség! Olvadt aszfalt szaga terjeng a levegőben.
Boutigues világos zakóján friss szegfű virít.

William Brown? Hát igen, eltemették... Hát mi kell még?... Mi
keresnivalója van itt Maigret-nek?... Talán az övé volt Európa
egyik legnagyobb jachtja?... Talán ő tunyult itt a két Martini
hölgy, a fehérre púderezett arcú öreg és a szép fenekű fiatal
mellett?... Talán ő tespedt itt méla boldogságban a Liberty bár
fertőjében?...

Enyhe fuvallat simogatja az ember arcát... És aki csak elhalad
előtte, mind szabadságon van... Mindenki szabadságon van! Még
a levegőnek is vakációszaga van!...

S tessék, még ez az izgága Boutigues is ezt dünnyögi:

– Tulajdonképpen örülök, hogy nem rám hárul a felelősség a...

Maigret felocsúdik, most már nem félig lehunyt szemmel nézi a világot. Hőségtől, bágyadtságtól kissé kipirult arcát Boutigues felé fordítja. A szeme még zavaros, de hamarosan kitisztul a látása.

– Így igaz! – szól, s feláll. – Pincér! Mennyit fizetek?

– Hagyja csak.

– Szó sincs róla.

Néhány bankjegyet dob az asztalra.

Sokáig emlékezni fog erre az órára, amikor engedett a semmittevés csábításának, hagyta, hogy a dolgok menjenek a maguk útján, és nem avatkozott az idő múlásába.

Micsoda ragyogó idő!

– Elmegy? Mit forgat a fejében?

Nem! Nem forgat semmit. Nehéz a feje a sok napfénytől.

Egy halvány gondolata sincs. De minthogy hazudni nem akar, ezt mormogja:

– William Brownt meggyilkolták!

Magában közben ezt gondolja:

– Sz... rá mindenki!

A fenébe is! Törődnek is vele ezek a sütkérező emberek, akik ma este az aranyesőgálára mennek.

– Megyek dolgozni! – mondja Maigret.

Kezet fog Boutigues-gal, és elmegy. Megáll, elenged egy luxusautót, egy tizennyolc éves lány ül a volánnál, szemöldökét ráncolva bámul maga elé.

„Brownt meggyilkolták...” – ismételgeti még mindig magában.

Kezdi becsülni ezt a vidéket. Hátat fordít a Café Glacier-nek. S hogy ne engedjen többé a semmittevés csábításának, mint valami parancsot, ezt hajtogatja magában:

„Kideríteni, mit csinált Brown délután kettőtől ötig...”

Tehát, irány Cannes! A buszmegállóba!

Zsebre dugott kézzel, pipázva, morcos képpel várja a buszt egy utcai lámpa alatt.

6. A szemérmes gavallér

Maigret órákat töltött el Cannes-ban favágómunkával, amit pedig jobbára a beosztottjaira szokott bízni. Mégis csinálta, így azt az illúziót kelthette magában, hogy dolgozik.

Az erkölcsrendészetten ismerték Sylvie-t, szerepelt a nyilvántartásukban.

– Sosem volt bajunk vele! – mondta az illetékes tizedes. – Csendes teremtés. Nagyjából rendszeresen jelentkezik nálunk ellenőrzésre...

– És a Liberty bár?

– Hallott már róla? Furcsa egy hely, sokáig piszkálta a csőrünket, és úgy látszik, nemcsak a miénket! Szinte minden hónapban kapunk egy névtelen feljelentést róluk. Először azzal gyanúsították Jaját, hogy titokban kábítószer árát Megfigyelés alá helyezték. Biztosíthatom, alaptalanul gyanúsították... Mások azt állították, hogy szexorgiákat tartanak a hátsó helyiségben...

– Ez aztán tényleg nem igaz – így Maigret.

– Persze... Nevetséges... Jaja mama csak a kivénhedt palikat vonzza, akik nem vágnak már semmire, csak arra, hogy jól leigya magukat vele. Egyébként kap egy kis járadékot, a férje meghalt balesetben...

– Tudom!...

Egy másik helyen Joseph után tudakozódott.

– Szemmel tartjuk, mert megrögzött lóversenyző, de még semmit nem tudtunk rábizonyítani.

Sehol semmi. Maigret zsebre dugott kézzel nyakába vette a várost, komor tekintete rossz hangulatról árulkodott.

Először az előkelő szállodákat vette sorra, mindenhol elkérte a vendégkönyvet. Közben megebédelt az állomás mellett egy étteremben, és délután háromra megtudta, hogy Harry Brown sem kedden, sem szerdán nem éjszakázott Cannes-ban.

Nevetséges! Ennyit mászkálni a semmiért!

„Lehet, hogy Brown fia autón jött Marseille-ből, és még aznap vissza is ment...”

Maigret újra ellátogatott az erkölcsrendészetre, és elkérte Sylvie fényképét. Zsebre tette, William Brown képe mellé, melyet a villából hozott el.

Egész más világba csöppent: a kis, főként kikötő környéki szállókat járta, ahol nemcsak éjszakára, hanem napi egy-egy órára is adnak ki szobát.

A tulajdonosnők rögtön kitalálták, hogy rendőr. Úgy féltek a rendőrségtől, mint a tűztől.

– Váljon, megkérdezem a szobalányt...

Zegzugos lépcsőházakban mászkált, megannyi elvarázsolt kastélyt járt végig.

– Ezt a kövéret?... Nem, nem hiszem, hogy valaha láttam...

Maigret először Brown fényképét mutatta. Aztán Sylvie-ét.

Sylvie-t szinte mindenütt ismerték.

– Járt már itt... De régebben...

– Éjszaka?

– Ó, nem! Ha feljön valakivel, mindig „csak egy percre”...

Hotel Bellevue... Hotel du Port... Hotel Bristol... Hotel d'Auvergne...

Ment tovább a kis utcácskákban, eldugott szállodákba, portáljuk se volt, csak egy sivár folyosójuk, a falon műmárvány tábla: *Folyó víz. Mérsékelt árak...*

Volt néhány jobb hely, néhol még szőnyeg is volt a lépcsőn. Máshol alkalmi párokba botlott a folyosón, szégyenlősen félrefordultak...

Kifelé jövet újra megpillantotta a kikötőt és néhány, hat méter hosszú, partra húzott versenyvitorlást.

A matrózok nagy gonddal festegették őket, közben bámészkodók gyűltek köréjük.

„Csak semmi felhajtást!” – ezt mondták neki Párizsban.

Hát ha ez így folytatódik, teljesül a kérésük. Nem lesz itt semmi felhajtás, mert Maigret semmit sem fog találni!

Egyik pipáról a másikra gyűjtött, meg sem várva, míg leég, már nyúlt a másik után, mindig hordott kettőt-hármat a zsebében.

Agyára ment ez a hely, a pokolba kívánta, mert ráakaszkodott egy kofa, mindenáron kagylókat akart rátukmálni, ráadásul egy pimasz, mezítlábas gyerek futás közben rálépett a lábára, aztán kinevette.

– Ismeri ezt az embert?

Legalább huszadszor mutatta meg William Brown fényképét.

– Sosem járt itt.

– És ez a nő?

– Sylvie?... Odafent van...

– Egyedül?

A tulaj vállat vont, és felkiáltott a lépcsőn:

– Albert!... Gyere le egy percre...

Albert, a szutykos szobapincér elnézett Maigret feje fölött.

– Sylvie még odafent van?

– A hetesben...

– Rendeltek valamit inni?

– Nem.

– Hát akkor nem sok időre jöttek! – szólt a tulaj. – Ha beszélni akar velem, csak váljon.

Ez a Beauséjourban történt, a kikötővel párhuzamos utcában, egy pékséggel szemben volt a szálloda.

Viszont akarta látni Sylvie-t? Lett volna egy-két kérdése a számára?

Maga sem tudta még. Elfáradt. Magatartásában viszont, mintegy tiltakozásképpen, volt valami fenyegető, mintha mindennel leszámolt volna.

Nem szívesen várakozott a hotel előtt, mert a pékné gúnyos mosollyal tekingetett felé a kirakatból.

Sylvie-nek annyi kuncsaftja lenne, hogy néha itt lent váltják egymást? Szóval erről van szó! Maigret-t dühítette, hogy Sylvie kliensének nézik.

Elment a sarokig, hogy bejárja a háztömböt, addig is múlik az idő. Mikor kiért a rakpartra, észrevett egy várakozó taxit, a sofőr föl-alá járkált a kocsi körül.

Valami megvillant az agyában. Kétszer is visszafordult, hogy jobban megnézzék a kocsit. De nem is az autó, hanem a sofőr tűnt ismerősnek a számára, s egyszer csak eszébe jutott, hogy mintha a reggeli temetésen látta volna.

– Antibes-ből jött, ugye?

– Juan-les-Pins-ből.

– Akkor hát ön az, aki ma reggel a temetőig kíserte a gyászmenetet...

– Igen! Miért?

– Ugyanazt az illetőt fuvarozza reggel óta?

A sofőr tetőtől talpig végigmérte kérdezőjét, nem tudta, mit válaszoljon.

– Miért kérdezi?

– Rendőrség... Nos?

– Ugyanazt... Tegnap délben egy napra kibérelte a kocsit.

– Hol van most?

– Nem tudom... Elment arra...

És a sofőr az egyik utcára mutatott, majd hirtelen aggodalmaskodni kezdett:

– Ugye, nem tartóztatja le addig, míg ki nem fizeti a számlát?

Maigret erre úgy meghökken, hogy még a pipáját is elfelejtette szívni. Egy darabig mozdulatlanul a kocsi ódivatú motorházára

meredt, aztán felrezzent, eszébe jutott, hogy a pár közben talán már elhagyta a hotelt, és gyorsan visszasietett a Beauséjourba.

Mikor a pékné meglátta, gyorsan odahívta a férjét, aki lisztes képpel jött elő az üzlet hátsó traktusából.

Bánja fene! Maigret most fütyült rájuk.

A hetes szoba...

Megpróbálta kitalálni, hogy melyik lehet a sok zárt redőnyös ablak közül a hetes szobáé. Nem mert előre örülni.

Pedig... Ez nem lehet véletlen egybeesés... Először kapcsolódott össze az ügy két láncszeme...

Sylvie és Harry Brown egy kikötői zugszállóban!...

Legalább hússzor végigjárta az utcasarkot a kikötőtől elválasztó száz métert. Ugyanennyiszor látta újra a taxit. A sofőr letáborozott az utca végében, onnan leste, mikor bukkan elő a vendége...

Végre a folyosó végén kinyílt az üvegezett ajtó. Sylvie fürge léptekkel a járda felé igyekezett, és egyenesen belefutott Maigret-be.

– Jó napot – vetette oda a felügyelő.

Sylvie kővé dermedt. Maigret még nem látta ennyire elsápadni.

Kinyitotta a száját, de egy hang nem jött ki a torkán.

– A vendége még öltözik?

Sylvie ide-oda forgatta a fejét, mint egy szélkakas. Kiejtette a kezéből a táskát, Maigret felvette. Sylvie valósággal kitépte a felügyelő kezéből, mintha attól félne, hogy bele akar nézni.

– Egy pillanat!

– Elnézést... Várnak... Menjünk, sétáljunk...

– Most nem akarok sétálni... Főleg nem erre...

Egész arcát betöltő nagy szeme inkább megindítóvá, mint széppé tette. Kínzó idegesség, görcsös szorongás lett úrrá rajta.

– Mit akar tőlem?

Vajon nem azon jár-e az esze, hogy egy óvatlan pillanatban kereket oldjon előle? Ezt elkerülendő, Maigret kézen fogta, a túloldalon a pékné persze biztosan úgy vélte, gyöngédségből tette.

– Harry még fent van?

– Nem értem, miről beszél...

– Na jól van, akkor együtt megvárjuk... Vigyázzon, kicsikém! ... Csak semmi ostobaság... Hagyja békén a táskáját...

Mert Maigret közben elvette tőle a táskát. A selymes anyag alatt vastag pénzköteget tapintottak ki az ujjai.

– Csak semmi botrány!... Figyelnek bennünket...

A járókelők! Biztosan azt hiszik, hogy a tarifán huzakodnak.

– Könyörgök...

– Nem!

Maigret halkán odasúgta neki:

– Ha nem marad nyugton, megbilincselem!

Sylvie szeme tágra meredt az ijedségtől, aztán elgyávulva vagy meghunyászkodva, lehorgasztotta a fejét.

– Úgy látszik, Harry nem siet a lejövással...

A lány nem szólt semmit, nem próbált tagadni, nem magyarázkodott.

– Régebbről ismeri?

Tűzött rájuk a nap. Izzadságcseppek ütköztek ki Sylvie arcán.

A lány végső reménytelenségében valami mentő ötleten törte a fejét, eredménytelenül.

– Figyeljen ide...

– Figyelek!

De nem! A lány meggondolta magát! Inkább nem mondott semmit, csak a szája szélét harapdálta.

– Joseph várja valahol?

– Joseph?

A lány egészen megzavarodott, pánikba esett. És ekkor léptek hallatszottak a szállodai képcsón. Sylvie reszketett, mint a nyárfalevél, nem mert a homályba vesző folyosóra nézni.

A léptek mind közelebb kopogtak a folyosó kövén. Az üvegajtó kinyílt, majd becsukódott, aztán hirtelen rövid szünet következett.

Harry Brownt nem lehetett látni a félhomályban, ő azonban észrevette őket! Csak egy pillanatig tartott az egész. Elindult. Mintha mi sem történt volna. Elsétált a taxihoz, fizetett. Habozás nélkül, egyenes tartással továbbment, közben köszönésképp odaintett Maigret-nek.

Az meg még mindig Sylvie erőtlén kezét fogta. El kellett volna engednie a lányt, hogy utolélj e Brownt, akinek már csak a hátát látta.

Micsoda nevetséges jelenet lenne a péküzlet kirakatából nézve!...

– Jöjjön velem! – szólt Maigret a lánynak.

– Letartóztat?

– Emiatt ne nyugtalankodjék...

Azonnal telefonálni kellett. Semmiképpen nem hagyhatta magára Sylvie-t. A környéken volt egy pár kávéház, belépett az egyikbe, és bevitte magával a lányt a telefonfülkébe.

Pár perccel később Boutigues felügyelőt hallotta a vonal végén.

– Siessen a Hotel Provengalba. Udvariasan, de határozottan kérje meg Harry Brownt, hogy ne hagyja el Antibes-ot, míg oda

nem érek a szállóba. Ha kell, erővel akadályozza meg, hogy elmenjen.

Sylvie megsemmisülten hallgatta Maigret beszédét. Sem ereje, sem szikrányi akarata nem volt, hogy ellenkezzen.

– Mit iszik? – kérdezte Maigret, mikor visszatértek az asztalhoz.

– Mindegy.

Maigret leginkább a kezitáskát tartotta szemmel. A pincér figyelte őket, érezte, hogy itt valami bűzlik. Egy leányka asztról asztra járva violát árult. Maigret vett egy csokorral, átnyújtotta Sylvie-nek, s bosszús képpel kotorászott a zsebeiben, aztán egy óvatlan pillanatban a táskához kapott.

– Megengedi?... Nincs apróm...

Mindez oly gyorsan, oly természetes módon zajlott le, hogy Sylvie-nek nem volt ideje észbe kapni. Csak egy parányi idegesség futott végig a táska fogantyúját markoló ujjain.

A lányka fegyelmesen várakozott, s kosarából kiválasztott egy másik csokrot. Az ezerfrankosokból álló vastag pénzköteg alól Maigret kihalászott némi aprót.

– Most pedig indulás! – állt fel Maigret. ő is ideges volt. Minél hamarabb az utcán akart lenni, hogy megszabaduljon a bámész tekintetektől.

– Mi lenne, hajó éjszakát kívánnánk a derék Jaja mamának?

Sylvie engedelmesen követte. Le volt taglózva. Semmiben nem különböztek az utcán sétáló többi pártól, legfeljebb annyiban, hogy Maigret féltő gonddal kezében tartotta a lány táskáját.

– Menjen előre!

Sylvie belépett a bárba, lement a lépcsőn, és elindult a hátsó üvegajtó felé. A tüllfüggöny mögött valaki a hátát mutatta feléjük, s felpattant a helyéről, amikor a pár a helyiségbe lépett.

Yan volt az, a svéd hajópincér. Mikor meglátta Maigret-t, a füle tövéig elpirult.

– Ismét maga az? Nos, barátom, öröömre szolgálna, ha most szépen elmenne...

Jaja nem értette, miről van szó. Sylvie arcáról tisztán leolvasta, hogy valami rendkívüli dolog történt. Szívából kívánta, hogy a pincér mihamarabb eltűnjön.

– Jössz holnap, Yan?

– Nem tudom...

Fogta a tányérsapkáját, nem tudta, hogy köszönjön el, zavarba ejtette a főfelügyelő súlyos pillantása.

– Igen... Jó... Viszontlátásra... – szólt Maigret türelmetlenül, kitéssékelte a pincért, majd becsukta utána az ajtót.

Egy hirtelen mozdulattal megfordította a kulcsot a zárban.

– Leveheted a kalapodat – szólt oda Sylvie-hez.

Jaja félénken megkérdezte:

– Hát találkoztak?...

– Ahogy mondja! Igen, találkoztunk.

Jaja nem merte itallal kínálni, érezte a vihart a levegőben. Hogy mégis csináljon valamit, felvett a földről egy újságot, összehajtotta, aztán megnézte a tűzhelyen fővő ételt.

Maigret ráérősen megtömte a pipáját. Odament a tűzhelyhez, egy darabka sodrott újságpapírt belemártott a tűzbe, majd meggyújtotta vele a pipáját.

Sylvie állva maradt az asztal mellett. Levette és maga elé tette a kalapját.

Maigret leült, kinyitotta a táskát, és a piszkos poharak között előszámolta az ezerfrankos bankókat.

– Tizennyolc... tizenkilenc, húszezer frank!...

Erre Jaja is odajött, és elborzadva meredt a pénzre. Aztán Sylvie-re, majd a felügyelőre pillantott. Sebesen járt az agya, hogy megértse, mit jelentsen ez.

– Mi ez?

– Ó, semmi különös! – dörmögte Maigret. – Sylvie-nek nagy hal akadt a horgára! Tudja, hogy hívják? Harry Brown-nak...

A felügyelő otthonosan elhelyezkedett, rákönyökölt az asztalra, pipázott, keménykalapját a tarkójára tolta.

– Húszezer frank „egy percért” – ahogy a Hotel Beauséjourban mondják...

Jaja zavarában kötényébe törölgette párnás kezét. Nem mert megmukkanni. El volt ámulva.

Sylvie nyüzött arcából kiszaladt a vér, nem nézett egyikükre sem, készen a legrosszabbra, maga elé meredt a semmibe.

– Leülhetsz – vetette oda neki Maigret.

A lány gépiesen engedelmeskedett.

– Te is ülj le, Jaja... Várj csak... Hozz előbb poharakat...

Sylvie elfoglalta a tegnapi helyét, amikor szétnyílt pongyolában evett, és csupasz melle kis híján belelógott a tányérba.

Jaja egy üveg italt és poharakat tett az asztalra, majd leült a szék szélére.

– Most pedig, gyermekeim, hallgatlak benneteket...

Pipája füstje lassan az ablak felé szállt, mely, minthogy már nem sütötte a nap, kékes színűvé vált. Jaja Sylvie-t nézte...

És a lány még mindig a semmibe meredt, kábán, csökönyösen, szótlánul.

– Várok...

Százsor is elmondhatta volna, várhatott volna tíz évig is, hogy megszólaljanak! Jaja állát a mellébe fúrva csak sóhajtozott.

– Istenem...! Ha tudtam volna...

Maigret alig bírt uralkodni magán. Felállt. Járkált föl-alá.

– Jó lenne, ha... – dörmögte.

Ez a dermedtség dühbe hozta. Egyszer, kétszer, háromszor is elment a mozdulatlanul ülő Sylvie mellett.

– Én ráérek... De...

Negyedszerre betelt a pohár. Ösztönösen cselekedett. Megérintette a lány vállát, és maga sem számított rá, hogy ilyen erővel fogja megrázni.

Sylvie az arca elé kapta a karját, mint a kisgyerek, ha fél, hogy megverik.

– Nos?...

A lányt megtörte a fájdalom. Felzokogott:

– Disznó!... Pizkos disznó!... Nem mondok semmit... Semmit!... Semmit!...

Jaja kikészült a jelenettől. Maigret konok képpel a székre rogyott. Sylvie sírt tovább, nem takarta el a kezével az arcát, nem törölte le a könnyeit, inkább dühében sírt, mint fájdalomában.

– ...Semmit!... – vetette oda gépiesen két hüppögés között.

Kinyílt a bár ajtaja, és – ami napjában ha kétszer előfordult – belépett egy vendég, rákönyökölt a pultra, és megforgatta a játékautomata kallantyúját.

7. Csak semmi felhajtást

Maigret ingerülten felállt, s mert nem tudhatta előre, mire használja fel a két nő az alkalmat – lehet, hogy Josephtől jött üzenet –, jobbnak látta, ha maga megy át a bárba.

– Mit parancsol?

Az illetőnek majd leesett az álla a csodálkozástól, mire Maigret, noha elég sötét hangulatban volt, kis híján elnevette magát. Ez a korosodó, őszes hajú, jelentéktelen emberke nyilván féktelen erotikus képzelgésektől úzve, a fal mellett surranva jött idáig. És a pult mögött a mogorva arcú Maigret állt!

– Egy pikolót... – hebegte a vendég, elengedve a masina kallantyúját.

Maigret a függönyön át látta, hogy a két nő összesűg. Jaja kérdezett, Sylvie vontatottan válaszolgatott.

– Sör nincs!

Legalábbis Maigret keze ügyében nem volt!

– Hát akkor, ugye... portóit kér...

Találomra, az egyik üvegből kitöltött neki valami lötytyöt, az ember meg belenyalt egy kicsit, aztán otthagya.

– Mennyit fizetek?

– Két frank!

Maigret körbejáratta a szemét az utcán, odakint még forrón sütött a nap, a szemközti kis bárban mozgó alakok körvonalai sejlettek, aztán a Liberty bár hátsó fertálya felé vándorolt a tekintete, ahol Jaja éppen visszaült a helyére.

A vendég odébbállt, s biztosan azt firtatta magában, miféle helyre csöppent, Maigret meg visszament a hátsó helyiségbe, s lovagló ülésben elhelyezkedett a székén.

Jaja magatartása kissé megváltozott. Az imént főleg azért nyugtalankodhatott, mert nem tudta mire vélni a történeteket. Nyugtalansága most határozott formát öltött. Szánakozón, de ugyanakkor egy cseppnyi nehezteléssel nézte Sylvie-t, s közben elgondolkodott. Biztosan ez járt a fejében:

„A fenébe, benne vagyunk a csávában! Most aztán nem lesz könnyű kimászni belőle!”

Nekibátorodva hangosan folytatta:

– Tudja, felügyelő úr... oly furcsák az emberek...

Üresen csengtek a szavai. Jaja is érezte. Sylvie is, s csak vonogatta a vállát.

– Brown meglátta ma reggel a temetésen, gusztusa támadt rá...
Elég gazdag, hogy...

Maigret sóhajtott, megint pipára gyújtott, és tétován fölnézett a szellőzőablak felé.

Komor hangulat telepedett rájuk. Jaja elhallgatott, félt, hogy tovább ront a helyzeten a beszéddel. Sylvie már nem sírt, moccanás nélkül várt, ki tudja, mire.

Csak a kis ébresztőóra ketyegett szorgosan, a vaskos fekete mutatók lassan araszoltak előre a fakó számlapon.

– Tik-tak, tik-tak, tik-tak...

Voltak pillanatok, amikor fülsiketítőén hangosnak tetszett a ketyegés. Az udvaron egy fehér macska odaült a szellőzőablak elé.

– Tik-tak, tik-tak, tik-tak...

Jaja, aki nem arra volt teremtve, hogy ilyen drámai helyzeteket elviseljen, felkelt, és kivett a faliszekrényből egy üveg italt. Mintha mi sem történt volna, teletöltött három poharat, és szó nélkül az egyiket Maigret, a másikat Sylvie elé tolta.

A húszezer frank még mindig ott feküdt az asztalon a kézitáska mellett.

– Tik-tak, tik...

Másfél óra telt el így! Másfél óra telt el néma hallgatásban, csak az iddógáló Jaja sóhajtozott, s a szeme egyre jobban csillogott az italtól.

Olykor vásott kölykök kiabálása hallatszott az utcáról. A távolban hosszan csengetett egy villamos. Kinyílt a bár ajtaja. Egy arab dugta be a fejét, s harsányan ezt kérdezte:

– Kell földimogyoró?

Várt egy kicsit, de választ nem kapott, behúzta az ajtót, és eltűnt.

Hat órakor ismét kinyílt az ajtó, ami mintha felvillanyozta volna a hátsó traktusban ülőket, nyilván számítottak erre a látogatóra. Jaja már állt is fel, hogy átszaladjon a bárba, de Maigret pillantása megállította. Sylvie tüntető közönnyel elfordította a fejét.

Kinyílt a második ajtó. A belépő Joseph először Maigret hátát pillantotta meg, aztán az asztalt, a poharakat, az üveget, a nyitott kézitáskát és a pénzt.

A felügyelő lassan hátrafordult, a kővé vált jövevény pedig csak ennyit morgott:

– A franc egye meg!

– Csukja be az ajtót... Foglaljon helyet...

A pincér becsukta az ajtót, de nem ült le. Bosszús képpel ráncolgatta a szemöldökét, de nem vesztette el a hidegvérét. Ellenkezőleg! Most nyerte csak vissza igazán. Odament Jajához, és homlokon csókolta.

– Jó napot...

Aztán Sylvie-t is homlokon csókolta, mivel az nem nyújtotta oda neki az arcát.

– Mi van?...

Maigret rögtön rájött, hogy rossz végénél fogta meg a dolgot S mint ilyen esetekben mindig, annál jobban megmakacsolta magát, minél inkább érezte, hogy a saját csapdájába esett.

– Honnan jön?

– Találja ki!

Kihúzta zsebéből a tárcáját, kivett belőle egy igazolványt, és átnyújtotta Maigret-nek. Franciaországban tartózkodó külföldieknek kiállított személyi igazolvány volt.

– Lejárt... Most hosszabbítottam meg a rendőrségen... Az igazolványon valóban az aznapi dátum állt, s az adatai:

Joseph Ambrosini, született Milánóban, foglalkozása szállodai alkalmazott.

– Nem találkozott Harry Brownnal?

– Én?

– Nem múlt kedden vagy szerdán találkozott vele először? Joseph megmosolyogta Maigret-t, mintha csak ezt akarná vele mondani:

– Ugyan, miket beszél?

– Nos, Ambrosini úr! Remélem, azt elismeri, hogy maga Sylvie szeretője...

– Attól függ, mit értünk ezen... Hát istenem, előfordult, hogy...

– Na ne! Hogy szépen fejezzem ki magam, maga a pártfogója...

Szegény Jaja! Életében nem érezte ilyen kutyául magát. Az alkohol hatására minden más színben tűnt fel előtte. Időnként eltátotta a száját, hogy békítőleg közbeszóljon, talán ilyeneket akart mondani:

– Rajta, gyermekeim! Jussatok már dülőre! Érdemes ezen ennyit veszködni? Koccintunk rá, aztán...

Josephről lerítt, hogy nem az első meccsét játssza a rendőrséggel. Résen volt. De nem fitogtatta példás önfegyelmét.

– Tévesek az értesülései...

– Ezek szerint azt sem tudja, minek van itt ez a húszezer?

– Gondolom, Sylvie kereste... Elég szép lány, hogy...

– Ebből elég!

Újra felállt. Fel-alá járkált a pici helyiségben. Sylvie a lábát bámulta. Josephnak a szeme se rebbent.

– Ugye, iszol egy pohárkával! – szólt neki Jaja, jó ürügyet találva az újabb ivásra.

Maigret még mindig halogatta a döntést. Megállt egy hosszú percre a vekker előtt, amely negyed hetet mutatott. Aztán feléjük fordulva így szólt:

– Mindketten velem jönnek... Letartóztatom magukat!...

Ambrosini meg se rezdült, csak némi gúnnyal ezt morogta:

– Ahogy akarja!

A felügyelő zsebre tette a húszezer frankot, odanyújtotta Sylvie-nek a kalapját és a táskáját.

– Megbilincseljem magukat, vagy szavukat adják, hogy...

– Nem fogunk meglógni, induljunk!

Jaja Sylvie karjában zokogott. A lány szabadulni próbált az ölelésből. Együttes erővel sikerült csak visszatuszkolni a testes asszonyságot, mindenáron velük akart jönni.

Felgyulladtak a lámpák. Enyhült a hőség. A Hotel Beauséjour utcája mellett jártak. De Joseph még csak oda se nézett a hotel felé.

A nappali személyzet már hazament a rendőrségről. A titkár sietve aláíratatta Maigret-vel az iratokat.

– Külön-külön helyezték el ezt a két személyt... Valószínűleg holnap látogatom meg őket...

Sylvie leült az iroda végében álló padra. Joseph cigarettát sodort, de egy egyenruhás rendőr kikapta a kezéből.

Maigret pedig szó nélkül sarkon fordult, még egyszer utoljára visszanézett Sylvie-re, de mivel a lány fel se nézett, csak legyintett egyet:

– Annyi baj legyen! – mormogta magában.

Kényelmesen elterpeszkedett a busz ülésén, észre sem vette, milyen sokan zsúfolódtak össze, s hogy mellette egy öreg hölgynek nem jutott ülőhely. Kinézett az ablakon, bámulta az elsuhanó autók fényeit, vadul szívta a pipáját, mikor az öreg hölgy odahajolt hozzá, és ezt súgta:

– Elnézést, uram...

Mintha álomból ocsúdott volna. Fürgén felállt, átadta a helyét, nem tudta, hová verje ki a pipájából a hamut, zavarodottsága láttán a mögötte álló ifjú párból kibuggyant a nevetés.

Fél nyolckor bement a Provengal forgóajtáján, s ott találta Boutigues felügyelőt a hallban, fotelban ülve társalgott a szálloda igazgatójával.

– Nos?

– Odafönt van... – mondta zavartan Boutigues.

– Megmondta neki, hogy...

– Igen... Nem lepte meg... Azt hittem, tiltakozni fog...

Az igazgató a megfelelő pillanatra várt, hogy kérdezzen valamit, de mire szóra nyitotta a száját, Maigret már a lift felé sietett.

– Megváljam? – kiáltott utána Boutigues.

– Ahogy gondolja...

Ismerte jól azt a lelkiállapotot, melybe két-három órája került. S mint ilyenkor mindig, felforrt a vére! Mégis, képtelen volt cselekedni...

Az a homályos érzés munkált benne, hogy melléfoghat... Akkor fészkelte belé ez az érzés, mikor összetalálkozott Sylvie-vel a hotel ajtajában...

Valami mégis arra ösztökélte, hogy haladjon tovább a megkezdett úton!

Sőt! Minél inkább bizonygatta magában, hogy igaza van, annál dühödtebben haladt előre!

A lift zajtalanul siklott fölfelé. Maigret pedig felettesei utasítását hajtogatta magában: „Csak semmi felhajtást!”

Hát ezért jött Antibes-ba! Hogy ne legyen felhajtás, ne legyen botrány!

Normális körülmények között nem pipázva lépne be Brown lakosztályába. Most azonban csak azért is rágyújtott. Kopogott. Rögtön be is lépett. És pontosan ugyanaz a kép fogadta, mint előző nap:

Brown kifogástalan öltözékben, föl-alá járkálva, parancsokat osztogatott a titkárának, telefonált, és táviratot diktált Sydneybe.

– Megengedi egy pillanatra?

Egy szemernyi nyugtalanság sem látszik rajta! Ezt az embert a világon semmi nem zökkenti ki a nyugalmából! Az sem szűrt szemet neki, milyen rendkívüli körülmények között zajlott le reggel az apja temetése? Meg se lepte a négy nője-lenléte?

És délután, mikor kilépett a zugszállóból, akkor sem jött zavarba! Egy pillanatra sem bizonytalanodott el!

Brown folytatta a diktálást. Közben egy doboz szivart tett Maigret elé a kisasztalra, és megnyomta a csengőt.

– Vigye át a szobámba a telefont, James.

És így szólt a belépő főpincérhez:

– Egy whiskyt!

Mi a póz és mi a természetes a viselkedésében?

„Nevelés kérdése!” – révedezett Maigret. Azt mondta, Oxfordban vagy Cambridge-ben tanult...

Stanislas növendéke régóta neheztelt ezért! De a neheztelésbe csodálat vegyült!

– Vigye át az írógépet, kisasszony!

Azazhogy mégsem! Brown elnézte egy darabig a jegyzetfüzetével, ceruzáival ügyetlenkedő gépírónőt, majd inkább maga vitte át a nehéz írógépet a szomszéd szobába, és kulcsra zárta az ajtót.

Aztán megvárta, míg a pincér behozza a whiskyt, s mutatta neki, hogy Maigret elé tegye.

Mikor négy szemközt maradtak, előhúzta zsebéből a tárcáját, kivett belőle egy bélyeges okiratot, rápillantott, aztán átnyújtotta a felügyelőnek.

– Olvassa... Tud angolul?...

– Elég rosszul.

– Ezt az okmányt vásároltam meg húszezer frankért ma délután a Hotel Beauséjourban.

És leült. Amolyan fegyverszünetfélét jelentett ez a mozdulat.

– Rögtön az elején elmagyarázok néhány apróságot. Ismeri Ausztráliát?... Kár... Az apámnak, mielőtt megnősült, nagy birtoka volt... Akkora, mint maguknál egy megye... Miután megházasodott, ő lett Ausztrália legnagyobb birkatenyésztője, mert az anyám hasonló nagyságú földet kapott hozományba...

Harry Brown lassan, megfontoltan beszélt, kerülte a fölösleges szavakat, világosan akart fogalmazni.

– Maga protestáns? – kérdezte Maigret.

– Az egész családnak. Az anyámat is beleértve!

Folytatni akarta, amibe belekezdett, de Maigret ismét félbeszakította.

– Ugye, az apja nem Európában tanult?

– Nem! Akkoriban ez még nem volt divatban... Házasemberként jött Európába... Öt éve volt házas, és három gyerek apja...

Annyi baj legyen, ha Maigret tévedett! A hallottak képekké formálódtak benne. Lelki szemei előtt kirajzolódott a birtok, közepén egy nagy zord házzal. Derék lakói úgy néztek ki, akár a presbiter lelkipásztorok.

William Brown átvette apja örökségét, családot alapított, és beletemetkezett a munkába...

– Egy napon valami peres ügy Európába szőlította...

– Egyedül jött?

– Igen, egyedül!

Oly egyszerű az egész! Párizs! London! Berlin! A Riviéra! És Brown megtapasztalta, hogy hatalmas vagyona révén ebben a csábításokkal teli világban ő a király!

– És nem tért haza! – sóhajtott Maigret

– Nem így volt! Haza akart jönni...

A per elhúzódott. Közben a birkatenyésztőt szórakozni vitték az új ismerősei. Nőkkel ismerkedett meg.

– Két évig húzta-halasztotta a hazautazást...

– Ki vette kézbe ezalatt az ügyeket?

– Az anyám... És az anyám fivére... Az ismerősök megírták nekik, hogy...

Kell ehhez még bármit is hozzátenni? Maigret szinte többet is tudott a kelleténél! Brown, aki addig nem látott mást, csak földet, birkákat, szomszédokat és papokat, féktelen mulatozásba kezdett, nyakig merült az élvezetekbe, melyeket addig hírből sem ismert...

Halogatta a visszautazást... Tett róla, hogy elhúzódjon a per... Mikor az ügy befejeződött, újabb ürügyet talált a maradásra...

Vett egy jachtot... Azon kevés emberek sorába tartozott, akik mindent megvehettek, mindent megengedhettek maguknak...

– Az anyjának és a nagybátyjának sikerült bírói felügyelet alá helyezniük?

Odaát nem hagyták annyiban a dolgot! Pereskedni kezdtek. És egy szép napon, Nizzában vagy Monte-Carlóban William Brown arra ébredt, hogy nincs egyebe a havi kosztpénznél!

– Hosszú ideig két kézzel szórta a pénzt, és mi fizettük az adósságait... – mondta Harry.

– Aztán már nem fizettek neki?

– De! Továbbra is kapta a havi ötezer frank járadékot...

Maigret érezte, hogy ez még nem a teljes igazság. Kételyeit egy gyors kérdésben fogalmazta meg:

– Mit ajánlott az apjának néhány nappal a halála előtt?

De hasztalan leste a másik arcát. Brown nem esett zavarba, a szokásos egyszerűséggel válaszolt:

– A történetek ellenére, voltak még jogai... Tizenöt éven át fellebbezett a döntés ellen... Nagy pereskedés folyt... Öt ügyvéd foglalkozott az ügygel... Közben továbbra is fennállt a vagyonközösség, úgyhogy nem kezdhettünk nagyszabású ügyletekbe...

– Egy pillanat... Egyfelől ott van az apja Franciaországban egyedül, Ausztráliában csak néhány ügyvéd képviseli az érdekeit.

– Mégpedig igencsak rossz hírű ügyvédek...

– No persze!... Másfelől ott van az anyja, a nagybátyja, a fivérei és ön...

– Yes!... Akarom mondani, igen!...

– És mit ajánlott fel az apjának azért, hogy teljesen vonja ki magát a forgalomból?

– Egymilliót!

– Vagyis az apja nyert volna a dolgon, hiszen kisebb járadékot fizettek neki, mint amennyi kamatot kapott volna az egymillió után, hajói befekteti... Miért utasította vissza a milliót?...

– Hogy kikészítsen minket!

Harry ezt a szokásos sima modorában mondta. Nyilván nem érezte, mennyire nem illik a szájába ez az indulatos szó.

– Fejébe vette... hogy nem hagy békén minket..

– Tehát visszautasította...

– Igen! És kijelentette, hogy gondja lesz rá, hogy bosszúságaink a halála után is folytatódjanak...

– Miféle bosszúságok?

– A per! Nagyon sok kárt okoz nekünk odaát...

Maigret számára minden világos lett. Lelki szemei előtt megjelent a Liberty bár, Jaja, a félmeztelen Sylvie, William az ennivalókkal... Meg a villa és a két Martini, a fiatal és az öreg, a tragacs, amelyen a piacra furikázta őket...

Egyébként is elég ránézni Harry Brownra, az ellenségre, aki maga a megtestesült rend, erény, jog, kínosan elrendezett haj, kifogástalan öltözék, hidegvér, kissé távolságtartó udvariasság, titkárok és titkárnők...

„Hogy kikészítsen minket!...”

William Brown alakja még elevenebb lett a számára! Sokáig olyan volt, mint most a fia, mint a többi ottani ember, aztán szakított a renddel, az erénnyel, a jó neveléssel...

Attól kezdve ő lett az ellenség, egyszerűen törölték a családtagok sorából...

Ő meg makacskodott. Tudta, hogy nem nyeri meg a pert. Tudta jól, hogy kiátkozzák!...

Mégis ki akarta készíteni őket...

Semmitől sem riadt vissza ennek érdekében!... Hogy kikészítse a feleségét, a sógorát, a gyerekeit, akik megtagadták, akik folytatták a pénzhajhászást...

– Ha ő meghal – magyarázta higgadtan Harry –, akkor, ugye, véget ér a per, a sok bosszúság, a sok botrány, amin odaát annyit reszelték a nyelvüket a rosszakaróink...

– Hát persze!

– Úgyhogy végrendeletet írt... A feleségét és a gyerekeit nem semmizheti ki... De vagyona egy részével szabadon rendelkezhet... Tudja, kire hagyta a fennmaradó részt?... Négy nőre...

Maigret-ből majdnem kitört a nevetés. Nem állta meg, hogy legalább el ne mosolyogja magát, elképzelte a két Martinit, anyát és lányát, meg Jaját és Sylvie-t, ahogy megérkeznek Ausztráliába, és kéri jogos jussukat...

– Ezt a végrendeletet tartja most a kezében?

Közjegyző előtt hitelesített, hosszú, szabályosan megszerkesztett okirat volt.

– Erre célzott az apám, amikor azt mondta, hogy a halála után is folytatódni fog a hercehurca...

– Tudta pontosan, hogy mi áll a végrendeletben?

– Ma reggelig semmit nem tudtam... Amikor a temetésről visszatértem a Provengalba, egy férfi várt rám...

– Joseph nevezetű?

– Olyan pincérforma ember... Felmutatta a végrendelet másolatát... Azt mondta, ha meg akarom kapni az eredetit, menjek el egy cannes-i hotelba, és vigyek magammal húszezer frankot... Az effélék nem szoktak hazudni...

Maigret elkomolyodott.

– Más szóval felkínálták magának, hogy semmisítse meg a végrendeletet! És maga megtette!...

Brown most sem esett zavarba.

– Tudom, hogy mit csinálok! – mondta nyugodt hangon. – És tudom, miféle nők azok...

Felállt, ránézett Maigret érintetlen poharára.

– Nem iszik?

– Köszönöm!

– Akármelyik bíróság megérti, hogy...

– Hogy az *ottani* társaságnak kell győznie...

Mi hozta ki Maigret-ből ezeket a szavakat? Meglegyintette a vereség szele?

Harry Brown rezenéstelen arccal a szomszéd szoba felé indult, ahonnan az írógépkopogás hallatszott:

– Nem semmisítettem meg az iratot – mondta. – Átadom önnek... S addig nem megyek el, amíg...

Kinyílt az ajtó, a titkár beszólt:

– Londonból keresik...

Kezében tartotta a telefonkészüléket. Brown felvette a kagylót, és szaporán beszélni kezdett angolul.

Maigret kapott az alkalmon, és távozott a végrendelettel. Nyomogatta a felvonó gombját, de hiába, végül lement a lépcsőn, s közben ezt ismételte magában: „Csak semmi felhajtást!”

Odalenn Boutigues felügyelő a szállodaigazgatóval borozgatott. Szép nagy, metszett kristálypoharakból ittak. És ott volt a kezük ügyében a borosüveg!

8. A négy örökös nő

Boutigues odasertepertélt Maigret mellé, s alig tettek meg húsz métert, máris megjegyezte:

– Kiderítettem valamit!... Az igazgató, akit régóta ismerek, a Cap Ferrat-i Hotel du Capot is felügyeli, mert egy társaságé mindkét szálloda...

Elhagyták a Provengalt. Az éjszakában olyan volt a tenger, mint egy hatalmas, mozdulatlan tintapaca.

Balra Cannes fényei sziporkáztak, jobbra a nizzai partéi. Boutigues a pici fénypontok fölé, a sötétbe mutatott:

– Tudja, hol van a Cap Ferrat... Nizza és Monte-Carlo között...

Maigret tudta. Most már nagyjából rájött, mi is az a Riviéra: egy hatvan kilométeres, Cannes-tól Mentonig terjedő korzó, villákkal, kaszinókkal, luxusszállókkal...

A gyönyörű kék tenger... A hegyek... s mindenféle földi jó, amit a prospektusokban kínálnak: narancsfák, mimózák, napfény, pálmafák, árnyas fenyőfák, tenisz, golf, teaházak és amerikai bárók...

– Mit derített ki?

– Nos, Harry Brownnak van itt egy szeretője! Az igazgató látta néhányszor Cap Ferrat-ban, egy hölgyet látogat... Harminc körüli nő, özvegy vagy elvált, nagyon elegáns hölgy, Harry a jelek szerint villát bérelt a számára...

Vajon eljutott-e Maigret füléig Boutigues beszéde? Komor képpel nézte az éjszakai panorámát. Boutigues folytatta:

– Havonta egyszer járt hozzá... Mindenki rajta nevet a Hotel du Capban, mert Brown nevetségesen igyekszik titkolni a viszonyát... Képzelve, ilyenkor a személyzeti lépcsőn lopakodik vissza a szobájába, mintha így nem vennék észre, hogy házon kívül tölti az éjszakát!...

– Mulatságos – mondta Maigret vajmi kevés átéléssel, ami mélyen megdöbbenette a felügyelőt.

– Nem figyelteti tovább?

– Nem... Igen...

– Meglátogatja Cap Ferrat-ban a szóban forgó hölgyet?

Maigret-nek fogalma se volt róla! Nem tudott egyszerre százféle dologra gondolni, és most nem Harry Brown, sokkal inkább William járt az eszében. A Mace téren hanyagul kezét fogott Boutigues-gal, aztán beugrott egy taxiba.

– Hajtson a Cap d'Antibes-hoz vezető útra... Szólok, hol áEjon meg...

És a kocsi hátuljában meghúzódva elismételte magában:
„William Brownt meggyilkolták!”

A kis rácsos kapu, a kavicsos út, a csengő, a bejárati ajtó felett meggyullad a lámpa, léptek a hallban, résnyire nyílik az ajtó...

– Hát maga az! – sóhajtotta Gina Martini, mikor meglátta a felügyelőt, s félreállt az ajtóból, hogy beengedje.

A szalonból férfihang hallatszott.

– Jöjjön... megmagyarázom...

A férfi állt, kezében noteszt tartott, az öreg nő meg könyökig vájkált az egyik szekrényben.

– Petitfils úr... Azért hívtuk, hogy...

Petitfils nyeszlett, fáradt szemű, hosszú, konya bajszú ember volt.

– A lakás-főügynökség igazgatója... Azért hívtuk, hogy tanácsot kérjünk tőle, és...

Megint megcsapta a mósuszillat. A két nő letette már a gyászruhát, pongyola és kitaposott papucs volt rajtuk.

Mintha fenekestül felfordították volna a lakást. Gyengébb lehetett a világítás, mint máskor? Minden olyan szürkének látszott. Az öreg nő kikászálódott a szekrényből, üdvözölte Maigret-t, és magyarázni kezdett:

– Nem tudok megnyugodni, mióta megláttam azt a két nőt a temetésen... Petitfils úrhoz fordultam tanácsért... Az a véleménye, mint nekem, hogy leltárt kell készíteni...

– Miről?

– Listára írjuk, mi Williamé, és mi a mienk... Délután két órától dolgozunk...

Hát ez meglátszott a lakáson! Fehérneműhalmok tornyosultak az asztalokon, különféle holmik heverték a padlón, könyvkupacok, újabb fehérneműhegyek kosarakba gyömöszölve...

Petitfils úr pedig írogatott, szaporodtak a keresztek a felsorolt tárgyak listáján.

Mi keresnivalója itt Maigret-nek? Ez már nem Brown villája többé. Hiába is kutatná a múltat. Kiürítették a szekrényeket, fiókokat, mindent halomba raktak, szétválogattak és osztályoztak.

– A kályha mindig is az enyém volt – szolt az öreg nő. – Már húsz évvel ezelőtt ott állt a toulouse-i lakásomban.

– Nem iszik valamit, felügyelő úr? – kérdezte Gina.

Egy piszkos pohár volt a láthatáron, az ügynök ivott belőle. Jegyzetelés közben pőfékelt, Brown szivarját szívta.

– Köszönöm, nem... Csak azt akartam maguknak mondani...

Mit mondjon ezeknek?

– ...hogymérem, holnap ráteszem a kezem a gyilkosra...

– Máris?

Ez ugyan nem érdekelte őket. Az öreg nő azt bezzeg megkérdezte:

– Találkozott a fiával, ugye?... Mit mondott? Mit szándékozik tenni?... Idejön, és elvesz tőlünk mindent?...

– Nem tudom... Nem hiszem, hogy erre készül...

– Gyalázatos dolog lenne! Ilyen gazdag emberektől! Éppen ők az okai, hogy...

Az öreg nő valóban szenvedett! Nyugtalanság kínozta! Kegyetlenül féltette a kacatjait, rettegett, hogy elvesznek tőle mindent.

És Maigret keze már az irattáskáján nyugodott! Csak ki kéne nyitnia, elővenni belőle azt a kis papírt, és megmutatni a nőknek...

Hirtelen örömben még táncra is perdülnének! Vajon nem halna-e bele az öreg nő a nagy örömmámorba?

Milliók és milliók! Milliók, melyek fölött még nem rendelkeznek, Ausztráliában kell megszerezniük, töméntelen pereskedés árán!

De útra kelnének! Szinte már látta őket, amint méltóságteljes arccal leszállnak a hajóról!

Már nem Petitfils úrral, jegyzőkkel, ügyvédekkel tárgyalnának...

– Hagyom dolgozni magukat... Holnap újra eljövök...

A taxi a kapuban várta. Beült, de nem szólt, hogy hova vigyék, a sofőr félig behúzta a kocsiajtót, és várt.

– Cannes-ba... – mondta ki végre Maigret.

És megint előjöttek benne a régi gondolatok.

„Brownt meggyilkolták! – Csak semmi felhajtást!”

Átkozott Brown! Ha a szívébe szaladt volna a kés, azt lehetne hinni, öngyilkos lett, bosszúból. De hátulról, a fene egye meg, nem szúrhatja le magát az ember!

Brown most már nem izgatta Maigret-t! Ismerte már, mint a rossz pénzt. .

William Ausztráliában... Gazdag, jól nevelt, kissé félénk fiú, a szüleivel él, aztán, amikor elérkezik az ideje, megházasodik, elvesz egy derék lányt, gyerekeket nemz neki...

Ez a Brown olyan volt, mint most a fia... Olykor talán búskomorságba esett, zavaros vágyai támadtak, de bizonyára

olyan betegségnek tartotta, mint a többit, amelyből ki kell gyógyulni.

És ez a Brown átkerült Európába... Egyszeriben leomlottak a falak... És nem tudott többé ellenállni...

Kapva kapott minden kínálkozó lehetőségen...

Otthonra lelt a Cannes-tól Mentonig terjedő korzón... Jachtot tartott Cannes-ban... Baccarat-partik Nizzában... Övé volt a világ!... Mérhetetlen lustaság fogta el, ha eszébe jutott, hogy haza kell mennie...

„Majd a jövő hónapban...”

És amikor letelt a hónap, megint a következőre halasztotta!

Erre megvonták tőle az anyagi támogatást. A sógora örködött felette! Az összes Brown, földestül, birkástul szembeszállt vele!

Képtelen volt megválni a korzótól, a nyaralói hangulattól, a könnyű élettől...

Odalett a jacht. Egy szerény villába költözött...

A nők terén is jóval lejjebb adta az igényeit, végül kikötött Gina Martininál...

Csömör... Szétesettség, elpuhultság... A Cap d'Antibes-i villa túl polgári volt a számára...

Ráakadt a Liberty bárra... Jaja... Sylvie...

Folytatta a pereskedést a puritán Brownokkal, csak hogy kikészítse őket... Végrendeletével gondoskodott róla, hogy halála után is bosszankodjanak miatta...

Hogy igaza volt-e vagy sem, az nem tartozott Maigret-re. Mégis, a felügyelő önkéntelenül összevetette az apát a fiával, a korrekt, önmagán és a dolgokon úrrá lenni tudó Harry Brownnal.

Harry nem szerette a rendetlenséget! De őbenne is munkáltak homályos vágyak.

Cap Ferrat-ban szeretőt tartott... Egy jól nevelt, elegáns özvegyet vagy elvált asszonyt...

Még a hoteljában is titkolta, hogy a szeretőjénél éjszakázik!

Rend... Rendetlenség... Rend... Rendetlenség...

Maigret volt a döntőbíró, hiszen ott lapult a zsebében a végrendelet!

Az imént ringbe küldhette volna a négy nőt!

Elképesztő indulatokat korbácsolna, ha a négy nő megjelenne *odaát!* A fájós lábú, dagadt bokájú, petyhüdt keblű Jaja. .. Sylvie, aki otthon csak egy pongyolát tűr meg vézna testén...

Aztán a kikent-kifent arcú öreg Martini! A jellegzetes mósuszillatot árasztó Gina.

A kocsi a híres-nevezetes korzón robogott Már látszottak Cannes fényei.

„Csak semmi felhajtást!”

A taxi megállt az Ambassadeurs kaszinónál, és a sofőr megkérdezte:

– Hova vigyem?

– Sehova! Itt végeztünk!

Maigret fizetett. A mulató fényárban úszott. Néhány parádés autó érkezett, hiszen már kilenc órára járt az idő.

Vagy egy tucat hasonló kaszinó úszik fényárban Cannes és Menton között! Száz és száz luxusautó...

Maigret elsétált a Liberty bárhoz, és megállapította, hogy be van zárva. Nem égett odabent a villany. Csak egy utcai lámpa pislákol, gyenge fénye áttűnt a portálüvegen, és kirajzolta a pult és a játékautomata körvonalait.

Bekopogott. Meglepte, mennyire felverte az utca csöndjét a kopogása. Rögtön utána ajtónyitódást hallott. A szemközti bárból nézett ki a pincér.

– Jajához jött?

– Igen.

– Ki keresi?

– A felügyelő.

– Akkor van egy üzenetem a számára... Jaja pár perc múlva itt lesz... Kérte, mondjam meg, hogy várjon... Addig jöjjön be hozzánk...

– Nem, köszönöm.

Inkább járt egyet. A szemközti bárban néhány szánalmas külsejű vendég ücsörgött. Valahol kinyílt egy ablak. Az egyik asszony ismerős zajnak vélte Maigret lépteit, mert kiszólt félénk hangon:

– Te vagy az, Jean?

– Nem!

És az utcát róva keresztbe-kasul, mindegyre ezt ismételte magában:

„Először is azt kell megtudnom, ki ölte meg Williamet!”

Már tíz óra... Jaja csak nem jött... Minden alkalommal összerezzen, ha lépéseket hallott, azt remélvén, vége a várakozásnak... De soha nem Jaja volt az...

Egy ócska kövezetű, két méter széles, ötven méter hosszú utcából állt a világ; az egyik bár világos, a másikban sötétség honol...

Rozzant, düledező házak, girbegurba ablakok!

Maigret belépett a szemközti bárba.

– Nem mondta meg, hova megy?

– Nem! Nem akar inni valamit?

A vendégek már tudták, hogy kicsoda, minden szem rámeredt.

– Köszönöm, nem!

Megint mászkálni kezdett, elment az utcasarkig, itt végződött az odúlakók világa, s azon túl kivilágított rakpartok, egészségesen lüktető élet kezdődött.

Fél tizenegy... Tizenegy óra... Az első sarki presszót

Harry's bárnak hívták. Innen telefonált délután Sylvie-vel. Belépett, és odament a telefonhoz.

– Adja, kérem, a rendőrségi ügyeletet... Halló!... Rendőrség? ... Itt Maigret felügyelő beszél... Nem volt látogatója a két madárkának?

– De... Egy kövér nő...

– Kivel találkozott?

– Előbb a nővel... Aztán a férfival... Nem tudtuk, mit csináljunk... Nem adott utasítást, hogy ebben az esetben...

– Mikor történt?

– Jó másfél órája... Hozott nekik cigarettát és süteményt...

Maigret idegesen visszaakasztotta a kagylót. Egy füst alatt felhívta a Provengalt.

– Halló!... A rendőrség beszél... Igen, a felügyelő vagyok, az imént találkoztunk... Megmondaná nekem, meglátogatta azóta valaki Harry Brown urat?

– Igen, negyedórával ezelőtt... Egy nő... Elég rosszul öltözött...

– Hol volt akkor Brown?

– Vacsorázott a szálloda éttermében... Felvitte az asszonyt a szobájába...

– A nő elment már?

– Épp akkor távozott, amikor maga idetelefonált.

– Olyan debella, ugye? Nagyon közönséges külsejű.

– Pontosan.

– Taxiba szállt?

– Nem... Gyalog ment el...

Maigret visszaakasztotta a kagylót, leült a bárban, és rendelt egy choucroute-ot sörrel.

„Jaja meglátogatta Sylvie-t és Josephet... Üzentek vele Harry Brownnak... Busszal jön vissza, az még legalább fél óra...”

Evés közben belenézett az egyik asztalon heverő újságba. Bandolban öngyilkos lett egy szerelmespár. A férfinak felesége volt Csehszlovákiában.

– Nem kér salátát?

– Köszönöm, nem! Fizetek... Váljon csak!... Hozzon még egy korsó barna sört...

Öt perccel később ismét fel-alá járkált a Liberty bár sötét kirakatüvege előtt.

A kaszinóban biztosan felgördült már a függöny. Folyik a gálaest. Máshol operát adnak. Táncolnak. Vacsoráznak. Teke- és baccarat-partik...

Mást se csinálnak ebben a hatvan kilométeres körzetben! Száz és száz nő szeme csüng a vacsorázó férfiakon! Száz és száz krupié lesi a játékosokat! Száz meg száz dzsigoló, táncos, pincér legelteti a szemét a nőknél...

Száz meg száz üzletember, akárcsak Petitfils úr, eladó vagy kiadó villák listájával a zsebében lesi a téli vendégeket...

De Cannes, Nizza vagy Monte-Carlo egy-egy sötét negyedében, a sikátorok, rozoga házak közt árnyak surrannak a házfalakon, öreg és fiatal nők üldögélnek játékautomaták közt a hátsó helyiségekben.

Az alja nép...

Jaja nem jött! Maigret már tízszer is összerezsent a léptek zajára. Végül nem mert többször elmenni a szemközti bár előtt, olyan gunyorosan nézte a pincér.

És eközben millió és millió birka legeli a Brownok földjén a Brownok fűvét, a Brownok pénzén fizetett pásztorok árgus szemei előtt... Talán épp most nyírják a rengeteg jószágot -nagy nap lehet az ott a világ végén aztán vonatra, hajóra teszik a gyapjút...

Tengerészek, tiszték, kapitányok mind ezen fáradoznak...

És minden Európába tartó hajón hajóstiszték figyelik a hőmérőket (hogy a legmegfelelőbb hőmérsékletet biztosítsák a rakománynak), alkuszok várnak Amszterdamban, Londonban, Liverpoolban és Le Havre-ban...

És Harry Brown a Provengalban kapja a táviratokat a fivéreitől, a nagybátyjától, telefonoz az ügynökeinek...

Maigret a következőket olvasta az újságban:

Az iszlám vallási vezető férjhez adta a lányát... herceghez...

A cikk így folytatódott:

Nagy ünnepségeket rendeztek Indiában, Perzsiában, Afganisztánban...

Tovább ez állt:

Nagy vacsorát adtak Nizzában, a Palais de la Mediterranée-ben, a meghívottak közt...

A nagy egyházatya leánya Nizzában tartotta az esküvőjét... Lakodalom a hatvanvalahány kilométeres korzón... Amott meg a világ végén, millió és millió ember...

Jaja még mindig nem érkezett meg! Maigret már ismert minden kockakövet, minden kiszögellést az utcában. Az egyik ablak mögött leckét írt egy copfos kislány.

Csak nem történt valami baleset útközben? Vagy még máshová ment Jaja? Talán kereket oldott előre?

Maigret a bár ablakához szorította a homlokát, s odabent meglátott egy mosakodó macskát.

Újabb hírtöredékek idéződtek fel benne:

A Côte d'Azurról jelentik, hogy S. M.,... királya megérkezett Cap Ferrat-i birtokára,... kíséretében...

Graphopoulos urat letartóztatták Nizzában, amikor cinkelt kártyájával éppen ötszázezer frankot nyert...

Meg egy rövidke mondat:

A rendőrség helyettes vezetője is benne van a dologban.

A fenébe! Ha egy William Brown is beadja a derekát, akkor egy havi kétezerből tengődő szegény flótásnak miért kellene hősnek lennie?

Maigret dúlt-fült. Megelégette a várakozást! Főleg a környezetet nem bírta, minden porcikája tiltakozott ellene.

Miért kapta azt a nevetséges utasítást, hogy „Csak semmi felhajtást”!

Csak semmi felhajtást?... És ha neki úgy tetszik, hogy ragaszkodik a valódi, a megcáfolhatatlan végrendelethez?... És elküldi a négy nőt odaátra?...

Lépteket hallott... Most már hátra se fordult!... Pár pillanat múlva kulcs fordult a zárban, s valaki elgyötörten felsóhajtott:

– Hát maga itt?

Jaja volt az. A kimerültségtől reszketett a kulcs a kezében. Kegyetlenül kirittyentette magát, mályvaszín kabát és vérvörös cipő virított rajta.

– Jöjjön be... Válgon... Felkapcsolom a villanyt...

A macska dorombolva dörgölözött Jaja vízkóros lábához. Az asszony kereste a villanykapcsolót.

– Ha szegény Sylvie-re gondolok...

Végre! Felkapcsolta a villanyt. Most már jól lehetett látni. Szemben a pincér, fejét az ablaküvegre tapasztva, pimaszul bámulta őket.

– Jöjjön be, kérem... Kivagyok... Ez a sok izgalom...

És kinyílt a hátsó helyiség ajtaja. Jaja egyenesen a tűzhelyhez ment, felszította a tüzet, és arrébb tett egy lábast.

– Foglaljon helyet, felügyelő úr... Csak levetkőzöm, aztán a magáé vagyok...

Még nem mutatkozott szemtől szemben Maigret előtt. Háttal a felügyelőnek ezt hajtogatta:

– Ez a szegény Sylvie...

Felvánszorgott az emeletre, s odafent vetkőzés közben kicsit hangosabban folytatta:

– Jóra való lány lett volna... Ha akarta volna... De mindig az ilyenek fizetik meg az árát mások helyett... Pedig hogy mondtam neki...

Maigret az asztalnál ült, előtte sajtmaradék, pástétom, szardínia.

A feje fölött megkoppant Jaja levett cipője, s hallotta, hogy odahúzza magához a papucsot.

Aztán, hogy egyik lábáról a másikra ugrálva, lehúzza magáról a bugyogót

9. Fecsegés

– Nem elég ez a sok izgalom, még a lábam is megdagad...

Jaja egy percre abbahagyta a jövés-menést. Leült. Beszéd közben gépiesen masszírozta csupasz, elgyötört lábát.

Hangosan beszélt, azt hitte, Maigret odalent maradt, és nagyon meglepődött, amikor megpillantotta a lépcső tetején.

– Itt volt végig?... Ne törődjön a rendetlenséggel... Mióta ez a sok minden történt...

Maigret nehezen tudta volna megmondani, miért is jött fel. Jaját hallgatva hirtelen eszébe juthatott, hogy még nem is látta az emeletet.

Most a lépcső tetején állt. Jaja masszírozta tovább a lábát, és a gyors beszédben össze-összeakadt a nyelve.

– Ebédeltem egyáltalán?... Nem hiszem... Ebéd közben jött rám, hogy meglátogassam Sylvie-t!...

Pongyolát húzott harsány rózsaszín kombinéja fölé. Rövid, csipkés kombinéja sehogy sem illett kövér, tésztafehér testéhez.

Az ágy nem volt bevetve. Ha most meglátná valaki, gondolta Maigret, bajosan hinné el, hogy részéről nincs többről szó ártatlan csevegésnél.

Átlagosan berendezett szoba, Maigret rosszabbra számított. Tekintélyes mahagóniágy. Kerek asztal. Komód. Az éjjeliedény viszont a szoba közepén éktelenkedett, és az aszta-

Ion egymás hegyén-hátán heverték az arcfestékek, piszkos toalettkendők, tégelyek.

Jaja bebújt a papucsába, és felsóhajtott:

– Kíváncsi vagyok, mi lesz ennek a vége...

– Itt aludt William, amikor...

– Csak ez az egy szoba van, és odalenn még két helyiség...

A sarokban egy elnyűtt bársonydívány állt.

– William a díványon aludt?

– Mikor hogy... Volt, mikor én...

– És Sylvie?

– Velem aludt...

Olyan alacsony volt a szoba, hogy Maigret a mennyezetet súrolta a kalapjával. A keskeny ablakot zöld bársonyfüggöny díszítette. A lámpán nem volt ernyő.

Nem volt nehéz elképzelni, miként zajlott itt az élet: feljön Jaja és William, részegen ágyba esnek, aztán megjön Sylvie, és bebújik a kövér nő mellé...

De hogyan ébredtek?... Mit csináltak világosban?

Jaja sosem volt ilyen bőbeszédű, mint most. Panaszos hangnemet ütött meg, megpróbálta sajnáltatni magát.

– Fogadok, hogy lebetegszem... Igen! Érzem... Úgy, mint három éve, amikor a matrózok összeverekedtek szemben... Az egyikbe borotvát vágta, és...

Jaja állt, körbe-körbe nézett, keresett valamit a szemével, aztán elfelejtette, mit is akart megtalálni.

– Maga már evett?... Jöjjön... Eszünk valamit...

Maigret követte a lépcsőn, Jaja a tűzhelyhez ment, szemet tett a tűzre, megkavart valamit egy lábosban.

– Ha egyedül vagyok, nincs kedvem főzni... És ha arra gondolok, hogy Sylvie most...

– Mondja csak, Jaja...

– Mit?

– Mit mondott magának Sylvie, délután, amikor én a bárban kiszolgáltam egy vendéget?

– Á, igen!... Megkérdeztem tőle, mit jelentsen ez a húszezer... Azt felelte, nem tudja, hogy Joseph seftelte...

– És ma este?

– Hogyhogy ma este?

– Amikor meglátogatta őket az örszobán...

– Megint ugyanazt... Kíváncsi, hogy gereblyézett össze Joseph ennyi pénzt...

– Régóta van együtt Joseph-fel?

– Összeálltak, de nem élnek együtt... Sylvie felszedte valahol, gondolom, a lóversenyen, nem itt, annyi szent... Joseph felajánlotta a szolgálatait, hogy szerez pasasokat... Olyan a munkája... Tanult, jól nevelt fiú... De azért sosem kedveltem különösebben...

Jaja lencsemaradékot kapart ki egy lábosból, s tányérra tette.

– Kér belőle?... Nem?... Töltsön magának... Én teljesen kikészültem... Bezártam a külső ajtót?...

Maigret lovaglószerűen ült a széken, mint délután. Nézte, hogy eszik Jaja, s hallgatta a beszédét.

– Tudja, azok az emberek, főleg a kaszinóbeliek, mindig mesterkednek valamiben... És ilyenkor mindig a nők húzzák a rövidebbet... Ha Sylvie hallgatott volna rám...

– Mivel bízta meg magát Joseph ma éjjel?

Egy percre úgy tett, mintha nem értené, tátott szájjal meredt Maigret-re.

– Á, igen!... Brown fiához küldött...

– És mit mondott neki?

– Hogy szabadítsa ki őket, mert különben...

– Különben?

– Ó! Tudom, hogy úgysem hagy békén... De ismerje el, hogy sosem voltam gonosz magához... Minden tőlem telhető megteszek!... Nincs titkolnivalóm.

Maigret kitalálta, miért ilyen kapkodó, sírós Jaja beszéde.

Hazafelé betért egy pár bisztróba, hogy bátorságot öntsön magába!

– Mindig én próbáltam visszatartani Sylvie-t, meg akartam akadályozni, hogy összeadja magát Joseph-fel... Aztán, hogy most rájöttem, valami történt...

– Nos?

Ami ezután lezajlott, inkább komikus volt, mint tragikus. Potyogtak a könnyei, és közben evett. Meglehetősen mulatságos volt, ahogy a nagy debella nő, mályvaszínű pongyolájában hüppögött, mint egy kisgyerek, s közben tömte magába a lencsét.

– Ne zavarjon össze... Hagyjon gondolkodni!... Azt hiszi, ettől jobb lesz... Adjon inni...

– Majd mindjárt!

– Adjon inni, és elmondok mindent...

Maigret töltött neki egy pohárával.

– Mit akar tudni?... Miről is beszéltem?... Láttam a húszezer frankot... Talán William zsebéből került elő?...

Maigret igyekezett összpontosítani, mert apránként magával sodorta valami, részben a hely hangulata, de főleg Jaja szavai.

– William...

Hirtelen megértette! Jaja azt hitte, hogy a húszezeret Browntól vették el, miután meggyilkolták!

– Erre gondolt az előbb?

– Nem tudom már, mit gondoltam... Figyeljen, már jóllaktam... Van egy cigarettája?

– Csak pipával élek.

– Kell lennie valahol... Sylvie-nek műidig volt cigarettája...

Átkutatta a fiókokat, de hiába.

– Még mindig Elzászba viszik a nőket?

– Hogy mi?... Micsoda?... Miről beszél?...

– A nőket... Milyen börtönnek is hívják?... Valami Hau.. Az én időmben...

– Amikor Párizsban élt?

– Igen... Mindig ezt emlegették... Hogy milyen kemény hely, mindenki öngyilkos akar lenni... És nemrég olvastam az

újságban, hogy olyan is van köztük, akit nyolcvan évre ítéltek...
Nincs cigaretta... Sylvie biztosan elvitte...

– Ő fél annyira a börtöntől?

– Sylvie?... Nem tudom... Ezen gondolkoztam hazafelé a buszon... Egy öregasszony ült előttem, és...

– Foglaljon helyet...

– Igen... Ne is törődjön vele, mit beszélek... Nem bírom tovább...
Kutyául érzem magam... Hol is hagytam abba?...

És szemében szorongással, homlokára tette a kezét, és arcába húzott hajából egy vöröses tincset.

– Szomorú vagyok... Adjon már inni!...

– Ha majd elmondja, amit tud...

– De hiszen semmit nem tudok!... Mit tudnék?... Először Sylvie-t látogattam meg... Már amennyire hagyták! A zsarú végig nem mozdult mellőlem, figyelte, mit beszélünk... Sírnivaló lett volna kedvem... Búcsúzáskor Sylvie a fülembe súgta, hogy Joseph a hibás...

– Aztán hozzá is elment?

– Igen... Mondtam már magának... Elküldött Antibes-ba, hogy értesítem Brownt, ha...

Keresgélte a szavakat. Mintha ki-kihagyott volna az agya, mint az alkoholistáké. Ilyenkor szorongva, mintegy segélykérően nézett Maigret-re.

– Nem tudok többet... Ne nyaggasson tovább... Csak egy szegény asszony vagyok... Megpróbáltam mindig, mindenkinek jót tenni...

– Ne! Egy pillanat...

Jaja a pohár után nyúlt, Maigret megfogta a kezét, mert már látta, hogy nemsokára holtrészeg lesz, s elalszik.

– Harry Brown fogadta magát?

– Nem... Igen... Azt mondta, ha még egyszer az útjába akadok, lakat mögé juttat...

Aztán hirtelen diadalmasan felkiáltott:

– Hossegor!... Nem!... Hossegor, az valami más... Azt egy regényben olvastam... Haguenau... Megvan, ez az!

A börtön neve jutott az eszébe, amiről az előbb beszélt.

– Úgy rémlik, még beszélniük sem szabad... Mit gondol, igaz ez?

Eddig még egyszer sem beszélt összevissza ennyi zagyvaságot. Időnként kifejezetten infantilisnak látszott.

„Ha Sylvie cinkos a dologban, világos, hogy Jaja elmegy a...”

Jaja ekkor szélesebben beszélni kezdett, s közben piros foltok ütöztek ki az arcán.

– Ma este mindent megértettem... Most már tudom, honnan van a húszezer frank... Harry Browntól, William fiától, ez volt a fizetsége...

– Miért?

– Mindenért!

Jaja diadalittasan, kihívóan nézett Maigret-re.

– Nem vagyok olyan ostoba, mint amilyennek látszom... Mikor a fia tudomást szerzett a végrendeletről...

– Hoppá! Maga tudott a végrendeletről?

– William a múlt hónapban beszélt róla... Itt voltunk mind a négyen...

– Úgy érti, hogy William, maga, Sylvie és Joseph...

– Igen... Jól beittunk, William születésnapját ünnepeltük... Sok mindenről beszélgettünk... Ha benyakalt, mindig mesélt Ausztráliáról, a feleségéről, a sógoráról...

– És mit mondott William?

– Hogy paff lesz mindenki, ha meg találna halni! Előhúzta a zsebéből a végrendeletét, és felolvasott egy részt belőle... Nem az egészet... Nem akarta elárulni a másik két nő nevét...

Kijelentette, hogy valamelyik nap letétbe helyezi egy közjegyzőnél...

– Egy hónapja történt! Akkor már ismerte Joseph Harry Brownt?

– Nála sosem lehet tudni... Olyan a munkája, rengeteg embert ismer...

– Gondolja, hogy ő szólt Brown fiának?

– Én nem mondok ilyet! Semmit nem mondok... Csak akaratlanul is elgondolkodik az ember... Látja, azok a gazdag emberek sem jobbak a többinél... Hát jó, maga szerint Joseph elmegy hozzá, és kitálal neki... Brown fia rezzenéstelen arccal azt mondja, szíves örömetst venné a végrendeletet... De mivel William még írhat egy másikat, jobb lenne, ha meghalna...

Maigret nem figyelt oda, s Jaja közben megint töltött magának. Mire Maigret észbe kapott volna, már ki is itta fenéig a poharat. Tömény alkoholszag csapott a felügyelő arcába.

És Jaja egyre közelebb hajolt hozzá! Titokzatos és fontoskodó képet vágott!

– ...Ha meghalna!... Jól mondtam?... Tehát megállapodtak. .. a húszezer frankban... És talán még egyszer húszezerben, azután, hogy... Sosem lehet tudni... Csak azt mondom, amit gondolok... Mert az ilyen dolgokért két részletben szoktak fizetni... Ami Sylvie-t illeti...

– Ő semmiről nem tudott?

– Hát nem mondtam már el százszor, hogy semmit nem mondtott nekem!... Nem kopogott valaki?...

Hirtelen megmerevedett a félelemtől... Annyira megijedt, hogy Maigret kénytelen volt kinézni az utcára. Mikor visszaért, látta, hogy Jaja élve az alkalommal, megint felhajtott egy pohárral.

– Én nem mondtam semmit... Semmit nem tudok... Érti? Én egy szegény asszony vagyok, aki elvesztette a férjét, és aki...

És ekkor megint felzokogott, ezúttal fájdalmasabban, mini az előbb.

– Maga szerint, Jaja, mii csinálhatott William azon a napon délután kettő és öt között?

Jaja csak nézte, zokogva, de nem válaszolt. A sírása már nem volt őszinte.

– Sylvie pár perccel előtte ment el... Nem gondolja, hogy ők ketten, például..

– Kik ketten?

– Sylvie és William...

– Mit csinálhattak ketten?

– Honnan tudnám?... Találkozhattak valahol... Sylvie nem csúnya lány... Fiatal is... És William...

Maigret nem vette le róla a szemét. Színlelt közönnyel folytatta a megkezdett mondatot:

– Találkoznak valahol, Joseph kilesi őket, és megöli Williamet...

Jaja nem szólt semmit. Szemöldökét ráncolva nézte Maigret-t, szemlátomást rettentően erőlködött, hogy megértse a mondottakat. Érthető volt, miért erőlködik annyira. Zavaros volt a szeme, s minden bizonnyal a gondolatai is összekuszálódtak.

– Mikor Harry Brown tudomást szerez a végrendeletről, megbízza Josephet, hogy ölje meg az apját... Sylvie egy alkalmas helyre csalja Williamet... Joseph megöli... Aztán Harry Brownt egy cannes-i hotelba hívják, hogy adja át a pénzt Sylvie-nek...

Jaja meg se moccan. Letaglózva, az italtól kábán hallgatta a felügyelőt.

– Joseph hűvösre került, erre elküldi magát Harryhoz azzal az üzenettel, hogy ha nem szabadítja ki őket, beszélni fog...

– Ez az! – kiáltott fel Jaja. – Hát ez az...

Felpattant Lihegett. Nem lehetett tudni, nevetni fog vagy sírni.

Egyszer csak a fejéhez kapott, két késel tépni kezdte a haját, toporzékolt.

– Úgy van!... És én... én meg...

Maigret csak ült, és meglepetten nézte Jaját Csak nem kap idegrohamot, mindjárt elájul!

– Én... én...

Nem lehetett kiszámítani, mi fog történni Jaja hirtelen felkapta az üveget, a földhöz csapta, diribdarabra tört.

– Én meg...

Odakint csak az utcai lámpa pislákol, szemben a pincér lehúzta a rolót. Nagyon későre járt az idő. Már a villamosok sem csörömpöltek.

– Nem akarok, hallja? – rikácsolta Jaja. – Nem!... Azt *már* nem!... Nem akarok... Ez nem igaz... Ez...

– Jaja!

De Jaját már nem lehetett megnyugtatni. Önkívülete a tetőponthoz érkezett, s éppoly váratlanul, mint az imént, lehajolt a földre, felvett valamit, és ezt rikácsolta:

– Haguenau, azt már nem... Nem igaz!... Sylvie nem volt...

Maigret-nek eddigi pályafutása során még nem volt része ilyen ocsmány jelenetben. Jaja egy üvegcserepet tartott a kezében. És beszéd közben felhasogatta a csuklóját, éppen az ütőerénél...

Kiguvadt a szeme. Úgy nézett ki, mint aki megőrült

– Haguenau... Én... Nem Sylvie!...

Kifröccsent a vére, éppen amikor Maigret le akarta fogni a kezét. A felügyelőnek véres lett a keze és a nyakkendője.

Jaja pár pillanatig hökkenten, tanácstalanul nézte azt a vörös valamit, ami az ő vére. Aztán elcsendesedett. Maigret tartotta egy darabig, aztán lefektette a földre, megpróbálta az ujjával elszorítani az ütőeret.

Egy madzag kellett volna. Rémulten nézett körbe. Meglátott egy vasalózsínórt. Kitépte a vasalóból. Ezalatt ömlött Jaja vére.

Visszatért a mozdulatlan Jajához, rátekerte és teljes erőből megszorította a zsínórt a csuklóján.

Az utcán csak a gázlámpa fénye világított. A szemközti bár bezárt.

Kitámolygott az utcára, a langyos éjszakába, s elindult a kétszáz méterre lévő, kivilágított utca felé.

Onnan már látszottak a kaszinó fényei, az autók, a kikötő közelében összeverődött sofőrök. És a jachtok alig-alig mozduló árbocai.

Az útkereszteződés közepén egy közlekedési rendőr állt.

– Orvost... A Liberty bárba... Gyorsan...

– Nem az a kis kocsmá, amelyik?...

– De! Az! – ordította Maigret türelmetlenül. – Mozogjon már, az isten szerelmére!

10. A dívány

A két férfi óvatosan haladt a lépcsőn, de nehezen fértek el a súlyos testtel a keskeny helyen. Az egyik a vállánál, a másik a lábánál fogta Jaját, s hol a lépcsőkorlátba, hol a falba, hol a lépcsőbe ütköztek vele.

A doktor, várva, hogy utánuk mehessen, kíváncsian nézegetett körbe, míg Jaja, mint egy öntudatlan állat, egyfolytában nyüszített. Noha az elhaló, furcsán elnyújtott nyögdecselés betöltötte a lakást, mégis olyan hatást keltett, mintha a mélyből, egy hasbeszélő gyomrából törne elő.

Az alacsony emeleti szobában Maigret megvetette az ágyat, majd segített a rendőröknek, hogy könnyebben boldoguljanak Jaja súlyos, ernyedt testével, aki nem is embernek, hanem egy pufók beszélő babának látszott.

Tudta egyáltalán, hogy viszik? Tudta, hol van? Néha kinyitotta a szemét, de nem ismert rá senkire.

Csak nyögött, de nem mozgott az arca.

– Nagyon szenved? – kérdezte Maigret a doktort.

Az aggályoskodó, kedves kis öregúr, az orvos, elborzadva nézte, hová került.

– Egyáltalán nem szenved. Pedig nagyon érzékenynek látszik. Talán a félelemtől...

– Tudatában van, mi történik vele?

– Úgy tűnik, nem. De mégis...

– Hullarészeg! – sóhajtott Maigret. – Abban bíztam, hogy a fájdalomtól kijózanodik.

A két rendőr parancsra várva ácsorgott, ők is kíváncsian szemlélődtek. A függöny nem volt elhúzva. Maigret a szemközti ház egyik sötét ablakában megpillantott egy halványan felsejlő emberi arcot. Lehúzta a rolót, és félrevonta az egyik rendőrt.

– Menjen, és hozza ide az őrszobáról azt a nőt, akit nemrég csukattam oda. Sylvie-nek hívják. A férfi marad!

A másikhoz így szólt:

– Várjon meg odalent!

Az orvos minden tőle telhetőt megtett. Érszorítót tett Jaja csuklójára, aztán kapcsolással helyreigazította az ütőeret. Aggodalmas képpel nézte a még mindig nyöszörgő kövér asszonyt. Megmérte a pulzusát, megtapintotta a homlokát, a kezét.

– Jöjjön ide, doktor úr! – szólt oda neki Maigret az egyik sarokból.

Halkan odasúgta az orvosnak:

– Most, míg nem mozog, kérem, vizsgálja meg alaposan...
Hallgassa meg a szívét, a tüdejét...

– Ahogy parancsolja! Ahogy parancsolja!

Egyre nagyobb elképedés ült ki a kis doktor arcára, talán még az is megfordult a fejében, hogy Maigret valami rokona Jajának. Kikereste a táskájából a műszereket, és szép komótosan, meggyőződés nélkül hozzálátott a vérnyomásméréshez.

Elégedetlenkedett, háromszor is megmérte. Jaja fölé hajolt, szétnyitotta a pongyoláját, tiszta törülközőt keresett, hogy azon keresztül hallgassa meg a szívverését. De nem talált. A zsebkendőjét terítette Jaja mellére.

Végül rosszallóan dörögve felemelkedett Jaja mellől.

– Egyértelmű!

– Mi egyértelmű?

– Hogy nem húzza már sokáig! Nagyon megviselt a síve. Ráadásul meg van nagyobbodva, és ijesztően magas a vérnyomása...

– Tehát mennyi ideje van hátra?

– Az más kérdés... Ha a betegem volna, teljes pihenést rendelnék el neki, leküldeném vidékre, a jó levegőre, s szigorú diétára fognám...

– És persze eltiltaná az alkoholtól.

– Attól a legjobban! Egészséges életmódot kellene folytatnia!

– És akkor meg tudná menteni?

– Azt én nem mondtam! Mondjuk egy évvel meghosszabbítanám az életét...

Közben fülelni kezdtek, mert feltűnt nekik, hogy csend lett körülöttük. Valami hiányzott a szobából, s ez a valami Jaja nyögdecselése volt.

Az ágy felé fordultak, és lám, Jaja félig felkönyökölt, hullámozott a keble, s szigorúan nézte őket.

Mindent hallott. Mindent értett. Úgy látszott, a doktort teszi felelőssé az állapotáért.

– Jobban érzi magát? – kérdezte az orvos, hogy mondjon valamit.

Jaja megvetően visszahanyatlott az ágyra, és szó nélkül lehunyta a szemét.

Az orvos nem tudta eldönteni, van-e még szükség rá. Összeszedte és visszatette a táskájába a műszereket, közben magában beszélhetett, mert időnként helyeslőleg bólintott.

– Elmehet! – mondta neki Maigret, mikor elkészült. – Remélem, nincs közvetlen veszély?

– Nem, nincs...

Mikor az orvos elment, Maigret leült az ágy végében egy székre.

Pipára gyújtott, mert az átható orvosságzag felkavarta a gyomrát. Aztán jobb híján a szekrény alá tolt a sebmosásra használt lavórt.

Csendesen, elnehezült testtel üldögélt. Tekintete megállapodott Jaja arcán. Most még a szokásosnál is puffadtabbnak látszott, talán mert csapzott, ritkás haja most hátra volt vetve, s látni lehetett magas, domború homlokát, melyen oldalt apró sebhely virított.

Az ágytól balra állt a dívány.

Jaja nem aludt. Maigret mérget vett volna rá, hogy ébren van. Egyenetlenül lélegzett. Lehunyt szeme meg-megrebbent.

Vajon mire gondol? Tudja, hogy ott ül Maigret, és őt nézi. Most már tudja, hogy akadozik a gépezet, nincs sok ideje hátra.

Mire gondol vajon? Milyen képek peregnek le a domború homloka mögött?

Egyszer csak elképesztő erőfeszítéssel felült, s tágra nyílt szemmel rákiabált Maigret-re:

– Ne menjen el!... Félek!... Hol van a...? Hol van az a kis emberke?... Nem akarok...

Maigret odament hozzá, hogy megnyugtassa, és akarata ellenére így szólt hozzá:

– Nyugi, nyugi, öreglány!

Hát igen, öreglány! Egy szegény, kövér, iszákos, dagadt lábú, elefántjárású öregasszony.

Pedig hány meg hány kilométert megtett annak idején a Saint-Martin kapu környékén, a járdán, oda-vissza, oda-vissza!

Jaja engedelmesen hagyta, hogy Maigret visszafektesse a párnára a fejét. Már kijózanodott. A közlekedési rendőr odalenn talált egy üveg italt, s egymagában poharazott a hátsó traktusban. Jaja hirtelen fülelni kezdett.

– Ki ez? – kérdezte.

Újabb zajok hallatszottak. Messziről lépések közeledtek az utcán. Elfúló hangon egy nő azt kérdezte:

– Miért nem ég a villany a bárban?... Csak nem...

– Pszt... Ne zajongjon...

Aprókat kopogtak a redőnyön. A lenti rendőr felhúzta a rolót, beengedte őket. Újabb zajok, most már a hátsó traktusból, aztán valaki elindult a lépcső felé.

Jaja rettegő félelemmel nézett Maigret-re. Majdnem elsírta magát, amikor látta, hogy a felügyelő az ajtóhoz megy. A lány, kezét hevesen dobogó szívére szorítva, megállt a szoba közepén. Elfelejtette feltenni a kalapját. Semmit sem értett. Merőn nézte az ágyat.

– Jaja...

Odalent már ketten ihattak, mert összekoccantak a poharak. Aztán nyílt, majd becsukódott a bejárati ajtó. Elhalkuló léptek.

Maigret olyan csendben volt, hogy szinte észre sem lehetett venni a jelenlétét.

– Szegény Jajám...

De Sylvie nem borult Jaja kajába. Visszatartotta az asz-szony nekiszegeződő, jeges tekintete.

Maigret-hez fordult:

– Csak nem?... – motyogta.

– Mi nem?

– Semmi... Nem tudom... Mit csinált?...

Különös módon a csukott ajtó és a távolság ellenére felhallatszott az ébresztőóra tiktakolása, oly sebesen, oly szaggatottan járt, mintha megkergült volna, s mindjárt szétrobbanna.

Jaja ismét válságos állapotba került. Érezni lehetett, hogy jön a roham, ernyedte teste meg-megrázkódott, szeme kigyúlt, toroka kiszáradt. Egyre merevebb lett, de igyekezett tartani magát. Sylvie tanácstalanul ácsorgott a szoba közepén, nem tudta, mit csináljon, hogy viselkedjen, lehorgasztotta a fejét, és karját összefonta a mellén.

Maigret pipázott. Most már nem türelmetlenkedett. Tudta, hogy bezárult a kör.

Megoldódott a rejtély, nem érthette több váratlan esemény. Minden szereplő a helyére került: a villában Petitfils úrral leltározó két Martini; Harry Brown, aki a Provengalban közönyösen várja a nyomozás eredményét, s közben telefonál, táviratozik, intézi az üzletet...

Joseph börtönben ül...

Jaja egyszer csak elvesztette a türelmét, s idegesen fölegyenesedett. Veszett dühvel nézte Sylvie-t. Ép kezével a lányra mutatott.

– Ő volt az!... Ez a kígyó!... Ez a k...!

És kiordította magából a legcsúnyább szót, amit tudott. Kicsordult a könny a szeméből.

– Gyűlölöm, hallja!... Gyűlölöm!... Ő volt az!... Sokáig megtévesztett!... És tudja, hogy hívott engem?... Öreglánynak!... Igen! Öreglánynak!... Engem, aki...

– Feküdj le, Jaja – mondta Maigret. – Felizgatod magad...

– Ó, maga...

Hirtelen megint erőre kapott:

– De én nem fogom hagyni magam!... Nem megyek Haguenau-ba... Hallja!... Vagy pedig ez is velem jön, ni... Nem akarok... Nem akarok...

Annyira kiszáradt a torka, hogy ösztönösen innivalót keresett maga körül.

– Hozd ide az üveget! – szólt oda Maigret Sylvie-nek.

– De... már amúgy is...

– Indulj...

Maigret az ablakhoz ment, megnézte, nem figyelik-e őket a szemközti házból. Senkit nem látott az ablakok mögött.

Lepillantott az utcára, az egyenetlen kockakövekre... A lámpára... a szemközti bár cégtáblájára...

– Tudom, azért védi, mert még fiatal... Talán magának is tett ajánlatokat...

Fáradtan, karikás szemmel visszajött Sylvie, átnyújtotta Maigret-nek a félig üres rumosüveget.

Jaja gúnyosan felnevetett:

– Ihatok nyugodtan, úgyis feldobom a talpam, ugye?... Hallottam, mit mondott az orvos...

Ha csak rágondolt, rögtön lázba jött. Félt a haláltól. Réműlet ült a szemében.

Mégis elvette az üveget. Nagyot húzott belőle, s figyelte, mit szólnak hozzá a többiek.

– Döglődik az öreglány!... De én nem akarok megdöglenni!... Előbb dögljön meg ez... Hiszen ez...

Hirtelen elakadt a szava, mint aki elvesztette a fonalat.

Maigret moccanás nélkül hallgatta.

– Beszélt?... Biztosan beszélt, különben nem engedték volna szabadon... Miközben én megpróbálom kihúzni a csávából... Mert nem igaz, hogy Joseph küldött Antibes-ba, William fiához... Magamtól mentem... Érti?...

Hát hogyne! Maigret mindent értett! Már egy jó órája semmi újat nem tudtak neki mondani.

A felügyelő bizonytalan mozdulattal a díványra mutatott.

– Ugye, nem ott aludt William?

– Nem, nem ott aludt!... Hanem itt, az én ágyamban!... William a szeretóm volt!... William miattam járt ide, egyedül énmiattam, és ez itt, akit irgalomból idefogadtam, ez feküdt a díványon... Nem jött még rá magától?...

Jaja rekedt hangon kárált. Most már csak hagyni kellett, hogy mindent kibeszéljen. Szíve mélyéről fakadtak a szavai. Megnyílt az igazi Jaja, a maga meztelen valóságában.

– Az igazság az, hogy szerettem őt, és ő is szeretett engem! ... William megértette, nem az én hibám, hogy nem tanultam, hogy nem volt gyerekszobám... Boldog volt mellettem... Megmondta nekem... Nehezen ment el innen... És mikor megjött, úgy örült, mint az iskolás a várva várt vakációnak...

Sírt beszéd közben, a sírástól furcsán eltorzult az arca, amely a lámpaernyőtől rózsaszín fényben még kísértetiesebbnek látszott.

Különösen azért, mert az egyik karját fogva tartotta az érszorító készülék.

– Én meg nem sejtettem semmit! Én, ostoba! Az ember mindig ostoba az ilyen ügyekben! Én hívogattam, én szoktattam ide, gondoltam, a fiatalssággal egy kis vidámság költözik a házba...

Sylvie nem moccan.

– Nézze csak meg! Most is csak röhög rajtam! Mindig ezt csinálta, én meg, a kövér, buta Jaja azt hittem, szegény, milyen gyámoltalan... El voltam tőle ragadtatva... Ha belegondolok, hogy az én pongyoláimban illegette-billegette, mutogatta magát!

Mert kiszúrta magának!... Ő meg a stricije, a Joseph... Mert Williamnek sok pénze volt!... Ez a kettő meg...

No és a végrendelet...

Jaja megragadta az üveget, olyan mohón ivott, hogy hallani lehetett, hogyan gurguláznak le a torkán a kortyok. Sylvie kihasználta a szünetet, és esdekelve Maigret-re nézett. Alig állt a lábán. Habozni látszott.

– Joseph itt lopta el tőle... Nem tudom, mikor... Valamelyik éjszaka, amikor ittunk... William szóba hozta a végrendeletet. .. Emez meg kiókumlálta, hogy a fia biztosan jó pénzt adna ezért a papírfecniért...

Maigret alig figyelt oda, anélkül is tudta, miről van szó. Annál jobban nézegette a szobát, az ágyat, a díványt...

William és Jaja...

És Sylvie a díványon...

Szegény William, persze látta a két nő közti különbséget...

– Valamit gyanítottam, mert az ebéd után Sylvie, mikor elment, visszakacsintott Williamre... Akkor még nem hittem el... De

rögtön azután William is indulni készült... Általában este szokott elmenni... Nem szóltam semmit... Felöltöztem...

Most jön a nagyjelenet, melyet Maigret már régen lepergetett magának! Előbb még benéz hozzájuk Joseph, a végrendelet már ott lapul a zsebében! Sylvie a szokásosnál korábban öltözik fel, kosztümben ebédel, hogy rögtön evés után indulhasson...

Jaja észreveszi a kacsintást. Nem szól semmit... Eszik... Iszik... De alighogy William kiteszi a lábát, kabátot vesz a pongyolája fölé...

Mindenki elhagyja a kocsmát! Üres a ház! Az ajtó bezárva...

Kezdődik az üldözés...

– Tudja, hol várta Williamet?... A Hotel Beauséjour-ban... Én meg mint az eszelős, föl-alá járkáltam az utcán... Legszívesebben bekopogtam volna az ajtajukon, s könyörögtem volna Sylvie-nek, hogy adja vissza nekem őt... Az utcasarkon volt egy kések-köszörűs bolt... És míg ők odafent... én bámultam a kirakatot... Aztán magam sem tudom... Egy merő kín voltam... Beléptem az üzletbe... Vettem egy rugós kést... Azt hiszem, sírtam is...

Együtt jöttek ki a szállodából... Williamet mintha kicserélték volna, egészen megfiatalodott... Sylvie-t becipelte egy cukrászdába, és vett neki egy doboz csokoládét.

A garázsnál váltak el egymástól...

Ekkor futásnak eredtem... Tudtam, hogy Antibes felé tart... A városon kívül kiálltam az országútra...

Sötétedett... Meglátott... Megállította az autót...

Én meg ezt kiáltottam:

– Nesze!... Nesze!... Ezt magadért!... Ezt meg miatta!...

Visszahanyatlott az ágyra, teste összezsugorodott, arcán patakzott a könny és az izzadság.

– Magam sem tudom, hogy folytatta az útját... Talán ellökött, becsapta a kocsiajtót...

– Ott álltam egy szál magam az országút közepén, és majdnem elgázolt egy busz... A kés már nem volt nálam... Talán az autóban maradt...

Egyedül ez az apró részlet hiányzott: Maigret nem tudta, mi lett a késsel. Brown szeme előtt elsötétült a világ, de még volt annyi lélekjelenléte, hogy a kést elhajítsa a bokrok közé...

– Későn értem haza...

– Igen... A kocsimák...

– Nagybetegen ébredtem fel az ágyamban...

Megint fölegyenesedett:

– De nem megyek Haguenau-ba!... Nem megyek!... Hat lóval sem tudnak elráncigálni!... Az orvos azt mondta, meg fogok döglenni... És ez a kur...

Valaki elhúzott egy széket. Sylvie volt az, rárogyott a székre, el-elnyúlt rajta, és elájult.

Lassan, fokozatosan ájult el, de nem tette magát. Orrcimpái összeszorultak, elsárgultak. A szemgödre üresen tátongott.

– Úgy kell neki!... – kiáltotta Jaja. – Hagyja csak!... Vagy ne... Nem tudom... Semmit nem tudok... Talán Joseph szervezte az egészet... Sylvie!... Kicsi Sylvie-m...

Maigret a lány fölé hajolt. Megpaskolta a kezét, az arcát.

Közben látta, hogy Jaja újból megszívja az üveget, annyira vadul nyakalta, hogy félrenyelt, és veszettül köhögni kezdett.

Aztán a pufók baba sóhajtott egyet, és fejét a párnába fúrta.

Maigret csak ekkor kapta ölbe Sylvie-t; levitte a földszinti helyiségbe, halántékát meglocsolta friss vízzel.

Mikor kinyitotta a szemét, rögtön azt mondta:

– Ez nem igaz...

Mélységes, abszolút kétségbeesés.

– Tudnia kell, hogy ez így nem igaz... Nem akarom jobbnak beállítani magam, mint amilyen vagyok... De nem igaz... Nagyon szeretem Jaját!... William akarta... Érti?... Hónapok óta majd felfalt a szemével... Könyörgött... Hogy utasíthattam vissza, mikor ezt csinálom minden éjjel...

– Pszt! Halkabban...

– Nyugodtan hallhatja! És ha elgondolkodik, meg is érti... Nem mertem Josephnek elmondani, mert féltem, hasznot húz belőle... Egyszer aztán találkat adtam Williamnek...

– Csak egyszer?

– Csak egyszer... Bizony!... Igaz, vett nekem csokoládét... Tisztára megőrült... Annyira, hogy féltem tőle... Úgy bánt velem, mint egy úrilánnyal...

– Ez minden?

– Nem tudtam, hogy Jaja volt... Nem! Esküszöm magának! Azt hittem, Joseph tette... Féltem... Joseph elzavart a Beauséjourba, azzal, hogy valaki pénzt ad nekem...

Halkabban folytatta:

– Mit tehettem volna?

Odafent ismét felhangzott a nyöszörgés. Ugyanúgy, mint korábban.

– Súlyos a sebesülése?

Maigret vállat vont, felment az emeletre, látta, hogy Jaja alszik, valami rosszat álmodik, azért nyögdécsel.

Visszament Sylvie-hez, aki feszülten fülelt a ház zajaira.

– Alszik! – suttogta Maigret. – Pszt!...

Sylvie nem értette, rémülten nézte Maigret-t, amint újabb pipára gyújtott.

– Maradjon a közelében... Ha felébred, mondja meg neki, hogy elmentem... örökre...

– De...

– Mondja majd neki, hogy rossz álom, lidérces rémálom volt az egész, hogy...

– De... nem értem... És Joseph?

A felügyelő a lány szemébe nézett. Zsebébe süllyesztette a kezét. Előhúzta a húszezer frankot.

– Szereti Josephet?

– Tudja, kell egy férfi! Különben...

– És William?

– Az más volt... Ő egy másik világhoz tartozott... ő...

Maigret az ajtóhoz ment Utoljára még visszanézett, miközben elfordította a kulcsot a zárban.

– Tegyen róla, hogy többé ne beszéljenek a Liberty bárról... Megértette?...

Az ajtó nyitva állt. Odakint ködszerű, nyirkos pára szállt fel a földről.

– Nem hiszem el magának, hogy így... – motyogta Sylvie, immár teljesen értetlenül. – Én... Jaja... Esküszöm magának, hogy ő a legnagyobb asszony a világon...

Maigret sarkon fordult, megvonta a vállát, s elindult a kikötő felé, egy kicsivel az utcai lámpás után megállt, s meggyújtotta kialudt pipáját.

11. Szerelmi történet

Maigret kiegyenesítette a lábát, előre hajolt, beszélgetőtársa szemébe nézett, és átnyújtott neki egy felbélyegzett papírlapot

– Eltehetem? – kérdezte Harry Brown, s aggodalmasan az ajtó felé pillantott, melyen túl a titkára és a gépíró nője szorgoskodott.

– Az öné.

– Kérem, én kész vagyok kártérítést fizetni... Mondjuk, fejenként tízezer frankot... Ért engem?... Nem a pénzről van szó, a botrány miatt... Ha ez a négy nő megjelenik ott, és...

– Értem.

Az ablakból látszott a juan-les-pins-i strand, száz meg száz fürdőruhás ember hevert a napon, egy hórihorgas tornatanár fiatal lányokat gyakorlatoztatott, egy algériai körbejárt, földimogyorót kínált a kosarából.

– Gondolja, elég a tízezer frank?

– Nos – állt fel Maigret.

– Nem itta meg...

– Köszönöm, nem kérem.

A kifogástalan öltözetű, jól fésült Harry Brown habozott egy pillanatig, de aztán mégis megszólalt:

– Tudja, felügyelő úr, egy ideig azt hittem, maga az ellenségem... Franciaországban...

– Igen...

Maigret az ajtóhoz indult. A másik utánament, és kevésbé magabiztosan hozzátette:

– Egészen más a botrány itt, és más minálunk...

– Viszontlátásra, uram!

Maigret meghajolt, de nem nyújtott kezet, s távozott a gyapjúkirály lakosztályából.

– Franciaországban... Franciaországban... – morgolódott a felügyelő, lefelé menet a bíborszőnyeggel borított lépcsőn.

Mi az, ami más Franciaországban? Hogy is nevezték Harry Brown és az özvegy vagy elvált nő kapcsolatát?

Szerelmi történetnek!

Hát akkor... mi más William története Jajával és Sylvie-vel?...

A strandon áthaladva, kénytelen volt a félmeztelen embereket kerülgetni. Barnaságukat még jobban kiemelte a színes fürdőruha.

Boutigues a tornatanár kabinja előtt várta.

– Nos?

– Vége!... William Brownt egy ismeretlen gonosztevő gyilkolta meg, el akarta lopni a tárcáját...

– De hát...

– Mi?... Csak semmi felhajtás!... Tehát...

– De mégis...

– Semmi felhajtás! – ismételte Maigret, miközben a tükörsima, kék vízen himbálózó, csónakokat nézte. – Felhajtásnak itt most nincs helye!

– Látja azt a zöld fürdőruhás fiatal lányt?

– Olyan a lába, mint a piszkafa.

– Nos – kiáltotta diadalmámorban Boutigues –, sosem találná ki a nevét... ő Morrow lánya...

– Morrow?

– A gyémántember... Egyike a világ tíz leggazdagabb...

Forrón tűzött a nap. Maigret sötét öltönyével igencsak elütött a meztelenkedők látványától. A kaszinó teraszáról zenefoszlányokat hozott a szél

– Iszik valamit?

Boutigues világosszürke öltönyben volt, gomblyukában vörös szegfű virított.

– Mondtam már magának, hogy itt...

– Igen... Itt...

– Nem szereti ezt a vidéket?

És Boutigues egy lírai mozdulattal a valószínűtlenül kék öbölre, a Cap d'Antibes zöldjében fehérülő villákra, a krémessárga kaszinóra, a sétány pálmáira mutatott...

– Az a kurta csíkos nadrágos kövér úr a német sajtó egyik feje... Maigret felemelte fáradtságtól szürke, karikás szemét.

– És akkor mi van? – mordult rá Boutigues-ra.

– Örülsz, hogy tejszínes tokhalat csináltam?

– El se tudod képzelni, mennyire!

Maigret ismét otthon volt, a Richárd Lenoir úton. Az egyik ablak csenevész gesztenyefákra nyílt, alig lengedezett rajtuk néhány levél.

– Miféle história ez?

– Egy szerelmi történet! De azt kérték, ne csináljak nagy ügyet belőle.

Maigret két könyékkal az asztalt támasztva, kényelmesen, jó étvágygal ette a halat. Tele szájjal beszélt.

- Egy ausztrálról van szó, egyszer csak elege lett a hazájából meg a birkákból...
- Nem értem.
- Az ausztrál ki akart rúgni a hámból, és meg is tette...
- Aztán?
- Aztán?... Semmi!... Addig mulatozott, míg a felesége, a gyerekei és a sógora megvonták tőle az anyagi támogatást...
- Mi ebben az érdekes?
- Semmi! Épp erről van szó... Élt tovább a Riviérán...
- Szép hely lehet...
- Gyönyörű!... Bérelt egy villát... De egyedül érezte magát, asszonyt hozott a házhoz...
- Kezdem érteni!
- Semmit nem értesz... Add ide a mártást... Kevés benne a hagyma.
- Párizsi hagymát vettem, teljesen ízetlen, pedig fél kilót tettem bele... Folytasd...
- A nő beköltözött a villába, de magával hozta az anyját...
- Az anyját?
- Igen... s amikor az ausztrál rájuk unt, máshol keresett szórakozást...
- Szeretőt keresett?
- No nem! Egy már volt neki! Meg annak az anyja. Talált egy lebujt, ott iszogatót egy jólelkű öregasszonnyal...
- Ittak?
- Igen! Ha beittak, másnak látták a világot... A világ közepének érezték magukat... Meséltek egymásnak erről-arról...
- És aztán?
- Az öregasszony azt hitte, révbe jutott.
- Hogyhogy révbe jutott?
- Hát hogy valaki szereti őt!... Hogy rokon lélekre talált!... meg minden!...
- Mi az a minden?
- Semmi... Egy pár lettek! Korbán összeillettek... Együtt tudtak berúgni...
- Mi történt?
- Volt egy pártfogoljuk... Egy Sylvie nevű fiatal lány... Az öreg belebolondult...
- Maigret-né szemrehányó tekintettel nézett a férjére.
- Mit mesélsz itt nekem?

– Az igazságot! Belebolondult Sylvie-be, de Sylvie nem állt kötélnek az öregasszony miatt... Aztán mégis jobbnak látta, ha enged, mert az ausztrál volt náluk a császár.

– Fel nem fogom...

– Nem baj... Az ausztrál és a kis nő találkoztak egy szállóban.

– Megcsalták az öregasszonyt?

– Pontosan! Látod, hogy érted! Ekkor az öregasszony rájött, hogy semmije sincs már az életben, és megölte a szeretőjét... Isteni ez a tokhal...

– Még mindig nem értem...

– Mit nem értesz?

– Hogy miért nem tartóztatták le az öregasszonyt. Hiszen tulajdonképpen ő a...

– Egyáltalán nem!

– Hogyhogy nem?

– Add ide a tálat... Azt kérték tőlem, hogy ne csináljak felhajtást... más szóval, ne legyen botrány! Mert a fia, a felesége és a sógora tekintélyes emberek Ausztráliában... Olyanok, akik készek jó pénzt adni egy végrendeletért...

– Most meg mi ez a végrendelet?

– Túl bonyolult lenne elmagyarázni... Röviden egy szerelmi történetről van szó... Egy öregasszony megöli a szeretőjét, mert az megcsalta egy fiatal nővel.

– És mi lett velük?

– Az öregasszonynak három-négy hónapja van hátra... Ha nem iszik, több.

– Hát iszik?

– Igen... Mert ez a történet az ivászatról is szól.

– De bonyolult!

– Sokkal bonyolultabb, mint gondolnád! A gyilkos öregasszony három-négy-öt vagy hat hónap múlva meg fog halni, elviszi a lába...

– Hogyhogy?

– Nézd meg az orvosi szótárban, hogy mi az a vízkór...

– És a fiatal?

– Ő még szerencsétlenebb, mint az öregasszony... Mert úgy szereti az öreget, mint a tulajdon anyját... Aztán, mert szereti a stricijét...

– A micsodáját szereti?... Nem értem... Olyan furcsa szavakat használsz...

– A stricije mind a húszezret elveszti majd a lóversenyen! – szolt evés közben rendületlen nyugalommal Maigret.

– Miféle húszezer frankot?
– Nem érdekes!
– Teljesen összezavarodtam...
– Én is... Vagyis inkább túlontúl is értem... Azt mondták, „ne csináljak ügyet belőle”... Ez minden!... Ne beszéljünk többet róla...
Egy gyászosan végződött, szerencsétlen szerelmi történet...

Hirtelen megkérdezte:

– Nincs valami zöldség?
– Karfiolt akartam, de...

És Maigret csendesen megjegyezte magában:

„Jaja szerelmet akart, de...”